Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2024/1716

28.6.2024

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION (EU) 2024/1716

av den 19 juni 2024

om fastställande av riktlinjer för tolkningen av artiklarna 5, 6 och 7 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 vad gäller energianvändning i den offentliga sektorn, renovering av offentliga byggnader och offentlig upphandling

[delgivet med nr C(2024) 3744]

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292, och

av följande skäl:

(1) Genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU ([1]) infördes ett krav på att uppnå det överordnade energieffektivitetsmålet på minst 32,5 % energibesparing på unionsnivå senast 2030.

(2) I sina vägledningar från 2013 om artikel 5 om offentliga organs byggnaders roll som förebild samt om artikel 6 om offentliga sektorns inköp gav kommissionen medlemsstaterna vägledning om hur de skulle införliva och genomföra de huvudsakliga bestämmelserna i direktiv 2012/27/EU i den offentliga sektorn, och gav dem stöd att införa lämpliga åtgärder, verktyg och metoder för att fullt ut kunna utnyttja sin potential för energibesparingar och uppnå det överordnade målet för energieffektivitet.

(3) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 ([2]) antogs den 13 september 2023. Där omarbetades direktiv 2012/27/EU så att vissa av dess bestämmelser behölls oförändrade samtidigt som det också infördes vissa nya krav. Till exempel höjdes ambitionsnivån för 2030 avsevärt när det gäller energieffektivitet, bland annat när det gäller den offentliga sektorn.

(4) I kapitel II i direktiv (EU) 2023/1791 om offentliga sektorn som förebild erkänns den offentliga sektorns ledande roll för energieffektivitet. I artikel 5 fastställs nya skyldigheter att minska energianvändningen i den offentliga sektorn. I artikel 6 i förordningen utökas skyldigheten att renovera offentliga byggnader avsevärt. I artikel 7 om offentlig upphandling anpassas befintliga skyldigheter och ytterligare skyldigheter fastställs för en energieffektiv offentlig upphandling.

(5) Medlemsstaterna ska senast den 11 oktober 2025 sätta i kraft de lagar och andra författningar som införlivar artiklarna 5, 6 och 7 i direktiv (EU) 2023/1791 och bilaga IV till det direktivet.

(6) Medlemsstaterna kan efter eget gottfinnande välja att införliva och genomföra kraven angående den offentliga sektorn som förebild på det sätt som bäst passar deras nationella förhållanden. I detta sammanhang rekommenderas att de relevanta bestämmelserna i direktiv (EU) 2023/1791 tolkas på ett konsekvent sätt som bidrar till att alla medlemsstater förstår direktiv (EU) 2023/1791 på ett enhetligt sätt när de förbereder sina införlivandeåtgärder.

([1]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/27/EU av den 25 oktober 2012 om energieffektivitet, om ändring av direktiven 2009/125/EG och 2010/30/EU och om upphävande av direktiven 2004/8/EG och 2006/32/EG (EUT L 315, 14.11.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/27/oj).

([2]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/1791 av den 13 september 2023 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (EUT L 231, 20.9.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj).

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS FÖLJANDE:

Medlemsstaterna bör följa tolkningsriktlinjerna i bilagan till denna rekommendation när de införlivar artiklarna 5, 6 och 7 i direktiv (EU) 2023/1791 och bilaga IV till det direktivet i sin nationella lagstiftning.

Utfärdad i Bryssel den 19 juni 2024.

På kommissionens vägnar
Kadri SIMSON
Ledamot av kommissionen

BILAGA

1. **Inledning**

Dessa riktlinjer ger medlemsstaterna vägledning om hur de ska tolka direktiv (EU) 2023/1791 när de införlivar det i sin nationella lagstiftning. De är inriktade på artiklarna 5, 6 och 7 samt bilaga IV till direktiv (EU) 2023/1791.

Icke desto mindre har endast Europeiska unionens domstol behörighet att göra en rättsligt bindande tolkning av unionslagstiftningen.

2. **Rättsligt och politiskt sammanhang**

Artiklarna 5, 6 och 7 i direktiv (EU) 2023/1791 är nära sammankopplade, eftersom uppnåendet av målen för renovering av byggnader enligt artikel 6 och energieffektiv offentlig upphandling påverkar de minskningar av den slutliga energianvändningen som offentliga organ måste uppnå i enlighet med artikel 5.

Dessa tre artiklar är också kopplade till följande artiklar i direktiv (EU) 2023/1791:

— Artikel 2 om definitioner, inbegripet definitionen av ”offentligt organ”.

— Artikel 24 om minskande av energifattigdomen.

— Artikel 29.4 om medlemsstaternas skyldighet att uppmuntra offentliga organ att använda avtal om energiprestanda för att övervinna investeringshinder.

— Artikel 30 om medlemsstaternas skyldighet att säkerställa offentlig finansiering och tillgång till lämpliga finansieringsverktyg.

— Bilaga V till direktiv (EU) 2023/1791 när det gäller regeln om att åtgärder för att främja energieffektivitetsförbättringar i den offentliga sektorn enligt artiklarna 5 och 6 kan komma att beaktas för att uppnå de energibesparingar som krävs enligt artikel 8.1, förutsatt att de uppfyller kraven i bilaga V till direktiv (EU) 2023/1791.

Artikel 6 är också kopplad till Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 ([1]) om byggnaders energiprestanda (*energiprestandadirektivet*), särskilt när det gäller nära-nollenergibyggnader, nollutsläppsbyggnader, energicertifikat, den översikt över byggnadsbeståndet som utarbetats som ett krav i de nationella byggnadsrenoveringsplanerna, databasen över byggnaders energiprestanda och renoveringspass. Artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791 är kopplad till Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU ([2]), 2014/24/EU ([3]), 2014/25/EU ([4]) och 2009/81/EG ([5]), som fastställer ramen för hur upphandlingar ska genomföras i syfte att säkerställa efterlevnaden av principer som sund konkurrens och bästa värde för skattebetalarnas pengar, medan artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791 fastställer de särskilda kraven för inköp av produkter, tjänster, byggnader och byggentreprenader med hög energieffektivitetsprestanda.

([1]) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1275 av den 24 april 2024 om byggnaders energiprestanda (EUT L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

([2]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/23/EU av den 26 februari 2014 om tilldelning av koncessioner (EUT L 94, 28.3.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

([3]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och om upphävande av direktiv 2004/18/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([4]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/25/EU av den 26 februari 2014 om upphandling av enheter som är verksamma på områdena vatten, energi, transporter och posttjänster och upphävande av direktiv 2004/17/EG (EUT L 94, 28.3.2014, s. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

([5]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG av den 13 juli 2009 om samordning av förfarandena vid tilldelning av vissa kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster av upphandlande myndigheter och enheter på försvars- och säkerhetsområdet och om ändring av direktiven 2004/17/EG och 2004/18/EG (EUT L 216, 20.8.2009, s. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

3. **Definitionen av offentligt organ i direktiv (EU) 2023/1791**

3.1. **Allmänt**

Artiklarna 5 och 6 i direktiv (EU) 2023/1791 är tillämpliga på offentliga organ enligt definitionen i artikel 2.12: ”offentliga organ”: nationella, regionala eller lokala myndigheter och enheter som direkt finansieras och administreras av dessa myndigheter men som inte är av industriell eller kommersiell karaktär.

Däremot är artikel 7 tillämplig på upphandlande myndigheter och upphandlande enheter enligt definitionerna i artikel 2.14 och 2.15 i direktiv (EU) 2023/1791, som i sin tur hänvisar till motsvarande definitioner i artikel 6.1 i direktiv 2014/23/EU, artikel 2.1.1 i direktiv 2014/24/EU och artikel 3.1 i direktiv 2014/25/EU, samt i artikel 7.1 i direktiv 2014/23/EU och artikel 4.1 i direktiv 2014/25/EU.

Som en viktig del av den politiska portföljen för att säkerställa att målen i artiklarna 5 och 6 i direktiv (EU) 2023/1791 uppnås kan medlemsstaterna genomföra en mekanism för att fördela målen mellan de offentliga organen, som tillsammans som grupp måste minska sin slutliga energianvändning för att gemensamt uppnå medlemsstatens mål. Hur en sådan fördelning bör organiseras beror främst på varje medlemsstats rättsliga och administrativa struktur.

3.2. **Nationella, regionala eller lokala myndigheter**

Nationella myndigheter

Nationella myndigheter definieras inte i direktiv (EU) 2023/1791, och inte heller i direktiv 2014/23/EU, direktiv 2014/24/EU eller direktiv 2014/25/EU. När det gäller definitionen av offentliga organ i direktiv (EU) 2023/1791, och mot bakgrund av skäl 33 i direktiv (EU) 2023/1791, där det anges att ”nationell”, ”regional” och ”lokal” avser respektive myndighetsnivå i den statliga strukturen, kan det dock tolkas som att nationella myndigheter likställs med den ”centrala” förvaltningsnivån eller ”staten”. Den centrala förvaltningsnivån – som i federala stater är den federala förvaltningsnivån – omfattar särskilt ministerier eller departement ([6]).

EU-domstolen har konstaterat att begreppet ”staten” omfattar alla organ som utövar lagstiftande, verkställande och dömande befogenheter ([7]). Exempel på myndigheter som är en del av staten (och därmed nationella myndigheter) inbegriper därför även parlament ([8]) och rättsväsende ([9]).

Förteckningen över centrala statliga myndigheter i bilaga I till direktiv 2014/24/EU kan således tolkas som att den innehåller upphandlande myndigheter som skulle omfattas av begreppet ”nationella myndigheter”.

EU-domstolen har vidare preciserat definitionen av ”staten” i Beentjes-målet, där staten anses omfatta åtminstone ett organ ”vars sammansättning och funktioner regleras i lagen och som är beroende av myndigheterna för tillsättning av dess medlemmar, iakttagande av de skyldigheter som följer av dess åtgärder och finansiering av kontrakt som det har till uppgift att tilldela” ([10]). Denna definition begränsades senare till att endast omfatta enheter utan tydlig ställning som juridisk person ([11]).

Regionala myndigheter

I enlighet med artikel 2.2 i direktiv 2014/24/EU avses med ”regionala myndigheter” sådana myndigheter som anges i en icke uttömmande förteckning i kategorierna Nuts 1 och Nuts 2 i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 ([12]) om en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter. Kommissionen förstår att i federala stater avser denna definition den regionala förvaltningsnivån (inklusive delstater eller provinser) och i synnerhet dessa regionala myndigheters ministerier eller departement ([13]).

([6]) Arrowsmith, *The Law of Public and Utilities Procurement*, vol. 1 (2014), s. 342.
([7]) C-323/96, kommissionen/Belgien, ECLI:EU:C:1998:411, punkt 27.
([8]) C-323/96, kommissionen/Belgien, ECLI:EU:C:1998:411.
([9]) C-222/84, Johnston/Chief Constable, ECLI:EU:C:1986:206.
([10]) C-31/87, Gebroeder Beentjes BV/Nederländerna, ECLI:EU:C:1988:422, punkt 12.
([11]) C-306/97, Connemara Machine Turf/Coillte Teoranta, ECLI:EU:C:1998:623 och C-353/96, kommissionen/Irland (1998), ECLI:EU:C:1998:611.
([12]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1059/2003 av den 26 maj 2003 om inrättande av en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter (NUTS) (EUT L 154, 21.6.2003, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1059/oj).
([13]) Arrowsmith, *The Law of Public and Utilities Procurement*, vol. 1 (2014), s. 342.

Lokala myndigheter

I enlighet med artikel 2.2 i direktiv 2014/24/EU avses med ”lokala myndigheter” alla myndigheter under administrativa enheter som anges i kategori Nuts 3 enligt förordning (EG) nr 1059/2003 om en gemensam nomenklatur för statistiska territoriella enheter och mindre administrativa enheter som omfattas av bilaga III till samma förordning. De kallas också ”lokala administrativa enheter” ([14]). Kommissionen tolkar det som att denna definition avser den lokala eller kommunala förvaltningsnivån, inbegripet de allmänna lokala myndigheter som ansvarar för lokala frågor.

3.3. **Kriterier för finansiering och administration**

Allmänt

I artikel 2.12 i direktiv (EU) 2023/1791 föreskrivs att ”enheter” endast ska betraktas som ”offentliga organ” om de (bland annat) ”direkt finansieras och administreras” ([15]) av nationella, regionala eller lokala myndigheter. Användningen av ordet ”och” innebär att båda kriterierna, dvs. finansieringskriteriet och administrationskriteriet, måste vara uppfyllda för att en enhet ska anses vara ett ”offentligt organ” ([16]).

Enheter

”Enheter” är avgränsade organisationer med ställning som juridisk person. Ställningen som juridisk person måste bedömas på medlemsstatsnivå. Det kan dock i allmänhet antas att offentligrättsliga juridiska personer (organ, institutioner och fonder) och privaträttsliga juridiska personer (t.ex. bolag, föreningar, privata stiftelser, kooperativ, Europabolag (SE) och europeiska ekonomiska intressegrupperingar (EEIG)) är enheter.

Administrationskriteriet

Till skillnad från definitionen av offentligrättsliga organ i artikel 2.1.4 i direktiv 2014/24/EU och de beroendekriterier som anges där avser definitionen av offentliga organ i artikel 2.12 i direktiv (EU) 2023/1791 endast administrations- och finansieringskriterierna och inte tillsynskriteriet. I skäl 35 i direktiv (EU) 2023/1791 förklaras att administrationskriteriet är uppfyllt om en nationell, regional eller lokal myndighet innehar en majoritet när det gäller valet av ledning för enheten. Denna definition skiljer sig från definitionen i artikel 2.1.4 i direktiv 2014/24/EU, eftersom den

i) inte omfattar fall där ett annat offentligt organ innehar majoritet när det gäller valet av ledningen för enheten, och

ii) är begränsad till ”ledningen” för en enhet. Det faktum att en nationell, regional eller lokal myndighet innehar majoritet vid valet av en enhets förvaltnings- eller tillsynsorgan är i sig inte tillräckligt för att enheten ska betraktas som ett offentligt organ.

Här ska begreppet ”majoritet” tolkas som ”mer än hälften”. Till skillnad från utnämningskriteriet i artikel 2.1.4 c i direktiv 2014/24/EU räcker det dock inte med indirekta utnämningsrättigheter (till exempel av ett organ som i sin tur utses av en majoritet av en nationell, regional eller lokal myndighet) för att uppfylla administrationskriteriet, eftersom enheten måste administreras av dessa myndigheter direkt.

Finansieringskriteriet

Med ”finansiering av en nationell, regional eller lokal myndighet” avses ett tillskott av medel som kan omfatta (men inte är begränsat till) utbetalningar, lån, bidrag, garantier, subventioner eller tillhandahållande av personal och materiella tillgångar.

Med ”finansieras av myndigheter” avses att de medel som tillhandahålls enheterna i fråga måste komma från de offentliga myndigheterna. Om finansieringen däremot huvudsakligen sker genom uttag av avgifter (vilket exempelvis är fallet med offentliga programföretag eller allmänna sjukförsäkringskassor) baserat på en motsvarande lagbestämmelse och således inte direkt av nationella, regionala eller lokala myndigheter, föreligger ingen finansiering av offentliga myndigheter och finansieringskriteriet enligt artikel 2.12 i direktiv (EU) 2023/1791 är därför inte uppfyllt. Detsamma gäller när nationella, regionala eller lokala myndigheter ger de berörda enheterna rätt att själva ta ut respektive avgifter.

([14]) Lokala administrativa enheter, se https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/local-administrative-units/.
([15]) Kursivering tillagd.
([16]) I direktiven om offentlig upphandling är de alternativa kriterier.

I skäl 35 i direktiv (EU) 2023/1791 begränsas finansieringskriteriet i artikel 2.12 genom att det endast är uppfyllt om en viss enhet till största delen finansieras med offentliga medel. ”Till största delen finansieras” kan tolkas som ”mer än hälften”, dvs. mer än 50 %. Det innebär att så snart gränsen på 50 % överskrids är finansieringskriteriet i artikel 2.12 uppfyllt.

Ingen industriell eller kommersiell karaktär

I linje med ordalydelsen i artikel 2.12 i direktiv (EU) 2023/1791 ställer definitionen av ”offentliga organ”, jämförd med definitionen av ”offentligrättsliga organ” i direktiven om offentlig upphandling, inte krav på att enheter särskilt har inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse för att omfattas av denna definition. Följaktligen behöver prövningen av huruvida de berörda enheterna saknar industriell eller kommersiell karaktär i enlighet med artikel 2.12 i direktiv (EU) 2023/1791 inte föregås av en kontroll av huruvida dessa enheter särskilt har inrättats för att tillgodose behov i det allmännas intresse.

I enlighet med EU-domstolens rättspraxis måste alla rättsliga och faktiska omständigheter som var aktuella vid bildandet av enheten och de villkor på vilka enheten utövar sin verksamhet beaktas vid bedömningen av om en verksamhet har industriell eller kommersiell karaktär ([17]). Mer allmänt har EU-domstolen slagit fast att om en enhet verkar på normala marknadsmässiga villkor, har ett vinstsyfte och bär de förluster som uppstår i samband med utövandet av sin verksamhet, är det osannolikt att enhetens verksamhet inte är av industriell eller kommersiell karaktär ([18]). Därav kan man sluta sig till att en enhet som inte utför uppgifter av ”industriell eller kommersiell karaktär” i princip är en enhet som inte deltar i det allmänna affärslivet på den relevanta marknaden i konkurrens med privata ekonomiska aktörer på lika villkor (dvs. som inte följer samma ekonomiska regler) och inte bär den ekonomiska risken (inbegripet insolvensrisken) för sin verksamhet.

Huruvida en sådan enhet till exempel helt och hållet verkar under konkurrensutsatta villkor ska inte bara bedömas med hänsyn till dess mål (bland annat med avseende på det föremål för bolagets verksamhet som anges i bolagsordningen eller i stadgarna), utan framför allt även på grundval av en objektiv bedömning av den specifika marknaden i fråga. I detta avseende är det särskilt relevant om enheten utför sina uppgifter i konkurrens med privata företag eller företag som är inriktade på mål inom den privata sektorn, eller om den åtminstone i viss mån är undantagen från konkurrens på marknaden på grund av en särskild rättslig eller faktisk ställning.

En annan indikation som talar för att en uppgift inte har ”kommersiell karaktär” är att enheten själv inte måste stå för ekonomiska förluster, utan att det till exempel i lag eller bolagsordning eller i andra privaträttsliga avtal fastställs en skyldighet för staten att stå för kostnaderna, eller att det förefaller mycket troligt att staten kommer att stå för dessa – denna hållning intogs till exempel i fråga om statliga kriminalvårdsanstalter ([19]). Med andra ord är klassificeringen som kommersiell verksamhet inte tillämplig om det inte föreligger någon ”finansiell risk”.

Andra argument som talar för att det inte rör sig om kommersiell verksamhet är sannolikheten för att en nationell, regional eller lokal myndighet skulle vidta åtgärder för att förhindra att enheten tvångslikvideras eller att en sådan myndighet skulle vidta åtgärder för att ”rädda” en enhet i stället för att låta den gå omkull ([20]).

Om en enhet bedriver icke-kommersiell verksamhet (vid sidan av den kommersiella verksamheten) är den icke-kommersiella verksamheten avgörande för bedömningen av huruvida enheten i fråga är ett offentligt organ, även om merparten av dess verksamhet är kommersiell ([21]). Detta gäller även när en enhets kommersiella verksamhet är tydligt åtskild från dess icke-kommersiella verksamhet.

Offentliga organ i rättspraxis

Vid tillämpningen av definitionen av offentliga organ, och som en möjlig referens för att fastställa de myndigheter och enheter som omfattas av definitionen i artikel 2.12 i direktiv (EU) 2023/1791, får medlemsstaterna utgå från förteckningen över centrala statliga myndigheter – som är ”nationella myndigheter” i den mening som avses i artikel 2.12 i direktiv (EU) 2023/1791 – i bilaga I till direktiv 2014/24/EU.

([17]) Se t.ex., C-567/15, LitSpecMet, ECLI:EU:C:2017:736, punkt 43, och C-393/06, Ing. Aigner (2008), ECLI:EU:C:2008:213.
([18]) Se t.ex. C-567/15, LitSpecMet, ECLI:EU:C:2017:736, punkt 44.
([19]) C-283/00, kommissionen/Spanien, ECLI:EU:C:2003:544.
([20]) C-18/01, Korhonen m.fl., ECLI:EU:C:2003:300, punkt 91.
([21]) C-360/96, Gemeente Arnhem, ECLI:EU:C:1998:525, punkt 55.

Exempel på enheter som enligt rättspraxis inte har industriell eller kommersiell karaktär är följande ([22]):

— Spansk enhet som tillhandahåller stödverksamhet till kriminalvården ([23]).

— Bestattung Wien GmbH ([24]).

— Fernwärme Wien Gesellschaft m.b.H ([25]).

— Telekom Austria AG ([26]).

— En ideell bostadsrättsförening ([27]) ([28]).

4. **Skyldighet enligt artikel 5**

4.1. **Skyldighet att minska den slutliga energianvändningen**

Artikel 5 är ny jämfört med direktiv 2012/27/EU.

Enligt artikel 5.1 ska medlemsstaterna säkerställa att den totala slutliga energianvändningen för alla offentliga organ tillsammans minskas med minst 1,9 % varje år, jämfört med utgångsåret 2021.

Den slutliga energianvändningen bör huvudsakligen minskas genom energieffektivitetsförbättringar för alla offentliga tjänster ([29]).

Medlemsstaterna får välja att undanta kollektivtrafiken och försvarsmakten från denna skyldighet. Till följd av detta kan båda eller en av dessa sektorer undantas. Det bör dock understrykas att detta är en möjlighet och inte en skyldighet. Försvarsmakten är energiintensiv och står för en betydande del av den offentliga sektorns energianvändning ([30]). På grund av det arbete som samrådsforumet för hållbar energi inom försvars- och säkerhetssektorn ([31]) påbörjade 2016 har försvarssektorn blivit väl förtrogen med – och generellt sett positiv till – energieffektivitetsåtgärder. Kollektivtrafiken har också en betydande ekonomiskt fördelaktig energieffektivitetspotential, särskilt när det gäller elektrifiering av transporter. Dessutom är det den enda ekonomiska sektor där energianvändningen stadigt har ökat under årens lopp. Därför rekommenderas medlemsstaterna att noggrant bedöma vad försvarsmakten och kollektivtrafiken kan göra för att hjälpa till att uppnå de nationella målen och överväga att undanröja de hinder i form av lagstiftning och andra författningar som gör att de inte kan göra detta fullt ut.

([22]) Dessa exempel kan endast användas som ungefärlig referens. En bedömning från fall till fall måste alltid göras.
([23]) C-283/00, kommissionen/Spanien, ECLI:EU:C:2003:544.
([24]) C-373/00, Adolf Truley, ECLI:EU:C:2003:110.
([25]) C-393/06, Ing. Aigner, ECLI:EU:C:2008:213.
([26]) C-324/98, Telaustria och Telefonadress, ECLI:EU:C:2000:669.
([27]) Österrikes Högsta domstol OGH 31. 1. 2002, 6 Ob 236/01a.
([28]) För tolkningen av kriteriet om industriell eller kommersiell karaktär hänvisas även till t.ex. mål C-373/00, ECLI:EU:C:2003:110, mål C-360/96, Gemeente Arnhem och Gemeente Rheden/BFI Holding (1998), ECLI:EU:C:1998:525, mål C-18/01, Korhonen m.fl. (2003), ECLI:EU:C:2003:300 och mål C-283/00, kommissionen/Spanien (2003), ECLI:EU:C:2003:544.
För tolkningen av finansieringskriteriet hänvisas till t.ex. mål C-380/98, R. v HM Treasury Ex p. University of Cambridge (2000), ECLI:EU:C:2000:529, mål C-115/12 P, Frankrike/kommissionen (2013), ECLI:EU:C:2013:596, och för differentiering från indirekt finansiering till t.ex. mål C-337/06, Bayerischer Rundfunk (2007), ECLI:EU:C:2007:786 eller mål C-300/07, Hans Christophorus Oymanns/AOK Rheinland/Hamburg (2009), ECLI:EU:C:2009:358.
För tolkningen av administrationskriteriet hänvisas till t.ex. mål C-380/98, R. v HM Treasury Ex p. University of Cambridge (2000), ECLI:EU:C:2000:529, mål C-237/99, kommissionen/Frankrike (2001), ECLI:EU:C:2001:70, och för differentiering från indirekt administration till t.ex. mål C-44/98, Mannesmann/Strohal (1998), ECLI:EU:C:1998:4.
([29]) Som skäl för skyldigheten att minska den slutliga energianvändningen anges att ”den offentliga sektorn [utgör] en viktig drivkraft för att stimulera en marknadsomvandling mot mer effektiva produkter, byggnader och tjänster, samt för att utlösa förändringar av medborgarnas och företagens beteende när det gäller energianvändning. Dessutom kan en minskad energianvändning genom åtgärder för förbättrad energieffektivitet frigöra offentliga resurser för andra ändamål. Offentliga organ på nationell, regional och lokal nivå bör föregå med gott exempel när det gäller energieffektivitet.” Fokus ligger därför på energieffektivitetsåtgärder för att nå målet om att minska den slutliga energianvändningen.
([30]) https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/05-01-24-defence-energy-factsheet.pdf.
([31]) https://eda.europa.eu/what-we-do/eu-policies/consultation-forum/.

Fram till utgången av övergångsperioden, som för denna bestämmelse är fyra år efter dagen för ikraftträdandet (dvs. senast den 11 oktober 2027), är målet för att minska den slutliga energianvändningen vägledande och blir obligatoriskt först efter den dagen.

Till och med den 31 december 2026 gäller dessutom skyldigheten att minska den totala slutliga energianvändningen med 1,9 % inte offentliga organ i lokala administrativa enheter med en befolkning på mindre än 50 000 invånare, och till och med den 31 december 2029 gäller den inte offentliga organ i lokala administrativa enheter med en befolkning på mindre än 5 000 invånare.

Det är inte tänkt att den slutliga energianvändningen ska minskas genom att sänka nivån på de offentliga tjänsterna så att den understiger den faktiska efterfrågan.

Tabell 1

Översikt över skyldigheter som avser den offentliga sektorn

Skyldighet	Skyldighet infaller	Frekvens
Minskning av den slutliga energianvändningen		
Fastställa grundscenariot för den slutliga energianvändningen för kalenderåret 2021	senast den 11 oktober 2027	ej tillämpligt
För alla offentliga organ utom offentliga organ i lokala administrativa enheter med en befolkning på mindre än 50 000 invånare: Minska den slutliga energianvändningen med minst 1,9 %	dag för införlivande	varje år
För offentliga organ i lokala administrativa enheter med en befolkning på mindre än 50 000 invånare: Minska den slutliga energianvändningen med minst 1,9 % per år	den 1 januari 2027	varje år
För offentliga organ i lokala administrativa enheter med en befolkning på mindre än 5 000 invånare: Minska den slutliga energianvändningen med minst 1,9 % per år	den 1 januari 2030	varje år
Policykrav som avser stöd till offentliga organ		
Se till att alla regionala och lokala myndigheter fastställer särskilda energieffektivitetsåtgärder i sina långsiktiga planeringsverktyg	dag för införlivande	löpande
Se till att alla myndigheter, inbegripet regionala och lokala myndigheter, arbetar aktivt med att genomföra politik för minskad energifattigdom	dag för införlivande	löpande
Stödja offentliga organ att genomföra åtgärder för att förbättra energieffektiviteten	dag för införlivande	löpande
Uppmuntra offentliga organ att beakta koldioxidutsläpp under hela livscykeln i samband med investeringar i offentliga byggnader	dag för införlivande	löpande
Uppmuntra offentliga organ att förbättra energiprestandan i byggnader, bland annat genom att ersätta ineffektiva värmare	dag för införlivande	löpande
Byggnadsförteckning		
Publicera och tillgängliggöra för allmänheten en förteckning över uppvärmda och/eller kylda byggnader	dag för införlivande	ej tillämpligt
Uppdatera förteckningen	dag för införlivande	vartannat år
Renoveringsskyldighet		
Uppskatta målet på 3 % baserat på den totala golvytan i uppvärmda och/eller kylda byggnader som ägs av offentliga organ från och med den 1 januari 2024	dag för införlivande	ej tillämpligt
Renovera 3 % av den totala golvytan i uppvärmda och/eller kylda byggnader	dag för införlivande	varje år

Skyldighet	Skyldighet infaller	Frekvens
Förhandla med fastighetsägare om att göra byggnaden till en nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad	dag för införlivande	löpande
Alternativ strategi		
Underrätta kommissionen om planerade energibesparingar som med huvudstrategin skulle uppnås senast den 31 december 2030	senast den 31 december 2023	ej tillämpligt
Uppnå en mängd energibesparingar som motsvarar den som uppnås med huvudstrategin	dag för införlivande	varje år
Utfärda ett renoveringspass för byggnader som utgör 3 % av den totala golvytan i uppvärmda och/eller kylda byggnader	dag för införlivande	varje år
Renovera till nära-nollenergibyggnader eller nollutsläppsbyggnader för vilka ett renoveringspass har utfärdats	senast 2040	ej tillämpligt
Energieffektivitet vid offentlig upphandling		
Endast köpa produkter, tjänster, byggnader och byggentreprenader med hög energieffektivitetsprestanda	dag för införlivande	löpande
Tillämpa principen om energieffektivitet först	dag för införlivande	löpande
Vid behov överväga bredare hållbarhetsaspekter	dag för införlivande	löpande
Vid upphandling av tjänstekontrakt med betydande energiinslag bedöma om det är genomförbart att ingå långsiktiga avtal om energiprestanda	dag för införlivande	löpande
Köpa det produktpaket som uppfyller kriteriet att tillhöra den högsta tillgängliga energieffektivitetsklassen	dag för införlivande	löpande
Beakta unionens kriterier för grön offentlig upphandling eller tillgängliga likvärdiga nationella kriterier	dag för införlivande	löpande
Offentliggöra information om energieffektivitetseffekterna av kontrakt	dag för införlivande	löpande

4.1.1. *Fastställande av grundscenariot*

Grundläggande principer

Grundscenariot för den slutliga energianvändningen definieras som den totala slutliga energianvändningen för alla offentliga organ i en medlemsstat under utgångsåret, mot vilket måluppfyllelsen kommer att övervakas under de följande åren. I artikel 5.1 i direktiv (EU) 2023/1791 anges kalenderåret 2021 som utgångsår.

Artikel 5 i direktiv (EU) 2023/1791 gäller offentliga organ (se avsnitt 3) som helhet.

Skyldigheten omfattar den totala slutliga energianvändningen i alla offentliga sektorer, som därmed omfattar offentliga byggnader, hälso- och sjukvård, fysisk planering, vattenförvaltning och avloppsvattenrening, avloppsvatten och vattenrening, avfallshantering, offentlig belysning, utbildning och sociala tjänster, samt IKT ([32]).

Med offentliga organs slutliga energianvändning avses den energi som offentliga organ använder i sin verksamhet, till exempel i byggnader, anläggningar, lokaler, apparater, fordon osv. som ägs eller används av offentliga organ.

([32]) I enlighet med artikel 2.6 i direktiv (EU) 2023/1791 avses med slutlig energianvändning all energi som levereras till industrin, transporter (inklusive energianvändning inom internationell luftfart), hushåll, offentliga och privata tjänster, jordbruk, skogsbruk och fiske samt andra slutanvändarsektorer. Undantaget är dock energianvändning inom internationell sjöbunkring, omgivningsenergi och leveranser till omvandlingssektorn och energisektorn, och förluster till följd av överföring och distribution enligt definitionen i bilaga A till förordning (EG) nr 1099/2008. Det omfattar också egenproducerad energi, såsom värme eller el från solpaneler, vattenkraft eller vindkraft.

Insamlingen av alla nödvändiga uppgifter om den slutliga energianvändningen för utgångsåret, samt för de år som omfattas av skyldigheten, kommer att kräva en omfattande insamling av uppgifter med hjälp av en bottom-up-strategi som omfattar alla offentliga organ i medlemsstaten som omfattas av skyldigheten. Detta skulle inbegripa offentliga organ inom försvars- och transportsektorerna om en medlemsstat väljer att räkna in energiminskningen i dessa sektorer för att uppnå kraven i artikel 5 i direktiv (EU) 2023/1791. Konsoliderad energistatistik kanske bara finns tillgänglig för utvalda segment av den offentliga sektorn enligt definitionen i artikel 5 i direktiv (EU) 2023/1791 ([33]) och kan omfatta olika enheter. En övergångsperiod på två år utöver den tvååriga införlivandeperioden efter ikraftträdandet av direktiv (EU) 2023/1791 kommer att ge medlemsstaterna ytterligare tid att fastställa förfarandena för insamling av uppgifter om den slutliga energianvändningen som omfattar alla offentliga organ. Under denna övergångsperiod kan medlemsstaterna använda uppskattade uppgifter för grundscenariot för den slutliga energianvändningen. Efter denna fyraårsperiod, senast den 11 oktober 2027, då skyldigheten börjar gälla, ska medlemsstaterna ha justerat grundscenariot så att det är helt anpassat till den faktiska slutliga energianvändningen för alla offentliga organ. Om det upptäcks att enskilda offentliga organ har utelämnats ska grundscenariot korrigeras. I vilket fall som helst rekommenderas att insamlingen av uppgifter om den slutliga energianvändningen från alla offentliga organ påbörjas efter det att direktivet har trätt i kraft. Utgångsåret förblir oförändrat och efter flera år kan det bli ännu svårare att samla in uppgifter om den slutliga energianvändningen 2021.

I regel kommer offentliga organ att kunna hämta uppgifter om slutlig energianvändning från sina räkningar baserat på uppgifter om uppmätt årlig användning ([34]). I vissa fall samlas informationen om den slutliga energianvändningen i redovisnings-, energibokförings- eller energiövervakningssystem, som förvaltas av offentliga myndigheter.

Om offentliga organs energianvändning ingår i redovisningen av driftskostnaderna, till exempel när ett offentligt organ hyr en del av en byggnad där ägaren först står för energikostnaden och sedan för över den på hyresgästerna, ska även denna slutliga energianvändning beaktas.

Om den energi som används i en offentlig byggnad eller anläggning används av en annan enhet än det offentliga organet, till exempel av en hyresgäst i en offentlig byggnad, t.ex. i en subventionerad bostad, ingår denna energianvändning inte i det offentliga organets slutliga energianvändning.

När det gäller solcells- och solvärmeproduktion är den offentliga myndighetens egenanvändning en del av den slutliga energianvändningen ([35]). Den andel av solcells- eller solvärmeproduktionen som matas in i nätet eller tillhandahålls externa egenanvändare i en energigemenskap räknas inte in i det producerande offentliga organets slutliga energianvändning.

Vid energiförsörjning genom en värmepump räknas endast den el som krävs för driften av värmepumpen ([36]). Omgivningsvärmen räknas inte.

Uppdelning av den slutliga energianvändningen

Uppgifterna om den slutliga energianvändningen för utgångsåret och för de följande åren bör samlas in och delas upp på lämplig nivå, på grundval av följande överväganden:

— Genomföra sunda och begripliga justeringsförfaranden i enlighet med aktuell kunskapsnivå (se avsnitt 4.1.3).

([33]) Därför har kommissionen utarbetat en programvarulösning i form av en mall för insamling och övervakning av uppgifter om slutlig energianvändning från offentliga organ och som den tillhandahåller intresserade medlemsstater.

([34]) Eftersom målet avser helår finns det inget behov av att samla in uppgifter om användning på en högre uppdelningsnivå, såsom uppgifter om månatlig användning.

([35]) När det gäller elproduktion från solceller kan mängden egenanvändning i de flesta fall beräknas på grundval av uppmätta uppgifter. När det gäller solvärmeproduktion, där det i de flesta fall inte finns några uppmätta uppgifter, får tekniska bedömningar i enlighet med aktuell kunskapsnivå användas för att fastställa egenanvändningen, om utarbetandet av bedömningarna inte orsakar en orimlig börda.

([36]) I sällsynta fall kan värmepumpen också drivas med hjälp av en gasmotor.

— Möjliggöra en rimlighetskontroll av användningen i grundscenariot och användningen under de följande åren i den rapportering som medlemsstaterna behöver göra enligt artikel 5.5 i direktiv (EU) 2023/1791 ([37]).

Även om det i direktiv (EU) 2023/1791 inte föreskrivs någon formell minimiuppdelning och medlemsstaterna får dela upp uppgifterna på andra sätt, visar tabell 2 ett exempel på hur en lämplig uppdelning kan se ut för de uppgifter om slutlig energianvändning som ska samlas in för varje offentligt organ för utgångsåret och för de följande åren. Den angivna uppdelningen baseras på den metod som används vid energikartläggningar och är tillräckligt detaljerad för ovannämnda ändamål. Alla dessa uppgifter kan vanligtvis hämtas ur energiräkningar och samlas in i befintliga energibokföringssystem. Dessutom rekommenderas att alla offentliga organ i en medlemsstat registrerar sina uppgifter om slutlig energianvändning i samma format. Delsektorerna och verksamheterna i den första kolumnen är också tillräckliga för att uppfylla skyldigheten att dela upp de offentliga organens användning per sektor enligt artikel 5.5 i direktiv (EU) 2023/1791.

([37]) I artikel 5.5 i direktiv (EU) 2023/1791 talas det om en sektorsvis redovisning av den minskning av energianvändningen som ska uppnås. På samma sätt kan det antas att årsrapporten också bör innehålla en sektorsvis uppdelning av den slutliga energianvändningen. Även om artikel 5.5 i det direktivet inte i detalj beskriver vilka sektorer som ska redovisas, kräver både det eventuella undantaget för kollektivtrafik och de tillåtna justeringarna en tillräcklig uppdelning av uppgifterna om den slutliga energianvändningen i enlighet med den aktuella kunskapsnivån.

Tabell 2

Datafält för insamling av slutlig energianvändning (grundscenario och årsrapporter) per offentligt organ

Användningssektorer och offentliga tjänster	Elektricitet [1]	Fjärrvärme	Fjärrkyla	Naturgas	Eldningsolja	Bensin	Diesel	Pellets	Träflis	Fast biobränsle	Fasta fossila bränslen	Biogas	Andra bränslen	Totalt
Energianvändning i byggnader														
Kontors- och förvaltningsbyggnader														
Sjukhus och sjukvårdsbyggnader														
Skolor och förskolor														
Universitet														
Fabriks- och verkstadsbyggnader														
Andra offentliga byggnader (ägda eller hyrda)														
Energianvändning för processer														
Offentlig belysning														
Vattenförsörjning														
Avloppsvattenrening														
Avfallshantering														
Övriga processer														
Energianvändning för mobilitetstjänster														
Kollektivtrafik [2]														
Fordonspark som ägs av ett offentligt organ för andra ändamål än kollektivtrafik														
Försvarsmakten [3]														
Totalt														

(1) Frivilligt tillägg: När det gäller el är det tillrådligt med ytterligare differentiering (t.ex. el för uppvärmning, kylning och andra ändamål, egenanvändning från solcellsproduktion), men för att få fram dessa uppgifter kan det behövas särskilda individuella mätare.

(2) Om en medlemsstat vill räkna minskningen av den slutliga energianvändningen från kollektivtrafiken för att fullgöra skyldigheten enligt artikel 5.1 i direktiv (EU) 2023/1791 måste ett särskilt grundscenario fastställas för denna sektor (se avsnitt 4.1).

(3) Om en medlemsstat vill räkna minskningen av den slutliga energianvändningen från försvarsmakten för att fullgöra skyldigheten enligt artikel 5.1 måste ett särskilt grundscenario fastställas för denna sektor (se avsnitt 4.1). Dessutom kan insamlingen av uppgifter om försvarsmaktens energianvändning begränsas till de delsegment som av säkerhetsskäl inte omfattas av sekretess.

Grundscenario för energianvändning för offentliga organ i lokala administrativa enheter med färre än 50 000 invånare respektive med färre än 5 000 invånare

I enlighet med artikel 5.1 i direktiv (EU) 2023/1791 gäller skyldigheten att minska den totala slutliga energianvändningen till och med den 31 december 2026 inte offentliga organ i lokala administrativa enheter med en befolkning på mindre än 50 000 invånare, och till och med den 31 december 2029 gäller den inte offentliga organ i lokala administrativa enheter med en befolkning på mindre än 5 000 invånare. För båda grupperna är dock utgångsåret 2021.

Medlemsstaterna uppmanas därför att inte vänta med att samla in uppgifter till grundscenariot för den slutliga energianvändningen för dessa två grupper av offentliga organ tills skyldigheten infaller, utan att påbörja insamlingen omedelbart efter ikraftträdandet av direktiv (EU) 2023/1791. Det finns dock mer tid för dessa båda grupper att inrätta nödvändiga förfaranden och slutföra insamlingen av alla erforderliga uppgifter om den slutliga energianvändningen.

Specifikt grundscenario för energianvändningen i undantagna sektorer

Om en medlemsstat vill använda de minskningar av den slutliga energianvändningen som uppnåtts inom kollektivtrafiken eller försvarsmakten för att uppfylla minskningsmålet i enlighet med artikel 5.1 i direktiv (EU) 2023/1791 måste den upprätta ett specifikt grundscenario för den slutliga energianvändningen, som endast används för att beräkna den minskning av den slutliga energianvändningen som uppnåtts inom dessa specifika sektorer. Utgångsåret är 2021 precis som för alla andra offentliga organ. Differensen mellan den slutliga energianvändningen under utgångsåret och den faktiska slutliga energianvändningen under ett visst år ger den minskning av användningen som kan räknas in för att uppfylla minskningsmålet för detta år. Uppgifterna för försvarsmakten får samlas in och tillhandahållas på aggregerad nivå.

Det står medlemsstaterna fritt att tillämpa detta alternativ och de får använda det för ett eller flera år och för en av sektorerna eller båda.

4.1.2. *Beräkning av målen för att minska den slutliga energianvändningen för varje år*

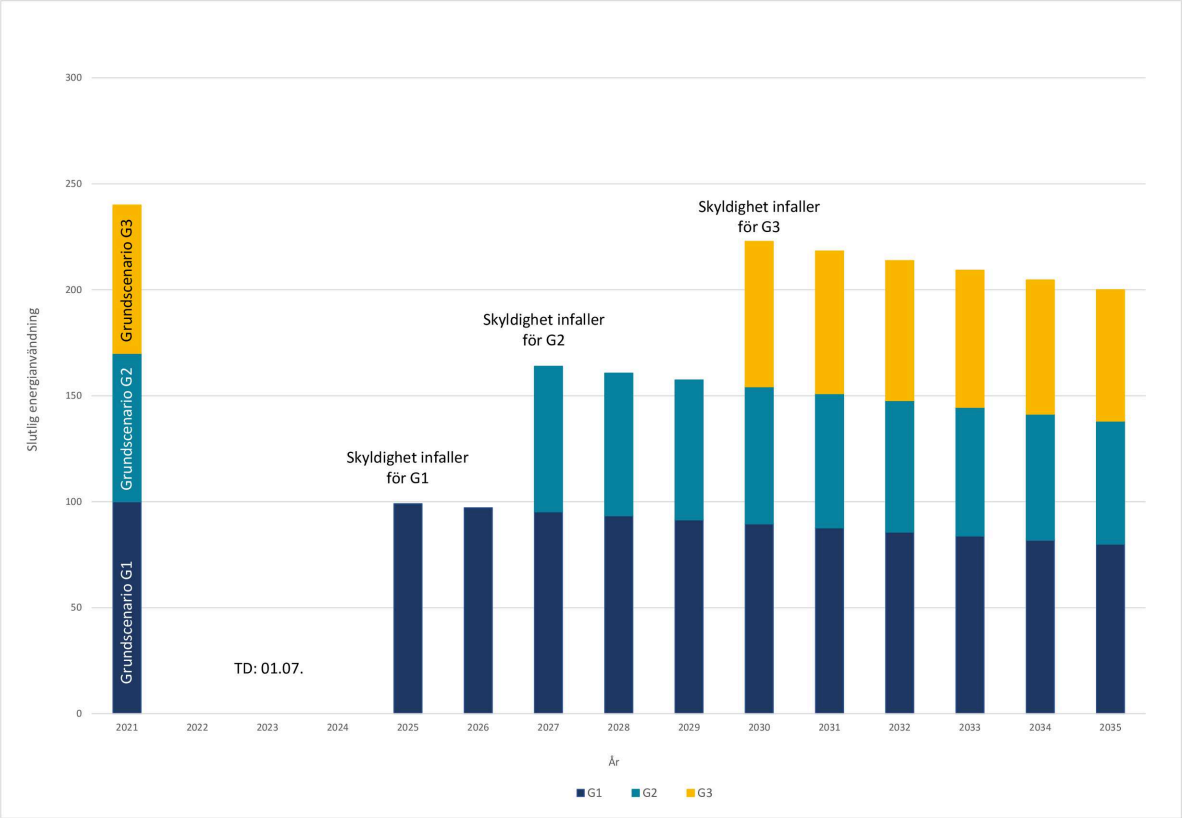
På grund av indelningen av offentliga organ i olika stora administrativa enheter enligt beskrivningen ovan måste skyldigheten att minska den slutliga energianvändningen beräknas separat för varje grupp av offentliga organ.

När grundscenariot har fastställts separat för varje grupp, dvs. för offentliga organ i lokala administrativa enheter med färre än 5 000 invånare, för offentliga organ i lokala administrativa enheter med färre än 50 000 men fler än 5 000 invånare, kan målet för att minska den slutliga energianvändningen för varje år uttryckas som en maximal slutlig energianvändning.

Baserat på de antagna utgångsvärdena för de tre grupperna av offentliga organ i olika stora administrativa enheter visar Figur 1 nedan hur den maximala slutliga energianvändningen utvecklas över tiden, från och med 2025. För 2025 är skyldigheten en proportionell skyldighet som infaller den 11 oktober det år då införlivandet sker, vilket innebär att medlemsstaterna inte behöver uppnå hela minskningen på 1,9 % av den slutliga energianvändningen i förhållande till grundscenariot, utan endast en proportionell andel av det hela år som inleds dagen för införlivande, dvs. 0,4 %. Dessutom är målen vägledande fram till fyra år efter det att direktivet har trätt i kraft. Detaljerade formler för beräkning av målet för att minska den slutliga energianvändningen för varje år finns i bilaga I till direktiv (EU) 2023/1791.

Figur 1

Exempel på den gradvisa utvecklingen av målvärden för slutlig energianvändning (antagna värden i grundscenariot för grupp 1 (G1) = 100 energienheter, grundscenariot för grupp 2 (G2 – offentliga organ i lokala administrativa enheter med färre än 50 000 och fler än 5 000 invånare) = 70, grundscenariot för grupp 3 (G3 – offentliga organ i lokala administrativa enheter med färre än 5 000 invånare) = 70, för 2025 gäller ett proportionellt mål).

Om grundscenariot korrigeras, till exempel efter övergångsperioden när uppskattade värden ersätts med verkliga värden, eller av någon annan anledning under de följande åren ([38]), ska målen räknas om med de nya utgångsvärdena.

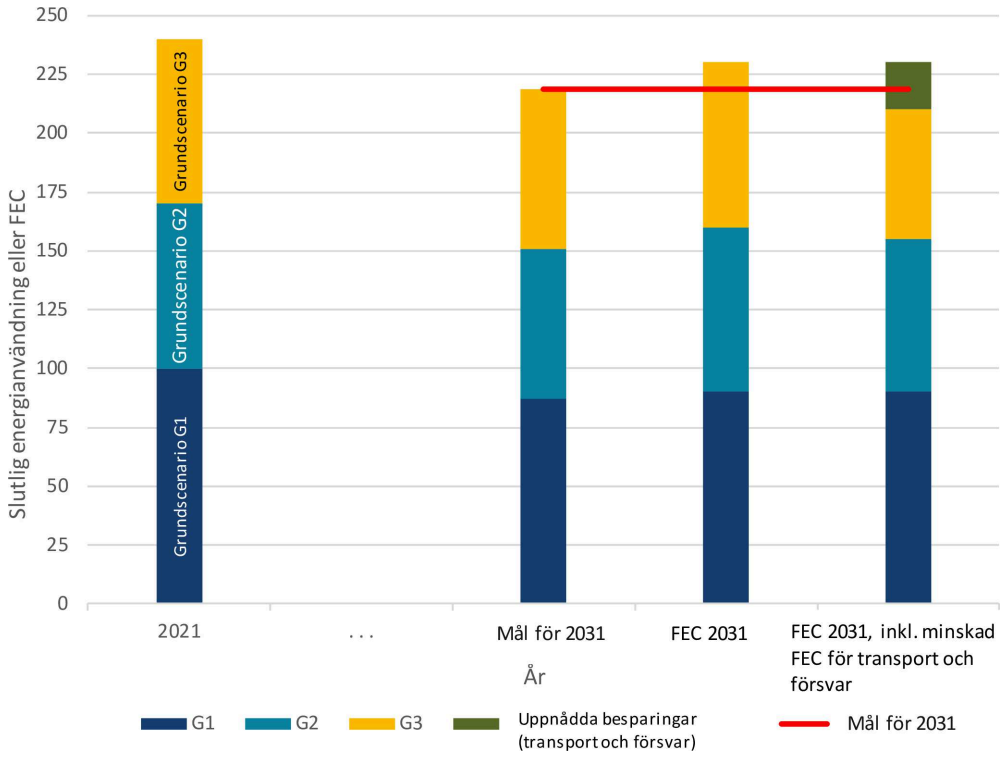
För att rapportera om fullgörandet av skyldigheten rekommenderas användningen av kalenderår, eftersom grundscenariot ska upprättas för kalenderåret 2021 och rapporteringen av den nationella energi- och klimatplanen kräver rapporteringsperioder på två kalenderår.

Målet för att minska den slutliga energianvändningen under ett visst år uppnås om den faktiska slutliga energianvändningen, eventuellt efter justering av vissa delar av den slutliga energianvändningen (se avsnitt 4.1.3), är lägre än den maximala slutliga energianvändningen det året. **Figur 2** nedan visar kontrollen av måluppfyllelsen med 2031 som exempel. Det mål som ska uppnås av alla offentliga organ tillsammans under 2031 är tillägget av utgångsvärdena för var och en av de tre grupperna av offentliga organ i olika stora administrativa enheter. Dessutom visar exemplet hur inkluderingen av kollektivtrafikens och försvarsmaktens minskningar av den slutliga energianvändningen kan bidra till att uppnå målet, eftersom de kan dras av från den faktiska slutliga energianvändningen det aktuella året.

([38]) Om exempelvis offentliga organ tas bort, till exempel på grund av privatisering, måste borttagandet återspeglas i grundscenariot och i den årliga slutliga energianvändningen (se avsnitt 4.1.3).

Figur 2

Kontroll av måluppfyllelse med 2031 som exempel – en gång utan och en gång med beaktande av minskningar av kollektivtrafikens och försvarsmaktens slutliga energianvändning.

4.1.3. *Registrering av minskningen av den slutliga energianvändningen för varje år*

Varje år, från och med 2025, måste medlemsstaterna på nytt samla in uppgifter om offentliga organs slutliga energianvändning med hjälp av samma metod och datastruktur som använts för att samla in uppgifter för att fastställa grundscenariot. I enlighet med artikel 5.3 i direktiv (EU) 2023/1791 ska uppgifter om offentliga organ i lokala administrativa enheter med färre än 50 000 invånare samlas in från och med 2027. För offentliga organ i lokala administrativa enheter med färre än 5 000 invånare gäller detta från och med 2030. Medlemsstaterna kan vilja utvärdera om förfarandet för insamling av uppgifter faktiskt fungerar och om det går att se någon trend mot en minskad slutlig energianvändning i dessa offentliga organ. Det kan därför vara tillrådligt att påbörja insamlingen av uppgifter parallellt med de andra offentliga organ för vilka minskningsskyldigheten börjar gälla 2025.

I artikel 5.4 i direktiv (EU) 2023/1791 anges uttryckligen att medlemsstaterna får ta hänsyn till inhemska klimatvariationer när de beräknar den slutliga energianvändningen för sina offentliga organ.

Dessutom får medlemsstaterna, med beaktande av direktivets övergripande mål, göra ytterligare justeringar när de beräknar den slutliga energianvändningen för sina offentliga organ. Detta omfattar till exempel justeringar för ändrade nivåer på offentliga tjänster eller justeringar när offentliga organ läggs till, tas bort eller omstruktureras. Justeringar av den slutliga energianvändningen för dessa påverkande faktorer kommer också att göra det lättare att undvika betydande negativa incitament och läckage som kan uppstå till följd av skyldigheterna i artikel 5.1 i direktiv (EU) 2023/1791, till exempel att den slutliga energianvändningen minskas genom utkontraktering eller minskade tjänstenivåer.

Medlemsstaterna är inte skyldiga att beakta klimatvariationer eller andra påverkande faktorer. Om en medlemsstat väljer att justera energianvändningen på grund av klimatvariationer eller andra påverkande faktorer bör den tillhandahålla tillräcklig information för att förklara hur justeringen beräknades och vilken inverkan justeringen hade på den rapporterade slutliga energianvändningen.

Vid justeringar av den slutliga energianvändningen på grund av klimatvariationer i enlighet med aktuell kunskapsnivå, såsom beskrivs i till exempel ISO 17742 eller ISO 50049, får justeringsmetoden inte ändras från ett år till ett annat. Dessutom måste den justeringsmetod som tillämpas vara konsekvent för alla användningssektorer och får inte tillämpas selektivt för vissa användningssegment, till exempel sektorer, offentliga tjänster eller grupper av offentliga organ.

Om en medlemsstat väljer att ändra den valda metoden efter ett visst antal rapporteringsår måste den tillhandahålla en utförlig förklaring av skälen till eventuella ändringar och, av konsekvensskäl, en omräkning av tidigare års rapporterade uppgifter om slutlig energianvändning med hjälp av den nyligen valda metoden för alla sektorer och offentliga tjänster. Detta ska visa att skyldigheterna i artikeln konsekvent uppfylls även enligt den nya metoden.

Mot denna bakgrund ges i tillägg B till denna bilaga en kortfattad beskrivning av de metoder för att justera beräkningarna av den slutliga energianvändningen som anses lämpliga i enlighet med aktuell kunskapsnivå. Medlemsstaterna får avvika från det föreslagna förfarandet om goda skäl föreligger och med lämplig motivering.

4.2. **Policykrav i artikel 5 i direktiv (EU) 2023/1791**

Det står medlemsstaterna fritt att sammanställa den ”policymix” som syftar till att uppnå målen för den slutliga energianvändningen. Även om artikel 5.3, 5.4 och 5.5 i direktiv (EU) 2023/1791 innehåller några obligatoriska verktyg kan medlemsstaterna med stor flexibilitet utforma det konkreta genomförandet.

Följande avsnitt belyser de viktigaste kraven i samband med genomförandet av artikel 5.3, 5.4 och 5.5 i direktiv (EU) 2023/1791.

4.2.1. *Krav avseende långsiktiga planeringsverktyg*

I enlighet med artikel 5.6 i direktiv (EU) 2023/1791 ska medlemsstaterna säkerställa att alla regionala och lokala myndigheter fastställer specifika energieffektivitetsåtgärder i sina långsiktiga planeringsverktyg. Detta innebär att medlemsstaterna måste genomföra lämpliga policyåtgärder som leder till att alla regioner och kommuner använder långsiktiga planeringsverktyg som åtminstone omfattar frågan om energieffektivitet. De långsiktiga energieffektivitetsplanerna bör helst ingå i mer övergripande planer, såsom planer för minskade koldioxidutsläpp eller planer för hållbar energi, om sådana finns eller håller på att utarbetas.

Medlemsstaterna får som utgångspunkt använda olika former av planer för minskade koldioxidutsläpp eller hållbar energi som lokala myndigheter utarbetat inom ramen för relevanta nationella och europeiska initiativ ([39]). Vanligtvis är energieffektivitetsåtgärder redan en integrerad del av planeringsprocessen i dessa initiativ. Dessutom innehåller de flesta av initiativen någon form av kvalitetssäkring av de långsiktiga planerna och genomförandeförfarandena. Dessutom har vissa medlemsstater redan börjat införliva hänsyn till hållbar energi, inbegripet energieffektivitet, i fysisk planering eller stadsplaner som regelbundet utarbetas av regioner och kommuner.

4.2.2. *Åtgärder för att minska energifattigdomen*

De krav som medlemsstaterna måste uppfylla för att minska energifattigdomen och skydda utsatta kunder anges i artikel 24 i direktiv (EU) 2023/1791. Här tillfogar artikel 5.6 i direktiv (EU) 2023/1791 endast att medlemsstaterna ska säkerställa att alla myndigheter, inbegripet regionala och lokala myndigheter ([40]), aktivt deltar i genomförandet av politik som rör energifattigdom. De måste till exempel säkerställa att prioriterade gruppers (personer i låginkomsthushåll, utsatta grupper och personer som påverkas av energifattigdom) intressen beaktas när energieffektivitetsåtgärder planeras och genomförs, och att betydande negativa direkta eller indirekta konsekvenser av energieffektivitetsåtgärder mildras. Detta gäller de långsiktiga planerna för energieffektivitet och minskning av koldioxidutsläpp, särskilt subventionerade bostäder som ägs av regionala eller lokala myndigheter, planer och strategier som också kan kombineras med åtgärder och investeringar som är stödberättigande inom ramen för den sociala klimatfonden.

([39]) För att bara nämna några belysande initiativ: På europeisk nivå har man genom borgmästaravtalet framgångsrikt infört handlingsplanen för hållbar energi och hållbart klimat (SECAP). I Tyskland, Österrike och Schweiz (DACH) finns de välkända initiativen e5 och Klimabündnis. Nederländerna har infört ett nationellt program för utarbetande av regionala energistrategier.

([40]) Lokala myndigheter som har undertecknat EU:s borgmästaravtal kan få stöd för sina planerings- och genomförandeinsatser mot energifattigdom. Borgmästaravtalet samarbetar med JRC och EU:s rådgivningscentrum för energifattigdom för att erbjuda detta stöd. Läs mer på https://eu-mayors.ec.europa.eu/sv/library/energy_poverty/.

4.2.3. *Stöd till offentliga organ att genomföra åtgärder för att förbättra energieffektiviteten*

Enligt artikel 5.7 i direktiv (EU) 2023/1791 ska medlemsstaterna ge offentliga organ stöd, vilket får inbegripa finansiellt och tekniskt stöd, i genomförandet av åtgärder för att förbättra energieffektiviteten, utan att det påverkar tillämpningen av reglerna för statligt stöd.

I allmänhet står det medlemsstaterna fritt att utforma ”stödpaketen” till de offentliga organen. Med utgångspunkt i exemplen i artikel 5.6 och 5.7 i direktiv (EU) 2023/1791, och på grundval av praktisk erfarenhet, bör stödet dock bland annat omfatta följande viktiga delar ([41]):

— Tekniskt och finansiellt stöd för att förbättra den långsiktiga planeringen när det gäller hållbar energi och minskade koldioxidutsläpp på regional och lokal nivå.

— Tekniskt stöd för att förbereda investeringsprojekt, baserat på resultaten av den långsiktiga planeringen (*projektkatalog*).

— Finansiellt stöd till investeringsprojekt för energieffektivitet, renovering eller minskade koldioxidutsläpp, i enlighet med artikel 30 i direktiv (EU) 2023/1791 ([42]).

— Stöd till integrering av energieffektivitetens fördelar i vidare bemärkelse och till hänsynstagande till koldioxidutsläpp under hela livscykeln i investeringsbedömningar, som till exempel lämnas genom program för kapacitetsuppbyggnad.

— Tekniskt stöd vid tillämpningen av avtal om energiprestanda i enlighet med artikel 29.4 i direktiv (EU) 2023/1791.

Dessutom bör stödåtgärderna vara tillgängliga för alla offentliga organ. Pilotprogram och pilotåtgärder med begränsad räckvidd är inte tillräckliga.

4.2.4. *Byggnaders energiprestanda och utbyte av ineffektiva värmare*

I artikel 5.9 i direktiv (EU) 2023/1791 läggs fokus på byggnaders energiprestanda, inbegripet utbyte av gamla och ineffektiva värmare, som en särskilt fördelaktig energieffektivitetsåtgärd som offentliga organ kan vidta. Eftersom skyldigheten i artikel 5.1 i direktiv (EU) 2023/1791 handlar om att minska den slutliga energianvändningen skulle, när så är möjligt, ersättningen av värmepannor som använder fossila bränslen med (förnybar) fjärrvärme eller med värmepumpar leda till stora minskningar av den slutliga energianvändningen.

5. **Skyldigheter enligt artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791**

Artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791 ersätter artikel 5 i direktiv 2012/27/EU. De viktigaste förändringarna är följande:

— Kravet att renovera 3 % av den totala golvytan i uppvärmda och/eller kylda byggnader har utökats från att omfatta byggnader som ägs och nyttjas av statliga myndigheter till att omfatta alla byggnader som ägs av offentliga organ enligt definitionen i artikel 2 i direktiv (EU) 2023/1791.

— Kraven på renoveringsnivå har skärpts från minimikrav avseende energiprestanda (enligt definitionen i artikel 5 i energiprestandadirektivet) till standard för nära-nollenergibyggnader (enligt definitionen i artikel 2.3 i samma direktiv) eller för nollutsläppsbyggnader (enligt definitionen i artikel 11 i samma direktiv).

— Den alternativa strategin kräver att medlemsstaterna, utöver att uppnå en motsvarande energibesparing varje år, inför ett renoveringspass för byggnader som motsvarar minst 3 % av den totala golvytan i uppvärmda och/eller kylda byggnader som ägs av offentliga organ, samt renoverar dessa byggnader till nära-nollenergibyggnader eller nollutsläppsbyggnader före 2040.

([41]) För många av de förtecknade aspekterna finns det EU-program och EU-system som kan användas, såsom Elena, Life, Interreg osv.

([42]) Kommissionens rekommendation av den 12 december 2023 om införlivande av artikel 30 om nationella energieffektivitetsfonder, finansiering och tekniskt stöd i direktiv (EU) 2023/1791 om energieffektivitet (EUT C, 19.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1553/oj).

För att uppfylla kraven i artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791 ska medlemsstaterna göra följande:

— Säkerställa att minst 3 % av den totala golvytan i uppvärmda och/eller kylda byggnader som ägs av offentliga organ och har en total användbar golvyta på mer än 250 m² renoveras varje år för att åtminstone omvandlas till nära-nollenergibyggnader eller nollutsläppsbyggnader (standardstrategin).

— I de fall då offentliga organ nyttjar men inte äger byggnader ska de förhandla med ägaren, särskilt i samband med en tröskelpunkt, såsom förnyelse av hyra, ändrad användning, betydande reparation eller underhåll, i syfte att få till stånd avtalsklausuler om att byggnaden åtminstone ska bli en nära-nollenergibyggnad eller en nollutsläppsbyggnad.

— Upprätta, publicera och tillgängliggöra för allmänheten en förteckning över offentliga byggnader.

Medlemsstaterna får besluta att tillämpa en alternativ strategi, som består i att för varje år uppnå energibesparingar som minst motsvarar dem som uppnås genom standardstrategin. Vid tillämpningen av en alternativ strategi ska medlemsstaterna göra följande:

— Uppskatta den energibesparing som renoveringar enligt artikel 6.1–6.4 i direktiv (EU) 2023/1791 skulle generera genom att använda sig av lämpliga standardvärden för energianvändningen hos offentliga organs referensbyggnader före och efter renovering till nära-nollenergibyggnader eller nollutsläppsbyggnader.

— Säkerställa att ett renoveringspass varje år införs för byggnader som utgör minst 3 % av den totala golvytan i uppvärmda och/eller kylda byggnader som ägs av offentliga organ. För dessa byggnader ska renoveringen till en nära-nollenergibyggnad ha uppnåtts senast 2040.

Byggnader som omfattas av artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791 är uppvärmda och/eller kylda byggnader som ägs eller nyttjas av offentliga organ, med en total användbar golvyta på mer än 250 m² (artikel 6.1 i det direktivet). En byggnad ska tolkas i enlighet med definitionen i artikel 2.1 i energiprestandadirektivet, där ”byggnad” avser en ”takförsedd konstruktion med väggar, för vilken energi används för att påverka inomhusmiljön”. ”Total användbar golvyta” avser ”golvytan i en byggnad eller del av en byggnad där energi används för att påverka inomhusklimatet” (artikel 2.13 i direktiv (EU) 2023/1791). Detta innebär att byggnader som ouppvärmda garage eller lagerlokaler undantas från skyldigheten. Tabell 3 ger en översikt över de olika skyldigheterna enligt de byggnadskategorier som anges i artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791.

Tabell 3

Omfattningen av de olika skyldigheterna enligt artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791

Kategori		Ingår i förteckningen	Ingår i grundscenariot ([1])	Skyldighet att renovera	Bidrag till målet att renovera till nära-nollenergibyggnad
Referens		Artikel 6.5	Artikel 6.1–6.4 och 6.6		
Nyttjas men ägs inte av offentliga organ		JA	NEJ	NEJ ([2])	NEJ
Ägs av offentliga organ	Byggnader som redan är nära-nollenergibyggnader den 1 januari 2024	JA	NEJ	NEJ	NEJ
	Subventionerade bostäder – INTE kostnadsneutralt att renovera	JA	NEJ	NEJ	NEJ
	Subventionerade bostäder – kostnadsneutralt att renovera	JA	JA	JA	JA
	Byggnader som tekniskt, ekonomiskt eller funktionellt inte går att omvandla till en nära-nollenergibyggnad (artikel 6.2 andra stycket)	JA	JA	NEJ	JA ([3])

Kategori		Ingår i förteckningen	Ingår i grundscenariot ([1])	Skyldighet att renovera	Bidrag till målet att renovera till nära-nollenergibyggnad
Referens		Artikel 6.5	Artikel 6.1–6.4 och 6.6		
	Särskilda byggnader enligt artikel 6.2 a–c.	JA	JA	JA	JA ([4])
	Alla andra byggnader som omfattas av renoveringsskyldigheten > 250 m²	JA	JA	JA	JA
Andra byggnader ≤ 250 m²		NEJ ([5])	NEJ	NEJ	NEJ

([1]) Endast byggnader som ägs av offentliga organ den 1 januari 2024 ingår i grundscenariot. Byggnader som förvärvas av ett offentligt organ efter detta datum ingår inte i grundscenariot men kan bidra till att uppnå målet om de senare renoveras till standarderna för nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad.
([2]) Skyldighet att förhandla om avtalsklausuler (artikel 6.1).
([3]) Endast om de ändå renoveras till nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad.
([4]) För särskilda byggnader enligt artikel 6.2 a–c räcker det med en energieffektivitetsrenovering till en lämplig nivå som fastställs av medlemsstaterna och som kan vara mindre sträng än för nära-nollenergibyggnader. Det är inte obligatoriskt att uppnå standarden för nära-nollenergibyggnad efter renovering.
([5]) Det föreligger ingen skyldighet att inkludera byggnader som är mindre än 250 m² i förteckningen enligt artikel 6.5, men medlemsstaterna får välja att göra detta för att få en fullständig förteckning över sina offentliga byggnader.

De renoverings- och energisparkrav som fastställs i artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791 ska från och med dagen för införlivande uppfyllas årligen av medlemsstaterna senast den 11 oktober 2025. För uppgiftsinsamling och rapportering rekommenderas medlemsstaterna att använda kalenderåret som grund för att beräkna och rapportera sina skyldigheter. Under perioden från och med dagen för införlivande till och med årets slut kan kravet på antalet m² som ska renoveras, eller de energibesparingar som ska uppnås, beräknas proportionellt, dvs. 0,7 % av golvytan i alla offentliga organs byggnader 2025, utöver de 2,3 % i statliga myndigheters byggnader som ska renoveras 2025 i enlighet med artikel 5 i direktiv 2012/27/EU.

Med begreppet energirenovering avses en förbättring av energiprestandan för ett eller flera byggnadselement, t.ex. klimatskal eller installationssystem, som avsevärt minskar energianvändningen för uppvärmning och/eller kylning av utrymmen, varmvatten, ventilation, (inbyggd) belysning och användning av hjälpenergi ([43]).

Kommissionens rekommendation (EU) 2019/1019 ([44]) innehåller närmare uppgifter om begreppen teknisk, ekonomisk och funktionell genomförbarhet som också är relevanta för tillämpningen av artikel 6.2. I den anges att det ankommer på medlemsstaterna att ange i vilka specifika fall det inte är möjligt ur ett tekniskt, ekonomiskt och/eller funktionellt perspektiv att uppfylla kraven och säkerställa att dessa fall på ett tydligt sätt fastställs, struktureras och motiveras. Förfarandena för att utvärdera genomförbarheten kan också skilja sig mellan olika typer av byggnader för att ta hänsyn till deras särdrag. Teknisk, ekonomisk och funktionell genomförbarhet bör tolkas på följande sätt:

— *Teknisk genomförbarhet* – Detta gäller inte om det inte är möjligt att tillämpa kraven ur ett tekniskt perspektiv, dvs. när systemets tekniska egenskaper förhindrar att kraven tillämpas.

— *Ekonomisk genomförbarhet* – Detta avser kostnaderna för att tillämpa kraven och huruvida i) dessa kostnader är rimliga i förhållande till kostnaderna för det planerade ingreppet (t.ex. systemuppgradering), ii) de förväntade fördelarna är större än kostnaderna, med hänsyn tagen till systemets förväntade livscykel.

— *Funktionell genomförbarhet* – Det är inte funktionellt genomförbart att tillämpa krav om dessa krav skulle leda till förändringar som skulle försämra systemets funktion eller byggnadens (eller byggnadsenhetens) användning, med hänsyn till de specifika begränsningar (t.ex. tekniska bestämmelser) som kan gälla för systemet och/eller byggnaden.

([43]) Europeiska kommissionen, generaldirektoratet för energi, 2019, *Comprehensive study of building energy renovation activities and the uptake of nearly zero-energy buildings in the EU: final report*, Publikationsbyrån, s. 208, https://data.europa.eu/doi/10.2833/14675.
([44]) Kommissionens rekommendation (EU) 2019/1019 av den 7 juni 2019 om modernisering av byggnader (EUT L 165, 21.6.2019, s. 70, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2019/1019/oj).

5.1. **Skyldigheter i samband med förteckningen över offentliga organs byggnader**

I enlighet med artikel 6.5 i direktiv (EU) 2023/1791 ska medlemsstaterna senast den 11 oktober 2025 upprätta, publicera och tillgängliggöra för allmänheten en förteckning över uppvärmda och/eller kylda byggnader, eller bådadera, som är större än 250 m^2 och som ägs eller nyttjas av offentliga organ. För varje byggnad ska förteckningen minst innehålla golvytan i m^2, energicertifikatet och, när sådana uppgifter finns tillgängliga, den uppmätta årliga energianvändningen för uppvärmning, kylning, el och varmvatten. Denna förteckning ska uppdateras minst vartannat år. Förteckningen underlättar bedömningen av de skyldigheter som fastställs i artikel 6.1–6.4 och 6.6 i direktiv (EU) 2023/1791 genom att göra det möjligt för medlemsstaterna att beräkna den totala golvyta som omfattas av 3 %-målet och det antal m^2 som ska renoveras varje år enligt standardstratgin, eller motsvarande energibesparingar som ska uppnås med den alternativa strategin.

Utgångspunkten för upprättandet av förteckningen är att upprätta en förteckning över alla offentliga organ. Den kan baseras på den förteckning över offentliga organ som krävs för artikel 5 i direktiv (EU) 2023/1791. Det är därför tillrådligt att på samma gång och med hjälp av samma verktyg samla in de uppgifter som krävs för att uppfylla kraven i artikel 6.5 och artikel 5. För varje offentligt organ ska medlemsstaterna identifiera alla byggnader som omfattas av artikelns tillämpningsområde. Även om det enligt artikel 6.5 i direktiv (EU) 2023/1791 inte krävs att medlemsstaterna ska redovisa vilka organ som äger eller nyttjar byggnaderna kommer medlemsstaterna att behöva denna information för att utforma lämpliga åtgärder som skiljer sig mellan byggnader som ägs och byggnader som nyttjas av offentliga organ. De får också använda denna information för att uppfylla andra krav, såsom behovet av att regelbundet uppdatera förteckningen och kopplingen till energiprestandadirektivet. Det kan också vara lämpligt att offentliggöra uppgifter om ägande eller nyttjande, så att användarna av förteckningen kan identifiera de byggnader där offentliga organ är direkt ansvariga för energieffektivitetsåtgärderna (inklusive renovering).

Förteckningen bör upprättas på ett sådant sätt att det går att entydigt identifiera varje byggnad. Ett praktiskt tillvägagångssätt skulle kunna vara att använda samma entydiga identifiering som används i energicertifikatet, som kan variera mellan medlemsstaterna. Detta kan till exempel vara adressen och/eller byggnadens namn för att ytterligare underlätta hanteringen av förteckningen och kopplingen till andra databaser som krävs enligt energiprestandadirektivet.

På grundval av de kategorier som anges i artikel 6.2 a–c i direktiv (EU) 2023/1791 ska förteckningen omfatta alla byggnader som ägs eller nyttjas av ett offentligt organ, bland annat följande:

— Byggnader som redan uppfyller standarderna för nära-nollenergibyggnader eller nollutsläppsbyggnader.

— Subventionerade bostäder – eftersom definitionen av subventionerade bostäder varierar mellan medlemsstaterna bör den nationella definitionen användas för att avgöra om en byggnad bör tas med i förteckningen.

— Byggnader som tillhör de särskilda kategorier som anges i artikel 6.2 i direktiv (EU) 2023/1791.

Enligt artikel 6.5 i direktiv (EU) 2023/1791 ska förteckningen innehålla energicertifikatet, vilket innebär en elektronisk version, t.ex. som webbsida, pdf eller bild.

Energicertifikatet omfattar byggnadens golvyta (dvs. total användbar golvyta, angiven i m^2) som kan användas för att fylla i motsvarande del av förteckningen.

Enligt artikel 6.5 i direktiv (EU) 2023/1791 ska medlemsstaterna registrera uppmätt energianvändning för varje byggnad som finns med i förteckningen när dessa uppgifter finns tillgängliga. Detta inbegriper den årliga energianvändningen för uppvärmning, kylning, el och varmvatten. Uppgifter om energianvändning kan vanligtvis lätt identifieras, eftersom de tillhandahålls av energileverantören. Följande aspekter måste dock beaktas:

— Uppvärmning i byggnader sker vanligtvis genom elektriska system (värmepumpar, klimatanläggningar, motståndsvärmare), bränslepannor (gas, biomassa osv.), värmenät eller annan produktion på plats (t.ex. solvärme). I vissa fall är det relativt enkelt att identifiera den slutliga värmeanvändningen. Till exempel kan värmenät registrera den mängd värme som levereras till byggnaden för faktureringsändamål. I andra fall (t.ex. värmepannor för biomassa) faktureras användarna utifrån den mängd bränsle de köper, som därför måste omvandlas till kWh.

— Elanvändningen omfattar vanligtvis energi som används av utrustning som inte är direkt kopplad till själva byggnaden. Till exempel kan en byggnad hysa servrarna för en hel organisation och uppvisa en mycket hög användning jämfört med det värde som anges i energicertifikatet.

— Om byggnaden saknar individuell mätning är det kanske inte möjligt att separat ange energianvändningen för uppvärmning, kylning och varmvatten, om dessa tillhandahålls med hjälp av elektrisk utrustning. I detta fall bör dessa uppgifter ingå i elanvändningen.

— För byggnader med förnybar energi på plats bör användningen av den energi som produceras på plats läggas till nettomängden energi som importeras från nätet. Den totala energianvändningen beräknas som *total import* plus produktion minus *total export*.

— I vissa fall kommer det inte att gå att tillhandahålla en fullständig siffra för någon av delkategorierna av energianvändningen, till exempel för en byggnad där endast en del av varmvattenbehovet täcks av en soldriven vattenvärmare. I så fall ska endast den mätbara mängden varmvatten som produceras på plats redovisas i delkategorin *varmvatten*.

När medlemsstaterna fastställer den metod som ska användas för att uppfylla kraven i artikel 6.5 i direktiv (EU) 2023/1791 bör de ge de offentliga organen tydliga instruktioner om hur de bör rapportera uppgifter om användning.

För att publicera och tillgängliggöra förteckningen för allmänheten ska medlemsstaterna säkerställa att allmänheten och alla berörda parter enkelt kan få tillgång till och använda uppgifterna. I praktiken kan medlemsstaterna uppfylla kravet genom att till exempel göra följande:

— Offentliggöra förteckningen på en allmänt tillgänglig webbplats.

— Ge fri tillgång till den, utan registrering eller efter ett enkelt registreringsförfarande.

— Ge användarna tillgång till grundläggande funktioner, till exempel att söka efter en eller flera specifika byggnader som ägs av ett visst offentligt organ eller på andra tillgängliga byggnadsegenskaper.

— Ge användarna möjlighet att ladda ned alla eller delar av uppgifterna.

Medlemsstaterna får tillhandahålla ytterligare funktioner för att underlätta användningen av förteckningen, till exempel för sökning på offentligt organ, stad/region eller adress.

Medlemsstaterna måste upprätta förteckningen inom tidsfristen för införlivande och uppdatera den minst vartannat år ([45]). Dessa uppdateringar bör åtminstone omfatta följande ändringar:

— Nybyggda byggnader och nya byggnader som förvärvats eller använts av ett offentligt organ.

— Byggnader i databasen som säljs eller rivs, eller där hyresavtalet har upphört.

— Byggnader som genomgår ändringar som påverkar deras storlek.

— Byggnader där bedömningen av energiprestandan har uppdaterats, vilket resulterar i ett nytt energicertifikat.

— Byggnader som genomgått en energirenovering, som leder till betydande energiminskningar.

I syfte att uppdatera förteckningen vartannat år ska medlemsstaterna också uppdatera uppgifterna om energianvändning för de offentliga organens byggnader. För att minimera den administrativa bördan för medlemsstaterna rekommenderas dock att uppgifter om energianvändning endast uppdateras om det sker betydande förändringar, till exempel till följd av en energirenovering eller förändrad användning. För att ytterligare minska den administrativa bördan rekommenderas digitala och automatiserade lösningar för att underlätta uppgiftsinsamlingen. Dessa bör utvecklas så att kraven i artikel 5 i direktiv (EU) 2023/1791 också kan uppfyllas genom samma dataflöde. Automatiska avläsningar av data från smarta mätare kan till exempel aggregeras på byggnadsnivå och på nivån för offentliga organ, så att både förteckningen enligt artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791 och den databas som upprättats för att uppfylla kraven i artikel 5 i direktiv (EU) 2023/1791 kan uppdateras regelbundet.

([45]) Uppdateringen av förteckningen påverkar inte grundscenariot och det årliga målet, som förblir oförändrade.

Enligt artikel 6.5 i direktiv (EU) 2023/1791 ska medlemsstaterna koppla förteckningen till den översikt över byggnadsbeståndet som görs inom ramen för de nationella byggnadsrenoveringsplanerna i enlighet med artikel 3 i energiprestandadirektivet och de databaser som upprättas i enlighet med artikel 22 i energiprestandadirektivet. Detta skulle kunna åstadkommas genom att koppla förteckningen till dessa dataset via byggnadens namn eller id-nummer. Om det enligt energiprestandadirektivet krävs att medlemsstaterna ska rapportera antalet byggnader och den totala golvytan (m^2) för offentliga byggnader kan dessa uppgifter enkelt hämtas från den förteckning som utarbetas enligt artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791. De uppgifter som samlas in för att upprätta den förteckning som krävs enligt artikel 6.5 i direktiv (EU) 2023/1791 kan användas för att fylla i översikten över det nationella byggnadsbeståndet, men även andra datakällor kommer att behövas.

I artikel 6.5 andra stycket i direktiv (EU) 2023/1791 anges att offentligt delade och tillgängliga uppgifter om byggnadsbeståndens egenskaper, byggnadsrenovering och energiprestanda får aggregeras av EU:s observatorium för byggnadsbeståndet för att förbättra förståelsen av energiprestandan i byggsektorn genom jämförbara uppgifter. EU:s observatorium för byggnadsbeståndet är ett verktyg som övervakar byggnaders energiprestanda i hela EU ([46]). Den förteckning som upprättas enligt artikel 6.5 bör bidra till att förbättra uppgifter och information i EU:s observatorium för byggnadsbeståndet genom att tillhandahålla uppgifter om offentliga organs byggnadsbestånd, inbegripet energicertifikat, nära-nollenergibyggnader och energianvändning. För att uppfylla kravet måste medlemsstaterna minst dela uppgifter ur förteckningen med EU:s observatorium i enlighet med de villkor som fastställs av kommissionen.

5.2. **Skyldighet att uppfylla det årliga renoveringsmålet**

Renoveringstakten på 3 % ska beräknas utifrån den totala golvytan i byggnader med en total användbar golvyta på mer än 250 m^2 som ägs av offentliga organ och som den 1 januari 2024 inte är nära-nollenergibyggnader. Det innebär att det årliga renoveringsmålet på 3 % baseras på ett fast värde (grundscenario) under hela genomförandeperioden.

Medlemsstaterna får välja vilka byggnader som ska renoveras för att uppfylla renoveringskravet på 3 %, med vederbörlig hänsyn till kostnadseffektivitet och teknisk genomförbarhet vid valet av vilka byggnader som ska renoveras. Om medlemsstaterna bedömer att det inte är tekniskt, ekonomiskt eller funktionellt genomförbart att omvandla en viss byggnad till en nära-nollenergibyggnad och renoverar den byggnaden till en lägre standard, ska de inte räkna in renoveringen av den byggnaden bland åtgärderna för att uppfylla kravet. Dessa byggnader ska dock fortfarande ingå i den förteckning över byggnader som används för att beräkna det årliga renoveringskravet (dvs. i grundscenariot). Medlemsstaterna bör också beakta att definitionen av nära-nollenergibyggnader inbegriper begreppet kostnadseffektivitet.

I undantagsfall får medlemsstaterna tillämpa mindre stränga krav än renovering till nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad för byggnader som tillhör följande kategorier (artikel 6.2 i direktiv (EU) 2023/1791):

— Skyddade byggnader ([47]), i den mån överensstämmelse med vissa minimikrav för energiprestanda skulle förändra deras särdrag eller utseende på ett oacceptabelt vis.

— Byggnader som ägs av försvarsmakten eller statliga myndigheter och som tjänar nationella försvarssyften. Denna bestämmelse omfattar inte fristående inkvarteringsbyggnader eller kontorsbyggnader eller

— byggnader som används för andakt och religiös verksamhet.

Denna bestämmelse innebär att dessa byggnader bör ingå i beräkningen av grundscenariot och att de kan räknas in för att uppfylla målet även om de uppnår en annan standard för energiprestanda än nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad. Renoveringen av dessa byggnader till en standard som är lägre än nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad bör ligga så nära standarden för nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad som möjligt för att kunna räknas in för att uppfylla målet, med tanke på byggnadens särdrag. För att göra detta bör medlemsstaterna fastställa denna miniminivå utifrån särdragen hos byggnaden eller gruppen av byggnader med liknande särdrag.

([46]) EU:s observatorium för byggnadsbeståndet, https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/eu-building-stock-observatory_en/.

([47]) I artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791 hänvisas till byggnader med officiellt skydd som del av en utvald miljö, eller på grund av deras särskilda arkitektoniska eller historiska värde, vilket till stor del kommer att vara historiska byggnader.

Subventionerade bostäder

Vid tillämpning av artikel 6.1 tredje stycket i direktiv (EU) 2023/1791 omfattar subventionerade bostäder alla byggnader (inklusive flerfamiljshus och enfamiljshus) med en total användbar golvyta på mer än 250 m^2 som ägs av offentliga organ i syfte att tillhandahålla subventionerade bostäder och som den 1 januari 2024 inte uppfyller den definition av nära-nollenergibyggnad som gäller i den berörda medlemsstaten. Medlemsstaterna bör hänvisa till den nationella definitionen av subventionerade bostäder. Byggnader med blandat ägande bör omfattas av renoveringsskyldigheten om kriterierna för golvyta är uppfyllda för de delar som ägs av det offentliga organet.

Medlemsstaterna får välja att undanta subventionerade bostäder från skyldigheten att renovera, om renoveringen skulle leda till att personer som bor i subventionerade bostäder får en hyreshöjning som överstiger de ekonomiska besparingarna på energiräkningen. Därför får medlemsstaterna uppskatta vilka besparingar på energiräkningen som kan göras till följd av renoveringen av subventionerade bostäder (med hänsyn till energibesparingar och energiprisets utveckling) och bedöma om de är tillräckliga för att täcka renoveringskostnaderna. Om de ekonomiska besparingarna på energiräkningen inte täcker renoveringskostnaderna får medlemsstaterna överväga andra alternativ för att undvika att hela renoverings-kostnaden förs över på hyresgästerna, till exempel genom att finansiera en del av kostnaden via offentliga eller privata finansieringsinstrument, bland annat genom åtgärder och investeringar som är stödberättigande inom ramen för den sociala klimatfonden. Detta fall bör tillämpas i situationer där hyran debiteras i proportion till husets värde och där kostnaderna för bostadsrenoveringar (inklusive energirenoveringar) förs över på hushållen i form av höjda hyror.

Kostnadsneutral innebär att den investering som krävs för att renovera byggnaden inte är högre än det ekonomiska värdet av de fördelar under hela livscykeln som kan förväntas efter renoveringen. För att utvärdera om så är fallet bör medlemsstaterna fastställa lämpliga metoder för att specificera de parametrar som krävs för beräkningen, såsom renoveringskostnader, diskonteringsränta, framtida energipriser, energianvändning före och efter renoveringen osv.

Medlemsstaterna bör beakta andra relevanta kostnader förenade med subventionerade bostäder samt andra fördelar som kan uppnås efter en renovering till nära-nollenergibyggnad. Till exempel betalar hushåll som hyr subventionerade bostäder kanske en (lägre) tariff avsedd att hjälpa prioriterade grupper (såsom personer som påverkas av energifattigdom, utsatta kunder, personer i låginkomsthushåll och, om tillämpligt, personer som bor i subventionerade bostäder) att betala sina energiräkningar, eller så betalas energiräkningen kanske helt eller delvis genom sociala stödsystem eller andra verktyg som finns tillgängliga i varje medlemsstat, bland annat de möjligheter som finns i form av revolverande fonder och lokalt ägda projekt för förnybar energi, t.ex. solenergidelning mellan hyresgäster i subventionerade bostäder som ger grön el till ett lägre pris. Energirenoveringar resulterar i lägre energiräkningar och sänker därmed dessa indirekta energikostnader som kanske inte är uppenbara om bara energiräkningen beaktas. Minskade underhållskostnader och bättre levnadsvillkor efter renoveringen är andra aspekter som bör beaktas vid bedömningen av kostnadsneutralitet.

Medlemsstaterna bör bedöma ingreppets kostnadsneutralitet baserat på uppgifter om uppskattad kostnad och energianvändning men kan överväga att begränsa eventuella hyreshöjningar efter renoveringen för personer som bor i subventionerade bostäder till det belopp som sparats in på energiräkningen. Ett fiktivt exempel är en renovering av en subventionerad bostad som kostar 30 000 euro och leder till en energibesparing på 12 000 kWh per år. Om hushållen i genomsnitt betalar 0,25 euro per kWh skulle de spara 3 000 euro per år, men om hushållet betalar en reducerad tariff, till exempel 0,10 euro per kWh, skulle de årliga besparingarna uppgå till 1 200 euro. Om hushållets energianvändning dessutom är lägre än den uppskattade energianvändningen för bostaden kommer de besparingar som görs i praktiken att vara mindre än 1 200 euro. I detta fall kan kostnaderna för investeringen inte täckas, även om mycket låga diskonteringsräntor används. Detta beror dock på den socialiserade kostnaden (subventionerade elpriser i detta exempel) och otillräcklig hänsyn till hyresgäster som undervärmer sina bostäder. För att uppnå kostnadsneutralitet bör medlemsstaterna beakta de subventioner som tas emot av dem som tillhandahåller subventionerade bostäder och hjälpa dem att täcka de renoveringskostnader som de inte kan få tillbaka från hyresgästerna.

Medlemsstaterna bör fastställa en lämplig metod för att utvärdera om villkoret om kostnadsneutralitet är uppfyllt. Medlemsstaterna bör fastställa en lämplig diskonteringsränta för att diskontera underhållskostnader och energiräkningar, men den bör fastställas på en realistisk nivå, till exempel så att den motsvarar kapitalkostnaden för det offentliga organet eller den sociala diskonteringsräntan ([48]). Detta skiljer sig från testet av ekonomisk genomförbarhet, där det kan vara lämpligt att inkludera en vinstmarginal och en högre diskonteringsränta för att återspegla ersättningen för risker.

([48]) I detta sammanhang kan kapitalkostnaden definieras som den lägsta avkastning som ett offentligt organ måste tjäna innan det genererar vinst. Det kan till exempel vara kostnaden för att låna pengarna från ett finansinstitut. Den sociala diskonteringsräntan är en diskonteringsränta som vanligen tillämpas på projekt med offentligt eller socialt värde.

Principen om kostnadsneutralitet kan anses ha respekterats om följande villkor är uppfyllda:

$$RC \leq \sum_{i=0}^{rl} \frac{(E_{br,i} + OC_{br,i} - OB_{br,i}) - (E_{ar,i} + OC_{ar,i} - OB_{ar,i})}{(1+r)^i}$$

där

RC: kostnader för energirenovering av byggnaden,

E: total energiräkning,

OC: övriga kostnader,

OB: övriga fördelar,

br: före renoveringen,

ar: efter renoveringen,

r: den tillämpade diskonteringsräntan,

i: det år för vilket kostnader och fördelar uppskattas,

rl: den befintliga byggnadens återstående livscykel före renoveringen.

Den högra sidan av ekvationen motsvarar de besparingar i byggnadernas driftskostnader som uppnås under hela livscykeln, diskonterade på lämpligt sätt. Ekvationen presenteras som en summering eftersom medlemsstaterna kan vilja beakta förändringar i energikostnader och andra kostnader och fördelar som förväntas under kommande år.

Medlemsstaterna får fastställa detaljerna i metoden, men bedömningen bör vara förenlig med definitionen av kostnadsneutralitet och bästa praxis. Följande aspekter bör beaktas av medlemsstaterna vid bedömningen:

— Bedömningen bör inte ta hänsyn till de faktiska energikostnader som betalas av hushåll som bor i subventionerade bostäder om dessa är lägre än marknadspriset, utan en fiktiv räkning som beräknas utifrån genomsnittliga tariffer och baseras på uppskattad användning, till exempel i enlighet med metoden för beräkning av byggnaders energiprestanda enligt bilaga I till energiprestandadirektivet. Endast energibesparingar som faktiskt uppnås av hyresgästerna bör dock beaktas vid uppskattningen av hyreshöjningen.

— Ersättningskostnaden för byggnadselement som har nått slutet av sin livscykel bör beaktas vid uppskattningen av kostnaden för energirenoveringen. Om till exempel en gaspanna måste bytas ut bör energirenoveringskostnaden endast omfatta kostnadsskillnaden mellan ett energieffektivt system (t.ex. en värmepump) och det mest sannolika alternativet på marknaden för att ersätta gaspannan.

— Den förväntade livslängden för de delar som ersätts bör beaktas vid bedömningen av fördelarna och bör uppskattas på ett liknande sätt som enligt den metod som tillämpas för att utvärdera den kostnadsoptimala nivån i enlighet med bilaga I till kommissionens delegerade förordning (EU) nr 244/2012 ([49]). För beräkningen av en byggnads restvärde bör medlemsstaterna se bilaga I till delegerad förordning (EU) nr 244/2012 om fastställande av en ram för jämförelsemetod för beräkning av kostnadsoptimala nivåer för minimikrav avseende energiprestanda för byggnader och byggnadselement. I den anges att medlemsstaterna ska använda en beräkningsperiod på 30 år för bostadshus och offentliga byggnader och en beräkningsperiod på 20 år för kommersiella byggnader som inte är för bostadsändamål.

— Andra intäkter, till exempel från solcellspaneler, bör betraktas som en del av övriga fördelar efter renoveringen.

— Renoveringar kan medföra ytterligare arbeten, antingen som ett lagstadgat krav eller som syftar till ytterligare förbättringar av byggnaden. Till exempel kan renovering av en byggnad medföra krav på att byggnaden anpassas till bestämmelser om brandsäkerhet, tillgänglighet eller elinstallation, eller kan göra att det uppstår nya bostadsytor (t.ex. ett tak). Medlemsstaterna bör i metoden förklara hur kostnaderna för dessa arbeten dras av från renoveringskostnaderna. Om detta inte är möjligt bör dock de ytterligare fördelar som dessa kostnader ger tas med som *övriga fördelar* efter renoveringen.

([49]) Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 244/2012 av den 16 januari 2012 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda genom fastställande av en ram för jämförelsemetod för beräkning av kostnadsoptimala nivåer för minimikrav avseende energiprestanda för byggnader och byggnadselement (EUT L 81, 21.3.2012, s. 18, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2012/244/oj).

Medlemsstaterna får också beakta andra aspekter:

— Skillnaden i byggnadens värde före och efter renoveringen (en byggnads restvärde vid periodens slut).

— En uppskattning av den ökade komforten för de boende.

Subventionerade bostäder som inte uppfyller kriterierna för kostnadsneutralitet får undantas från grundscenariot. Om medlemsstaterna väljer att helt eller delvis utesluta sina subventionerade bostäder från grundscenariot ska de motivera varför renoveringen av dessa byggnader inte skulle vara kostnadsneutral eller varför den skulle leda till hyreshöjningar som överstiger minskningen av energikostnader.

Eftersom bedömningen av kostnadsneutralitet och ett eventuellt undantag för subventionerade bostäder påverkar beräkningen av det årliga renoveringsmålet bör medlemsstaterna göra en kostnadsneutralitetsbedömning av hela beståndet av subventionerade bostäder före tidsfristen för införlivande. Medlemsstaterna kan tillämpa olika metoder för att i förväg bedöma kostnadsneutraliteten:

— Om det subventionerade bostadsbeståndet är relativt homogent kan medlemsstaterna fastställa standardvärden för att uppskatta kostnader och fördelar för de huvudsakliga bostadstyperna. Dessa värden kan vara kopplade till faktorer som när byggnaden byggdes eller senast renoverades och möjliggöra en snabb bedömning av kostnadsneutralitet för hela beståndet.

— Om beståndet av subventionerade bostäder uppvisar betydande skillnader bör medlemsstaterna göra en rad skräddarsydda bedömningar i syfte att få en tillräckligt detaljerad bild av hela beståndet.

Eftersom bedömningen av kostnadsneutralitet måste göras före renoveringen bör utvärderingen ta hänsyn till byggnadens skick (inklusive de olika byggnadselementens återstående livscykel) när bedömningen görs.

Särskilda kategorier av byggnader enligt definitionen i artikel 6.2 a–c i direktiv (EU) 2023/1791

I artikel 6.2 i direktiv (EU) 2023/1791 anges att medlemsstaterna får tillämpa mindre stränga krav än de som fastställs i artikel 6.1 i det direktivet för vissa kategorier av byggnader enligt definitionen i artikel 6.2 a–c i direktiv (EU) 2023/1791. Denna bestämmelse bör tolkas som en renoveringsskyldighet som kan fullgöras genom att renovera dessa byggnader till en annan prestanda än nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad, även om dessa byggnader som standard, när så är möjligt, renoveras till nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad. Medlemsstaterna måste alltid inkludera de byggnader som tillhör de särskilda kategorierna i grundscenariot för beräkningen av renoveringskravet på 3 %. Medlemsstaterna får räkna in renoveringen av dessa byggnader i den årliga renoveringsandelen även om de renoveras enligt en annan standard. Även om mindre stränga renoveringskrav får tillämpas på byggnader som ägs av försvarsmakten eller statliga myndigheter och som tjänar nationella försvarssyften, måste fristående inkvarteringsbyggnader eller kontorsbyggnader för försvarsmakten och annan personal som är anställd av nationella försvarsmyndigheter renoveras till nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad för att räknas in i det årliga målet.

För att identifiera byggnader som tillhör dessa kategorier bör medlemsstaterna använda redan befintliga metoder. För byggnader med officiellt skydd och byggnader som används för andakt och religiös verksamhet kan till exempel samma metod som används för energiprestandadirektivets syften användas.

Artikel 6.2 i direktiv (EU) 2023/1791 ålägger inte medlemsstaterna någon uttrycklig skyldighet att underrätta kommissionen om hur de förhåller sig till de särskilda kategorierna av byggnader, men kriterierna för skyddade byggnader kräver att medlemsstaterna gör en bedömning. För försvarsmaktens byggnader och byggnader som används för andakt och religiös verksamhet är medlemsstaterna endast skyldiga att visa att dessa byggnader tillhör dessa kategorier. Detta kan göras när renoveringen av dessa byggnader räknas in i den årliga renoveringsandelen, eftersom alla byggnader som tillhör de särskilda kategorierna måste inkluderas i grundscenariot för beräkning av det årliga kravet.

Medlemsstaterna bör tydligt fastställa den energiprestanda som byggnader i dessa kategorier måste uppnå för att räknas in i den årliga renoveringstakten och motivera denna prestanda. Energiprestandan bör vara i linje med målet i artikel 6, dvs. att alla åtgärder för att förbättra energieffektiviteten och omvandla byggnaden till en nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad bör genomföras, såvida de inte påverkar byggnadernas särdrag eller användning, eller är oproportionerliga.

För särskilda byggnader (artikel 6.2 a–c i direktiv (EU) 2023/1791) och byggnader som medlemsstaterna väljer att inte renovera med hänsyn till genomförbarheten (artikel 6.2 andra stycket i direktiv (EU) 2023/1791) bör medlemsstaterna överväga att fastställa en lämplig metod som gör det möjligt att med hjälp av standardkriterier identifiera byggnader som inte går att renovera till nära-nollenergibyggnader eller nollutsläppsbyggnader. Metoden måste ta hänsyn till kostnaderna för renovering, energibesparingen och de merkostnader eller effekter som är förenade med byggnadens egenskaper som placerar den i en särskild kategori. Metoden och kriterierna kan tillämpas på grupper av byggnader snarare än på enskilda byggnader, till exempel kontorslokaler som byggts inom en viss period med hjälp av samma byggprocess. Några relevanta indikatorer, som medlemsstaterna kan överväga för att bedöma byggnaders jämförbarhet, är följande:

a. Byggnadens egenskaper

— Typ av byggnad (t.ex. bostad, kontor, utbildning, sjukhus).

— Byggår.

— Fysisk storlek (t.ex. golvyta).

— Uppvärmd och/eller kyld golvyta.

— Ytterväggyta.

— Energieffektivitetsåtgärder (t.ex. lufttäthet, förhållande mellan fönster och väggar, fönstertyper, isoleringsnivåer, tvåglasfönster, effektiv belysning, timer för värmare, tid sedan senaste värmejusteringen).

— Defekta byggnadssystem (t.ex. värmesystem, elinstallationer, klimatskal).

b. Klimatfaktorer

— Klimatzon.

— Molnighet.

c. Stadsplanering

— Befolkningstäthet.

— Åtgärder för att minska väderpåverkan (t.ex. strategisk placering av vegetation).

5.2.1. *Renovering av byggnader som ägs av offentliga organ*

För att uppfylla renoveringsskyldigheten måste medlemsstaterna först fastställa den totala användbara golvyta som från och med den 1 januari 2024 omfattas av skyldigheten (grundscenariot). På grundval av denna siffra kan medlemsstaterna uppskatta det årliga renoveringsmålet (3 % av grundscenariot).

För att ingå i grundscenariot ska byggnaderna uppfylla följande kriterier:

— Ha en total användbar golvyta som är större än 250 m^2.

— Ägas av offentliga organ enligt definitionen i artikel 2.12 i direktiv (EU) 2023/1791.

— Inte nå standarden för nära-nollenergibyggnad den 1 januari 2024.

Medlemsstaterna får undanta subventionerade bostäder från grundscenariot, om renoveringarna inte skulle vara kostnadsneutrala eller om en renovering skulle leda till en hyreshöjning som överstiger de ekonomiska besparingarna på energiräkningen.

När grundscenariot har fastställts ska medlemsstaterna beräkna det årliga renoveringsmål som de måste uppfylla. Följande formel bör användas för att beräkna det lägsta årliga renoveringsmålet:

$$Minimum\ annual\ renovation\ target\ (in\ m^2) = m^2_{total\ useful\ floor\ area} \times r_r$$

där

$m^2_{total\ användbar\ golvyta}$ är summan av den användbara golvytan i alla byggnader i grundscenariot,

r_r är den renoveringstakt på 3 % som fastställs i artikel 6.1 i direktiv (EU) 2023/1791.

Ett numeriskt exempel finns i tillägg C till denna bilaga.

Det årliga renoveringsmålet i m² förblir oförändrat under den period som direktiv (EU) 2023/1791 är i kraft. Detta är en förändring jämfört med direktiv 2012/27/EU, enligt vilket det årliga renoveringsmålet årligen måste beräknas utifrån den golvyta som inte uppfyllde de nationella minimikraven avseende energiprestanda. Direktiv (EU) 2023/1791 innebär att den erforderliga årliga renoveringstakten kommer att vara betydligt högre än med den metod som används i direktiv 2012/27/EU. Detta innebär också att det grundscenario som fastställs i slutet av den första rapporteringsperioden, och följaktligen det årliga renoveringsmålet, inte får uppdateras när en byggnad säljs, rivs, förvärvas eller byggs. Det finns särskilda fall som ger medlemsstaterna en viss flexibilitet att nå det årliga renoveringsmålet. Dessa fall beskrivs nedan.

Medlemsstaterna ska meddela kommissionen om grundscenariot (totalt antal m² byggnader som omfattas av artikeln) och det årliga renoveringsmålet (också i m²) i sina nationella energi- och klimatplaner som fastställs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 ([50]) (se kapitel 7.1). Som en del av detta meddelande bör medlemsstaterna också ange antalet m² byggnader som omfattas av de särskilda kategorierna i artikel 6.2 a–c. Medlemsstaterna bör i rapporterna vartannat år meddela antalet renoverade m² som kan räknas in i det årliga kravet i enlighet med förordning (EU) 2018/1999, och göra åtskillnad mellan antalet m² renoverade byggnader som omfattas av de särskilda kategorierna i artikel 6.2 a–c i direktiv (EU) 2023/1791.

Tidigareläggning av besparingar

För att ge incitament för tidiga åtgärder ger direktiv (EU) 2023/1791 medlemsstater som renoverar mer än 3 % av den totala golvytan i sina byggnader under ett visst år möjlighet att räkna med detta så kallade renoveringsöverskott i den årliga renoveringstakten för de följande åren (artikel 6.3). Till och med den 31 december 2026 får renoveringsöverskott som uppnåtts under ett visst år räknas in i den årliga renoveringstakten för de följande tre åren. Från och med den 1 januari 2027 får renoveringsöverskott som uppnåtts under ett visst år endast räknas in i den årliga renoveringstakten för de följande två åren. I praktiken innebär detta att om en medlemsstat till exempel renoverar 3,5 % av den totala användbara golvytan i sitt byggnadsbestånd år X behöver den under år X + 1 endast renovera 2,5 % av den totala användbara golvytan. Om medlemsstaten renoverar 3 % av den totala användbara golvytan även under år X + 1 kan skillnaden på 0,5 % användas år X + 2 för att sänka renoveringskravet till 2,5 %. Det är också möjligt att sprida överskottet över de två åren (till exempel 0,25 % år X + 1 och 0,25 % år X + 2).

Rivning och ersättning

I enlighet med artikel 6.4 i direktiv (EU) 2023/1791 får medlemsstaterna i den årliga renoveringstakten under vissa omständigheter medräkna den användbara golvytan i nybyggda byggnader som ägs som ersättning för byggnader som rivits under något av de två föregående åren. Det är endast tillåtet att räkna in nybyggda nära-nollenergibyggnader eller nollutsläppsbyggnader för att uppnå den årliga renoveringstakten om två kriterier är uppfyllda:

— **Kriterium 1** – Den nybyggda byggnaden utgör ersättning för ett offentligt organs byggnad som rivits under något av de två föregående åren.

([50]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1999 av den 11 december 2018 om styrningen av energiunionen och av klimatåtgärder samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 663/2009 och (EG) nr 715/2009, Europaparlamentets och rådets direktiv 94/22/EG, 98/70/EG, 2009/31/EG, 2009/73/EG, 2010/31/EU, 2012/27/EU och 2013/30/EU samt rådets direktiv 2009/119/EG och (EU) 2015/652 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 (EUT L 328, 21.12.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj).

— **Kriterium 2** – Att riva och ersätta den nuvarande byggnaden med en nybyggd byggnad är mer kostnadseffektivt och hållbart när det gäller energianvändning och koldioxidutsläpp under hela livscykeln jämfört med att renovera den nuvarande byggnaden. Koldioxidutsläpp under hela livscykeln omfattar inbäddade och driftsrelaterade koldioxidutsläpp, och koldioxidutsläpp förenade med rivningen av den gamla byggnaden.

Villkoren för att uppfylla det andra kriteriet visas i tabell 4.

Tabell 4

Kriterier för rivning och ersättning

Parametrar	Skick
Kostnadseffektivitet	Totala kostnaden för rivning av nuvarande byggnad (i euro) + totala kostnaden för uppförande av en ny byggnad (i euro) < totala kostnaden för renovering av den nuvarande byggnaden (i euro)
Hållbarhet	(Total energianvändning (i kWh) för den renoverade byggnaden under dess återstående beräknade ekonomiska livscykel + energianvändning (i kWh) under renoveringsfasen) > (total energianvändning (i kWh) för en ny byggnad under samma antal år + total energianvändning (i kWh) under rivnings- och byggfasen) och (koldioxidutsläpp under hela livscykeln (i ton CO_2e) för den renoverade byggnaden under dess återstående beräknade ekonomiska livscykel + koldioxidutsläpp under hela livscykeln (i ton CO_2e) under rivningsfasen) > (koldioxidutsläpp under hela livscykeln (i ton CO_2e) för en ny byggnad under samma antal år + koldioxidutsläpp under hela livscykeln (i ton CO_2e) under rivnings- och byggfasen)

Den beräknade ekonomiska livscykeln ska bestämmas av medlemsstaterna i enlighet med energiprestandadirektivet. Den rivna byggnaden som skulle renoveras och den nya byggnaden bör jämföras under samma tidsperiod (dvs. hela byggnaden eller dess återstående beräknade ekonomiska livscykel).

Detta hållbarhetsvillkor kan uppfyllas om till exempel en renovering med energi- och koldioxidintensiva material (till exempel betong, stål) ersätts av en återuppbyggnad med material med ett lågt energi- och koldioxidinnehåll (till exempel produkter av trä och biomassa).

I enlighet med artikel 6.4 i direktiv (EU) 2023/1791 ska medlemsstaterna tydligt ange och offentliggöra de allmänna kriterierna, metoderna och förfarandena för att identifiera de undantagsfall enligt vilka de får räkna in nybyggda byggnader som ägs som ersättning för byggnader som rivits i den årliga renoveringstakten.

När medlemsstaterna fastställer metoden för att bedöma byggnaders livscykelutsläpp bör de hänvisa till de standarder och metoder som kommissionen hänvisar till för att säkerställa korrekta uppskattningar. Till exempel:

— Europeiska kommissionen, Europeiska plattformen för livscykelanalys (https://eplca.jrc.ec.europa.eu/lifecycleassessment.html).

— EN 15978:2011 Hållbarhet hos byggnadsverk – Värdering av byggnaders miljöprestanda – Beräkningsmetod (https://www.en-standard.eu/bs-en-15978-2011-sustainability-of-construction-works-assessment-of-environmental-performance-of-buildings-calculation-method/).

— ISO 14040:2006 Miljöledning – Livscykelanalys – Principer och struktur (https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14040:ed-2:v1:en).

— ISO 14044:2006 Miljöledning – Livscykelanalys – Krav och vägledning (https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14044:ed-1:v1:en).

5.2.2. *Förhandling om avtalsklausuler för nyttjade byggnader*

I artikel 6.1 fjärde stycket i direktiv (EU) 2023/1791 fastställs också en skyldighet som särskilt gäller byggnader som nyttjas men inte ägs av offentliga organ. I likhet med skyldigheten att renovera byggnader som ägs av offentliga organ enligt artikel 6.1 i direktiv (EU) 2023/1791 gäller skyldigheten endast byggnader som har en total användbar golvyta på mer än 250 m^2. När det gäller dessa byggnader ska medlemsstaterna säkerställa att offentliga organ förhandlar med fastighetsägarna i syfte att få till stånd avtalsklausuler som leder till att hyrda byggnader omvandlas till åtminstone nära-nollenergibyggnader eller nollutsläppsbyggnader. I artikel 6.1 fjärde stycket i direktiv (EU) 2023/1791 betonas behovet av att utnyttja tröskelpunkter i avtalet, såsom förnyelse av hyresavtal, ändrad användning och betydande reparations- eller underhållsarbeten, för att inleda förhandlingar. Offentliga organ som nyttjar en byggnad kan uppmärksamma fastighetsägarna på vilken nytta de skulle kunna ha av renoveringen: Den ökar värdet på deras byggnad, vilket kan motivera kommande hyreshöjningar. Den ökar byggnadens livscykel genom förbättrad prestanda och kvalitet på byggnadselement. Den minskar de löpande underhållskostnaderna. Den leder till efterlevnad av nationella byggnormer och byggkrav (till exempel eventuella minimistandarder för energiprestanda). Den lockar hyresgäster och minimerar driftstopp.

Till exempel för att komma till rätta med problemet med delade incitament, när offentliga organ är en stor nyttjare av byggnaden och avser att hyra byggnaden på lång sikt, kan de till exempel erbjuda sig att betala en viss andel av renoveringskostnaderna (antingen genom en engångsbetalning eller genom att komma överens om en hyreshöjning) eller överväga att söka efter en ny byggnad, om fastighetsägaren inte är villig att renovera. En annan möjlighet är att vända sig till energitjänsteföretag ([51]), som skulle kunna finansiera renoveringen i utbyte mot löpande betalningar från den offentliga myndigheten eller fastighetsägaren.

Andra användbara metoder är bland annat följande:

— Medlemsstaterna skulle kunna uppdatera de upphandlingsförfaranden som alla offentliga organ förväntas följa när det gäller att hyra nybyggda byggnader och förvalta avtalen för de byggnader som de för närvarande äger.

— Medlemsstaterna skulle kunna ge offentliga organ vägledning och mallar för hur hyresavtalen ska utformas så att lämpliga klausuler införs i avtalet.

— Medlemsstaterna skulle kunna kräva att alla offentliga organ inför lämpliga obligatoriska klausuler i sina hyresavtal så att renoveringsskyldigheten blir standard. Medlemsstaterna bör tillhandahålla konkreta alternativ för att stödja offentliga organ om den privata hyresvärden inte samtycker till standardvillkoren.

— Eftersom medlemsstaterna är skyldiga att renovera en stor andel av sitt byggnadsbestånd, och med tanke på att omvandlingen till åtminstone nära-nollenergibyggnader eller nollutsläppsbyggnader kan kräva omfattande arbete, får offentliga organ identifiera de byggnader som ägs av offentliga organ och som för närvarande är outnyttjade eller underutnyttjade och som kan användas för att hysa organ som för närvarande hyr byggnader av den privata sektorn. Den förteckning som diskuteras i föregående avsnitt, särskilt om den utvidgas till att omfatta insamling av ytterligare uppgifter om offentliga organs byggnadsbestånd, kommer att vara ett kraftfullt verktyg för att stödja denna strategi.

5.3. **Alternativ strategi – motsvarande energibesparingar**

Den alternativa strategi som medges enligt artikel 6.6 första stycket i direktiv (EU) 2023/1791 kommer att leda till en mängd energibesparingar i offentliga organs byggnader som minst motsvarar den mängd som krävs enligt artikel 6.1 i direktiv (EU) 2023/1791 (standardstrategin). Enligt denna strategi är medlemsstaterna inte skyldiga att omedelbart renovera offentliga organs byggnader till nära-nollenergibyggnader eller nollutsläppsbyggnader. I stället får medlemsstaterna tillämpa andra åtgärder i offentliga organs byggnader som leder till motsvarande energibesparing, bland annat åtgärder för att minska efterfrågan och åtgärder som kan påverka klimatskalet eller installationssystemen.

Artikel 6.6 i direktiv (EU) 2023/1791 består av två separata skyldigheter (första stycket och andra stycket led a) som medlemsstaterna ska uppfylla när de beslutar att välja den alternativa strategin.

([51]) https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC133984.

För att uppfylla den första skyldigheten ska medlemsstaterna göra följande:

— Uppskatta den energibesparing som skulle kunna uppnås varje år om medlemsstaten hade valt den strategi som föreskrivs i artikel 6.1–6.4 (motsvarande energibesparing) (artikel 6.6 andra stycket led b).

— Varje år uppnå en mängd energibesparingar i offentliga organs byggnader som minst motsvarar den som krävs enligt artikel 6.1 (artikel 6.6 första stycket).

Enligt den andra skyldighet som fastställs i artikel 6.6 andra stycket i direktiv (EU) 2023/1791 ska medlemsstaterna varje år införa ett renoveringspass för byggnader som tillsammans utgör minst 3 % av den totala golvytan i uppvärmda och/eller kylda byggnader som ägs av offentliga organ. Dessutom ska medlemsstaterna säkerställa att de byggnader för vilka ett renoveringspass har införts renoveras till nära-nollenergibyggnader senast 2040.

Den alternativa strategin gäller endast byggnader som ägs av offentliga organ, med samma undantag som de som anges för strategin i artikel 6.1–6.4 i direktiv (EU) 2023/1791. De bestämmelser som fastställs i standardstrategin gäller även för den alternativa strategin, eftersom motsvarande energibesparingar uppskattas enligt samma grundscenario som används för att beräkna det årliga renoveringskravet (i m^2).

5.3.1. *Uppnå motsvariga energibesparingar*

Uppskatta de energibesparingar som ska uppnås

För att uppfylla denna skyldighet ska medlemsstaterna uppskatta de energibesparingar de behöver uppnå varje år. Som utgångspunkt bör medlemsstaterna uppskatta renoveringskravet på 3 % enligt samma steg som anges i den strategi som föreskrivs i artikel 6.1–6.4 i direktiv (EU) 2023/1791. Medlemsstaterna får då fram ett visst antal m^2 som de måste renovera varje år.

Medlemsstaterna ska sedan uppskatta de energibesparingar som varje år ska uppnås genom alternativa åtgärder. De bör uppskatta de energibesparingar som ska uppnås före det år då besparingarna måste uppnås, för att kunna planera och genomföra de alternativa åtgärderna i enlighet med detta. För att uppskatta energibesparingarna för året ska medlemsstaterna göra följande:

— Bland de offentliga organens byggnadsbestånd bör de identifiera de byggnader som de skulle ha renoverat om de hade valt standardstrategin. Dessa byggnader ska sammanlagt täcka minst samma antal m^2 som identifierats i det tidigare beräknade renoveringskravet. Medlemsstaterna kan uppskatta besparingarna för samma byggnader som valts ut för att få renoveringspass under året, eftersom de motsvarar 3 % av de offentliga organens byggnadsbestånd.

— De bör fastställa grundscenariot för energianvändningen i de byggnader som medlemsstaterna skulle ha renoverat. De ska använda lämpliga standardvärden för energianvändningen i offentliga organs referensbyggnader före renoveringen. Standardvärdena bör fastställas för varje kategori eller underkategori av byggnader.

— Medlemsstaterna ska uppskatta primärenergianvändningen i dessa byggnader efter renoveringen, med hjälp av lämpliga standardvärden för energianvändningen i offentliga organs referensbyggnader efter renovering till nära-nollenergibyggnader.

— Medlemsstaterna bör dra av den uppskattade användningen efter renoveringen från användningen enligt grundscenariot. Det värde som erhålls är vad som skulle sparas genom att renovera 3 % av den användbara golvytan i de byggnader som omfattas av skyldigheten.

Den formel som bör användas för att uppskatta den årliga mängden energibesparingar som ska uppnås är följande:

$$\textit{Annual targeted amount of energy savings } (kWh) = \sum(a - b) \times c$$

där

summan motsvarar summan av alla byggnader som en medlemsstat skulle ha planerat att renovera om den hade valt den strategi som anges i artikel 6.1–6.4 i direktiv (EU) 2023/1791, per kategori av offentliga organs referensbyggnader,

a är den uppskattade energianvändningen för referensbyggnader som inte uppfyller nära-nollenergistandarden/före renovering (i kWh/m²),

b är den uppskattade energianvändningen för samma referensbyggnader efter omvandling till nära-nollenergibyggnader (i kWh/m²),

c är den totala golvytan av uppvärmda och/eller kylda byggnader för varje kategori av referensbyggnader som en medlemsstat skulle ha renoverat om den hade valt standardstrategin.

För att uppskatta den årliga mängden energibesparingar får medlemsstaterna använda uppgifter ur den förteckning som upprättats i enlighet med artikel 6.5 i direktiv (EU) 2023/1791. Ett vägledande exempel på denna uppskattning finns i tillägg C till denna bilaga.

För att fastställa grundscenariot för energianvändningen och uppskatta byggnadernas energianvändning efter renovering ska medlemsstaterna fastställa standardvärden för energianvändningen i offentliga organs referensbyggnader före och efter renoveringen till nära-nollenergibyggnader. Om det finns standardvärden för energianvändning tillgängliga för olika typer av byggnader bör medlemsstaterna fastställa olika kategorier av referensbyggnader för offentliga organ för att göra energibesparingarna mer korrekta och representativa. Byggnader kan kategoriseras efter slutanvändning (t.ex. kontor, utbildningsbyggnader, sjukhus), klimatzoner (t.ex. norr, söder, bergsområden, kustområden) eller andra faktorer som påverkar deras energianvändning.

Uppnå det årliga energisparmålet

För att uppfylla kraven i artikel 6.6 i direktiv (EU) 2023/1791 får medlemsstaterna välja de åtgärder de anser lämpliga för att minska energianvändningen i offentliga byggnader. Åtgärderna kan till exempel omfatta följande:

— Renovering av byggnader för att uppfylla standarderna för nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad, och renovering för att uppnå högre eller lägre energiprestanda.

— Energiavtal (t.ex. genom avtal om energiprestanda) och energiledning.

— Utbyte och uppgradering av byggnadernas installationssystem.

— Övergång till energieffektiva apparater.

— Minskning av golvytan i uppvärmda och/eller kylda byggnader.

— Minskning av efterfrågan.

— Åtgärder för beteendeförändring som minskar energianvändningen.

— Andra åtgärder än renovering som rör energieffektivitet i offentliga byggnader.

Försäljning av byggnader är inte en energieffektivitetsåtgärd. Det motsvarar inte renovering av byggnader.

Stegvisa renoveringar och uppgradering av installationssystem för att uppnå motsvarande energibesparingar kommer sannolikt att ingå i renoveringspassen, i enlighet med den tidsplan som fastställts för varje byggnad med pass. För dessa åtgärder kan renoveringspassen fungera som en informationskälla för att uppskatta de energibesparingar som följer av detta.

När medlemsstaterna väljer icke-strukturella åtgärder (såsom beteendeförändringar) bör de uppskatta i vilken utsträckning åtgärdens effekter kan upprätthållas under de följande åren. I praktiken innebär detta att medlemsstaterna bör beakta den sammanlagda mängd energibesparingar som uppnås genom åtgärden under byggnadens återstående livscykel. En uppskattning skulle till exempel behöva göras av hur länge en kampanj för att släcka ljuset har en positiv effekt.

Underrättelse av alternativa åtgärder

Medlemsstater som beslutar att tillämpa den alternativa strategin bör senast den 31 december 2023 ha underrättat kommissionen om de planerade energibesparingar som ska uppnås senast den 31 december 2030, om medlemsstaten hade valt den strategi som anges i artikel 6.1–6.4 (motsvarande energibesparing). De planerade energibesparingarna bör uppskattas på grundval av den information som medlemsstaterna har tillgång till när underrättelsen gjordes. Denna uppskattning kan uppdateras och ges med större precision i den första rapporten som omfattar det första genomförandeåret.

Medlemsstaterna kan använda en kombination av den standardstrategi som fastställs i artikel 6.1 och den ”alternativa” strategi som fastställs i artikel 6.6. I praktiken skulle detta innebära att energibesparingar till följd av renovering av offentliga organs byggnader till nära-nollenergibyggnader eller nollutsläppsbyggnader kan räknas in i det årliga energibesparingsmålet. I så fall skulle medlemsstaterna fortfarande behöva uppfylla kraven i artikel 6.6 tredje stycket.

5.3.2. *Renoveringspass*

Utöver att uppnå en mängd energibesparingar som minst motsvarar den som krävs i artikel 6.1 ska medlemsstaterna varje år införa renoveringspass i enlighet med artikel 12 i energiprestandadirektivet för byggnader som tillsammans utgör minst 3 % av den totala golvytan i uppvärmda och/eller kylda byggnader som ägs av offentliga organ.

Renoveringspasset ger offentliga organ vägledning när de beslutar vilka insatser eller åtgärder som bör prioriteras och i vilken ordning de bör genomföras för att göra det möjligt för den berörda byggnaden att uppnå nära-nollenergistandard eller nollutsläppsstandard senast 2040. Medlemsstaterna får också räkna in de åtgärder som föreslås i renoveringspasset för att uppnå det årliga energisparmålet. I praktiken innebär detta att samma antal m² senast 2040 måste renoveras till nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad (omkring 45 % av grundscenariot), men de medlemsstater som valde den alternativa strategin skulle behöva genomföra ytterligare åtgärder för att säkerställa en motsvarande besparing under hela perioden.

6. **Skyldigheter enligt artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791**

Artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791 ersätter artikel 6 i direktiv 2012/27/EU. Målet med artikel 7 är fortfarande att fastställa hög energieffektivitetsprestanda som ett krav vid offentlig upphandling. I jämförelse med artikel 6 i direktiv 2012/27/EU har dock tillämpningsområdet utvidgats.

Enligt artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791 ska medlemsstaterna säkerställa att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter, när de ingår offentliga kontrakt och koncessioner som uppfyller eller överskrider de tröskelvärden som fastställs i direktiven 2014/23/EU, 2014/24/EU och 2014/25/EU (tillsammans kallade *de klassiska direktiven om offentlig upphandling*), endast köper produkter, tjänster, byggnader och (nu även) byggentreprenader med hög energieffektivitetsprestanda. ”Upphandlande myndigheter” och ”upphandlande enheter” definieras i artikel 2.14 och 2.15 i direktiv (EU) 2023/1791, som i sin tur hänvisar till motsvarande definitioner i de klassiska direktiven om offentlig upphandling. Dessutom utvidgas tillämpningsområdet för denna skyldighet jämfört med direktiv 2012/27/EU till att omfatta alla offentliga upphandlande myndigheter och alla upphandlande enheter, samt alla nivåer av den offentliga förvaltningen.

Dessutom innehåller artikeln inte längre några villkor om kostnadseffektivitet, ekonomisk genomförbarhet, hållbarhet i vidare bemärkelse och tillräcklig konkurrens, utan ”endast” om teknisk genomförbarhet.

Dessutom utvidgas skyldigheten genom att i) kräva att medlemsstaterna säkerställer att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter tillämpar principen om energieffektivitet först när de ingår offentliga kontrakt och koncessioner och ii) föreskriver att principen om energieffektivitet först också ska tillämpas på offentliga kontrakt och koncessioner för vilka inga särskilda krav föreskrivs i bilaga IV till direktiv (EU) 2023/1791.

Artikel 7 i förordning (EU) 2023/1791 innehåller nu även

(1) alternativ för offentlig upphandling för att uppnå unionens mål avseende minskade koldioxidutsläpp och nollutsläpp genom att inkludera bredare hållbarhetsaspekter, sociala aspekter och aspekter kopplade till miljö och cirkulär ekonomi samt unionens kriterier för grön offentlig upphandling eller tillgängliga likvärdiga nationella kriterier i upphandlingspraxis när kontrakt ingås enligt punkt 1 i den artikeln,

(2) krav på att offentliggöra information om energieffektivitetseffekterna av vissa kontrakt,

(3) möjligheter för upphandlande myndigheter att ålägga anbudsgivarna att lämna information om faktorn för global uppvärmningspotential under hela livscykeln, användningen av koldioxidsnåla material och cirkulariteten hos material som används i nya byggnader och byggnader som ska renoveras, i synnerhet över 2 000 kvadratmeter,

(4) krav på att medlemsstaterna ska stödja upphandlande myndigheter och upphandlande enheter i användningen av energieffektivitetskrav,

(5) möjligheter för kommissionen att ge nationella myndigheter och upphandlingstjänstemän ytterligare vägledning avseende tillämpningen av energieffektivitetskrav i upphandlingsförfarandet,

(6) krav på att medlemsstaterna vidtar åtgärder för att undvika att upphandlande myndigheter avskräcks från att göra investeringar som ska förbättra energieffektiviteten, och

(7) krav på att medlemsstaterna avlägsnar hinder för energieffektivitet och rapporterar om de åtgärder som vidtas för att göra detta.

Utöver undantaget om att de skyldigheter som avses i artikel 7.1 i direktiv (EU) 2023/1791 inte ska tillämpas på avtal om leverans av militär utrustning, föreskrivs det i artikel 7.2 i det direktivet nu även att dessa skyldigheter inte ska gälla om de undergräver allmän säkerhet eller hindrar insatserna mot hot mot folkhälsan.

6.1. **Omfattningen av skyldigheterna enligt artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791**

För en definition av ”offentligt kontrakt”, se artikel 2.1.5 i direktiv 2014/24/EU och för definitionen av ”koncession”, se artikel 5.1 i direktiv 2014/23/EU. För de tröskelvärden som anges i artikel 7.1 i direktiv (EU) 2023/1791, se de klassiska direktiven om offentlig upphandling som det hänvisas till där.

Trots att byggnader inte omfattas av de klassiska direktiven om offentlig upphandling, eftersom de uttryckligen står med i förteckningen över undantagna tjänstekontrakt, gäller de tröskelvärden för tjänstekontrakt som anges i direktiven om offentlig upphandling för byggnader. Köp eller hyra av byggnader omfattas därför av artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791 men är fortfarande undantagna från reglerna för offentlig upphandling.

Hög energieffektivitetsprestanda

De tjänster, produkter, byggnader och byggentreprenader som köps in av upphandlande myndigheter och upphandlande enheter och som berörs av artikel 7.1 i direktiv (EU) 2023/1791 måste ha hög energieffektivitetsprestanda. De energieffektivitetskrav som ska iakttas i detta sammanhang fastställs mer i detalj i bilaga IV till direktiv (EU) 2023/1791 och omfattar följande:

— Produkter som omfattas av delegerade akter om energimärkning.

— Produkter som inte omfattas av en delegerad akt om energimärkning men som omfattas av en genomförandeåtgärd enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG ([52]).

— Produkter och tjänster som omfattas av EU:s kriterier för grön offentlig upphandling ([53]) eller tillgängliga likvärdiga nationella kriterier.

— Däck i den högsta drivmedelseffektivitetsklassen, enligt definitionen i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/740 ([54]).

— Byggnader.

([52]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG av den 21 oktober 2009 om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för energirelaterade produkter (EUT L 285, 31.10.2009, s. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/125/oj).

([53]) För kriterier och krav för grön offentlig upphandling, se länk https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_en.

([54]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2020/740 av den 25 maj 2020 om märkning av däck med avseende på drivmedelseffektivitet och andra parametrar, om ändring av förordning (EU) 2017/1369 samt om upphävande av förordning (EG) nr 1222/2009 (EUT L 177, 5.6.2020, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/740/oj).

Om produkter omfattas av en delegerad akt om energimärkning eller av en genomförandeåtgärd enligt direktiv 2009/125/EG och EU:s kriterier för grön offentlig upphandling ska det mest ambitiösa energieffektivitetskravet beaktas. Om EU:s kriterier för grön offentlig upphandling är mer ambitiösa ska medlemsstaterna ta hänsyn till och göra sitt bästa för att använda dessa kriterier i enlighet med artikel 7.5 och punkt c i bilaga IV till direktiv (EU) 2023/1791.

Delegerade akter om energimärkning

För att i enlighet med bilaga IV led a i direktiv (EU) 2023/1791 och artikel 7.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 ([55]) bedöma vilka som är ”de två högsta i betydande grad utnyttjade energieffektivitetsklasserna” av produkter som omfattas av en delegerad akt om energimärkning ([56]) kan hänvisning göras till den europeiska databasen för energimärkta produkter (Eprel) ([57]), där leverantörer ([58]) från och med den 1 januari 2019 ([59]) ska registrera sina produkter ([60]) innan de släpper ut dem på marknaden. Eprel gör det möjligt för kunder – och följaktligen upphandlande myndigheter och upphandlande enheter – att hitta detaljerad information om energimärkta produkter och modeller ([61]), ([62]).

Följande figur visar till exempel fördelningen av tv-modeller av en viss skärmstorlek som registrerades i Eprel i mitten av 2023. Målet enligt kriteriet i artikel 7.2 i förordning (EU) 2017/1369 skulle i detta fall vara att tillhandahålla incitament för klasserna E och F (eller högre), som båda utnyttjas **i betydande grad**, och inte för den lägre klassen G, även om den sistnämnda är den mest utnyttjade.

Figur 3

Fördelningen av utvalda tv-modeller av en viss skärmstorlek som registrerades i Eprel i mitten av 2023 (167 modeller av totalt 17 976 modeller)

Klass	Poster	%
A	0	0,0
B	1	0,6
C	0	0,0
D	0	0,0
E	21	12,6
F	37	22,2
G	108	64,7

([55]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/1369 av den 4 juli 2017 om fastställande av en ram för energimärkning och om upphävande av direktiv 2010/30/EU (EUT L 198, 28.7.2017, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1369/oj).
([56]) https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/energy-efficient-products_en/.
([57]) För mer information, se https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/product-database_en.
([58]) Med ”leverantör” avses en tillverkare etablerad i unionen, en auktoriserad representant för en tillverkare som inte är etablerad i unionen, eller en importör, som släpper ut en produkt på unionsmarknaden (i enlighet med artikel 2.14 i förordning (EU) 2017/1369).
([59]) Se artikel 4 i förordning (EU) 2017/1369.
([60]) Denna skyldighet gäller enheter av en ny modell som omfattas av en delegerad akt (se artikel 4 i förordning (EU) 2017/1369).
([61]) Eprel innehåller också information om andra aspekter än en produkts energianvändning, till exempel eventuell vattenförbrukning, buller, utökad garanti, tillgång till reservdelar, varaktighet eller produktstöd. Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter får också använda alla kriterier i Eprel som referenskälla för att fastställa tekniska specifikationer och urvals- eller tilldelningskriterier för upphandling av specifika produktkategorier. Denna funktion gör det också möjligt för upphandlande myndigheter och upphandlande enheter att få en bild av marknaden och tillgången till produkter med hög energieffektivitet per produktkategori. Detta gör det i sin tur möjligt för upphandlande myndigheter och upphandlande enheter att uppskatta hur många anbud som kan förväntas i ett visst anbudsförfarande.
([62]) I artikel 7.2 i förordning (EU) 2017/1369 anges att när medlemsstaterna tillhandahåller incitament för en produkt som anges i en delegerad akt, ska avsikten med dessa incitament vara att nå de två högsta i betydande grad utnyttjade energieffektivitetsklasserna, eller de högre klasser som anges i den delegerade akten, dvs. de två högsta energieffektivitetsklasser som också utnyttjas i betydande grad (sett till antalet registrerade produkter).

I enlighet med artikel 7.4 i direktiv (EU) 2023/1791 får medlemsstaterna, när de köper ett produktpaket, vilket helt omfattas av en delegerad akt som antagits enligt förordning (EU) 2017/1369, kräva att paketets energiprestanda har företräde framför energiprestandan hos enskilda produkter inom paketet, genom att köpa det produktpaket som tillhör den högsta tillgängliga energieffektivitetsklassen. Till exempel kan upphandlare som köper ett paket som innehåller en värmepanna för fast bränsle kombinerat med en extra värmare, en temperaturregulator och en solvärmeanläggning kräva att solvärmeanläggningen endast uppfyller kraven i kategori ”B”, förutsatt att hela paketet tillhör den högsta tillgängliga kategorin (i bästa fall ”A+++”). Samma tillvägagångssätt kan tillämpas av offentliga köpare individuellt, även om deras medlemsstater inte kräver det.

Genomförandeåtgärder för ekodesign enligt direktiv 2009/125/EG

För produkter som omfattas av delegerade akter som antagits enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/125/EG ([63]) ([64]) gäller kravet att endast köpa produkter som uppfyller genomförandeåtgärdens riktmärken för energieffektivitet endast produkter som inte omfattas av en delegerad akt som antagits enligt förordning (EU) 2017/1369.

EU:s kriterier för grön offentlig upphandling eller likvärdiga nationella kriterier

Principen för grön offentlig upphandling bygger på entydiga, verifierbara, motiverade och ambitiösa miljökriterier för produkter och tjänster, som utgår från ett livscykeltänkande och vetenskapliga fakta. Sedan 2008 har kommissionen tagit fram EU-kriterier för grön offentlig upphandling för flera produktkategorier ([65]).

När det finns EU-kriterier för grön offentlig upphandling eller tillgängliga likvärdiga frivilliga nationella kriterier för en produkt eller tjänst ska upphandlande myndigheter och upphandlande enheter göra sitt bästa för att endast köpa produkter och tjänster som uppfyller åtminstone centrala kriterier (t.ex. tekniska specifikationer, tilldelningskriterier, klausuler om fullgörandekontrakt) för energi. Centrala kriterier är sådana som är lämpliga att användas av alla upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter i medlemsstaterna. De är utformade så att de kan användas med så lite extra kontrollinsatser eller ökade kostnader som möjligt ([66]).

Däck

Enligt artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791 kommer upphandlande myndigheter och upphandlande enheter endast att kunna köpa däck som uppfyller kriterierna för den högsta klassificeringen för drivmedelseffektivitet, enligt definitionen i förordning (EU) 2020/740. I led d i bilaga IV till direktiv (EU) 2023/1791 anges att detta krav inte hindrar offentliga organ från att köpa däck med den högsta klassificeringen för väggrepp på vått underlag eller klassificeringen för externt däck- och vägbanebuller av säkerhetsskäl eller för allmänhälsan.

Produkter som används av tjänsteleverantörer

Upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska i sina anbud om tjänsteavtal kräva att tjänsteleverantörer endast använder produkter som uppfyller kraven i leden a, b och d i bilaga IV till direktiv (EU) 2023/1791 när tjänsteleverantörer köper in nya produkter som avses i leden a, b och d i bilaga IV till direktiv (EU) 2023/1791 helt eller delvis i syfte att tillhandahålla tjänsten i fråga. Till exempel är en upphandlare som köper tjänster för underhåll av fordon inte skyldig att begära att tjänsteleverantörerna i fråga uppgraderar alla sina däck till den högsta klassificeringen för drivmedelseffektivitet, utan endast de nya däcken, om de köper dem i syfte att tillhandahålla tjänsten i fråga.

([63]) Artikel 15.3 a i direktiv 2009/125/EG.
([64]) https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/energy-efficient-products_en/.
([65]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_en/.
([66]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_en/.

Minimikrav för byggnaders energiprestanda

När upphandlande myndigheter och upphandlande enheter köper eller ingår nya hyresavtal för byggnader eller delar av byggnader som fungerar som en byggnad ska de i princip (se undantagen nedan) endast välja byggnader som åtminstone uppfyller nära-nollenerginivån. Medlemsstaterna får, när de fastställer dessa krav, skilja mellan nya och befintliga byggnader och mellan olika kategorier av byggnader.

För att uppnå nära-nollenerginivån måste byggnaderna ha mycket hög energiprestanda, som fastställs i enlighet med bilaga I till energiprestandadirektivet. Nära-nollmängden eller den mycket låga mängden energi som krävs ska i mycket hög grad tillföras i form av energi från förnybara energikällor. Vid införlivandet av energiprestandadirektivet har medlemsstaterna identifierat den tillämpliga energiprestanda och den minimiandel förnybar energi som motsvarar nära-nollenergibyggnader på deras territorium.

I bilaga IV till direktiv (EU) 2023/1791 anges att efterlevnaden av kraven i artikel 7 och led f i bilaga IV till direktiv (EU) 2023/1791 måste verifieras genom de energicertifikat som avses i energiprestandadirektivet. I artikel 19 i energiprestandadirektivet anges att energicertifikat ska omfatta en byggnads energiprestanda och referensvärden, såsom minimikrav för energiprestanda, för att jämföra och bedöma energiprestanda.

Enligt led f i bilaga IV till direktiv (EU) 2023/1791 är det också, som ett undantag, tillåtet att köpa byggnader som inte uppfyller nivån för nära-nollenergi, dvs. när upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter köper eller hyr en byggnad för att vidta totalrenovering eller rivning. Begreppet ”totalrenovering” ska förstås i den mening som avses i artikel 2.20 i energiprestandadirektivet. Om en byggnad är nära att uppfylla nära-nollenergistandard kan totalrenoveringen innebära ett relativt marginellt arbete.

Teknisk genomförbarhet

Som anges ovan är den allmänna skyldigheten i artikel 7.1 i direktiv (EU) 2023/1791 inte tillämplig om den inte är tekniskt genomförbar. Villkoret om genomförbarhet gäller för alla offentliga kontrakt, oavsett vilket av direktiven om offentlig upphandling som kontraktet omfattas av. Det är upp till de upphandlande myndigheterna eller upphandlande enheterna att, innan ett upphandlingsförfarande inleds, bedöma från fall till fall och kunna visa att det inte är tekniskt genomförbart att kräva en hög energieffektivitetsprestanda i ett kontrakt eller en koncession. Om detta inte kan bevisas ska upphandlande myndigheter eller upphandlande enheter köpa tillgängliga energieffektiva produkter, tjänster, byggnader och byggentreprenader i enlighet med kraven i bilaga IV till direktiv (EU) 2023/1791.

Teknisk genomförbarhet föreligger när de tekniska egenskaperna i systemet, till exempel en byggnad eller byggnadsenhet, gör det möjligt att tillämpa kraven. Teknisk genomförbarhet föreligger inte om det inte är möjligt att tillämpa kraven ur ett tekniskt perspektiv, dvs. när systemets tekniska egenskaper förhindrar att kraven tillämpas.

Till exempel kan en brist på teknisk genomförbarhet för upphandling av energieffektiva värmepumpar uppstå om en byggnads värmedistributionssystem inte lämpar sig för drift vid de temperaturer som krävs för en effektiv användning av en värmepump, eftersom den berörda byggnaden redan ägs eller hyrs.

En väldokumenterad bedömning, som omfattar resonemang om till exempel tekniska begränsningar, platsspecifika begränsningar eller teknisk inkompatibilitet med befintlig infrastruktur eller befintliga system, är nödvändig för att visa teknisk ogenomförbarhet. Denna bedömning bör göras under köpets förberedelsefas och bör ingå i myndigheternas eller enheternas handlingar, och det rekommenderas att slutsatserna av bedömningen anges i meddelanden om upphandling av öppenhets- och likabehandlingsskäl. En väldokumenterad bedömning som exempelvis styrks av en jämförande analys baserad på en preliminär marknadsundersökning är lämplig för att visa och dokumentera teknisk ogenomförbarhet.

Om upphandlarna kommer fram till att alla produkter i en viss effektivitetskategori som ska köpas enligt artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791 inte är tekniskt genomförbara, men att andra, mindre effektiva produkter är tekniskt genomförbara, skulle de följaktligen kunna köpa dessa mindre effektiva produkter.

6.2. **Skyldigheter i detalj**

6.2.1. *Tillämpning av principen om energieffektivitet först*

Artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791 innehåller nu också en ny bestämmelse som ålägger medlemsstaterna att säkerställa att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter tillämpar principen om energieffektivitet först i enlighet med artikel 3 i direktiv (EU) 2023/1791 när de ingår offentliga kontrakt och koncessioner med ett uppskattat värde ([67]) som är lika med eller över de tröskelvärden som avses i artikel 7.1 i direktiv (EU) 2023/1791, oavsett om särskilda krav gäller för dessa offentliga kontrakt och koncessioner enligt bilaga IV till direktiv (EU) 2023/1791. Artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791 är också tillämplig på inköp som omfattas av direktiv 2009/81/EG som har ett uppskattat värde över tröskelvärdena i de klassiska upphandlingsdirektiven.

Detta krav gäller alla offentliga kontrakt och koncessioner som nämns i föregående stycke, eftersom direktiv (EU) 2023/1791 inte innehåller några undantag i detta avseende ([68]).

Närmare uppgifter om principen om energieffektivitet först och dess tillämpning finns i kommissionens rekommendation (EU) 2021/1749 ([69]).

Att tillämpa principen om energieffektivitet först handlar om att grundligt analysera tillgängliga alternativ för en upphandling och bedöma dessa alternativ inte enbart men även i fråga om energieffektivitet. Innan myndigheten eller enheten beslutar att upphandla bör alla lösningar och alternativ analyseras, **vid behov** i form av en kostnads-nyttoanalys ur ett samhällsperspektiv med beaktande av energieffektivitetens fördelar i vidare bemärkelse. Köparen kan förlita sig på relevanta analyser (för jämförbara inköp, inte förlegade osv.) som gjorts tidigare i liknande situationer, till exempel av en regional eller nationell enhet med ansvar för policyn på området eller en inköpscentral.

Principen om energieffektivitet först måste betraktas som en grundläggande princip när beslut fattas om hur ett projekt ska utformas och senare om de produkter, byggentreprenader, tjänster och byggnader som ska upphandlas. I upphandlingsförfarandet kan principen om energieffektivitet först beaktas i tilldelningskriterierna eller i den tekniska specifikationen. Tillämpningen av principen kan till exempel dokumenteras i köparnas handlingar.

6.2.2. *Allmän säkerhet, hot mot folkhälsan och försvarsmaktens kontrakt/avtal om leverans av militär utrustning*

I artikel 7.2 i direktiv (EU) 2023/1791 behålls undantaget från skyldigheten enligt artikel 7.1 i det direktivet för försvarsmaktens kontrakt eller för avtal om leverans av viss militär utrustning. Dessa kontrakt är undantagna från tillämpningen av artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791, oavsett vilket av direktiven om offentlig upphandling (inklusive direktiv 2009/81/EG) ([70]) som kontraktet omfattas av. Direktivet innehåller även ett annat undantag från denna skyldighet för fall där uppfyllandet skulle undergräva den allmänna säkerheten eller hindra insatser vid hot mot folkhälsan.

Allmän säkerhet och hot mot folkhälsan

Med ”allmän säkerhet” avses vanligen det verksamhetsområde inom vilket staten har huvudansvaret för att skydda sitt territorium och sina medborgare. ”Begreppet *allmän säkerhet*, i den mening som avses i artikel 52 i EUF-fördraget och i enlighet med domstolens tolkning, omfattar både den inre och den yttre säkerheten i en medlemsstat samt andra frågor med bäring på allmän säkerhet [...]. Det förutsätter att det föreligger ett verkligt och tillräckligt allvarligt hot som påverkar ett av samhällets grundläggande intressen, såsom ett hot mot institutioners och väsentliga offentliga tjänsters funktion samt befolkningens överlevnad, liksom en risk för en allvarlig störning i yttre förbindelser eller av den fredliga samexistensen mellan folken, eller en risk för militära intressen.” ([71])

([67]) I den bemärkelse som avses i artikel 5 i direktiv 2014/24/EU, artikel 16 i direktiv 2014/25/EU och artikel 8 i direktiv 2014/23/EU.

([68]) I artikel 7.1 i direktiv (EU) 2023/1791 anges att principen om energieffektivitet först (utan begränsningar) måste tillämpas på ”offentliga kontrakt och koncessioner av ett värde som är lika med eller över de tröskelvärden som avses i första stycket, [...] även för offentliga kontrakt och koncessioner för vilka inga särskilda krav föreskrivs i bilaga IV”.

([69]) Kommissionens rekommendation (EU) 2021/1749 av den 28 september 2021 om energieffektivitet först: från princip till praktik – Riktlinjer och exempel för att genomföra principen i beslutsprocessen inom och utanför energisektorn (EUT L 350, 4.10.2021, s. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1749/oj).

([70]) Observera att de värden som avses i artikel 7.1 i direktiv (EU) 2023/1791 hänvisar till de klassiska direktiven om offentlig upphandling och inte till de värden som anges i direktiv 2009/81/EG.

([71]) Skäl 19 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1807 av den 14 november 2018 om en ram för det fria flödet av andra data än personuppgifter i Europeiska unionen (EUT L 303, 28.11.2018, s. 59, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1807/oj).

Även om det inte finns någon formell definition av ”hot mot folkhälsan” i unionslagstiftningen kan det i vid bemärkelse definieras som en förekomst av eller ett överhängande hot om en sjukdom eller ett hälsotillstånd som orsakas av bioterrorism, en epidemi (t.ex. mag- och tarmsjukdomar, malaria, denguefeber, zikafeber) eller en pandemi (t.ex. aviär influensa, covid-19), eller ett nytt och mycket dödligt smittämne eller biologiskt toxin som utgör en påtaglig risk för att ett betydande antal människor dör eller drabbas av bestående eller långvarig funktionsnedsättning.

Om en medlemsstat vill åberopa undantaget om ”allmän säkerhet” eller ”hot mot folkhälsan” måste den lägga fram konkreta bevis för de framförda materiella argumenten för att avvika från de berörda bestämmelserna i denna artikel. Nationella åtgärder ska inte undantas från tillämpningen av unionsrätten enbart på grund av att de syftar till att skydda den allmänna säkerheten eller det nationella försvaret.

Försvarsmaktens kontrakt och avtal om leverans av militär utrustning

Artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791 gäller endast försvarsmaktens kontrakt i den utsträckning som dess tillämpning inte kommer i konflikt med försvarsmaktens natur och huvudsakliga syfte. För att tillämpa detta undantag krävs en analys från fall till fall av ett visst kontrakt för att fastställa om en konflikt föreligger mellan skyldigheterna i artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791 och försvarsmaktens natur och huvudsakliga syfte. Detta undantag gäller alla typer av kontrakt för byggentreprenader, varor och tjänster.

Vid definitionen av begreppet ”försvarsmakten” måste man skilja mellan **väpnade** styrkor och **säkerhets**styrkor (se artikel 28.5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/81/EG). Med ”försvarsmakten” avses i princip en medlemsstats militära styrkor, vanligtvis armén, flottan och flygvapnet, medan det med ”säkerhetsstyrkor” avses paramilitära styrkor, polis eller andra brottsbekämpande organ (inbegripet polis eller andra brottsbekämpande organ på regional eller lokal nivå) och underrättelsetjänster (se även punkten *Allmän säkerhet och hot mot folkhälsan* i detta kapitel när det gäller undantaget avseende allmän säkerhet). Begreppet ”försvarsmaktens kontrakt” ska ges en vid tolkning som kontrakt som ingås särskilt för försvarsmaktens räkning och inte bara kontrakt som ingås av försvarsmakten själv. Sådana kontrakt kan också ingås av försvarsministerierna, arméernas försörjningsbyråer och andra lämpliga enheter i medlemsstaterna. Alla kontrakt som omfattas av artikel 2 c i direktiv 2009/81/EG samt kontrakt för byggentreprenader och tjänster specifikt för militärändamål (första hälften av artikel 2 d i direktiv 2009/81/EG) kan därför anses omfattas av undantaget om bedömningen från fall till fall visar att iakttagandet av skyldigheterna i artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791 skulle äventyra verksamhetens natur eller huvudsakliga syfte.

Avtal om leverans av militär utrustning är undantagna från tillämpningen av skyldigheterna i artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791, oavsett vem avtalen ingås med eller vilket direktiv om offentlig upphandling de omfattas av.

Militär utrustning definieras i artikel 1.6 i direktiv (EU) 2009/81/EG.

6.2.3. *Avtal om energiprestanda*

”Avtal om energiprestanda” definieras i artikel 2.33 i direktiv (EU) 2023/1791.

För offentliga organ finns det många fördelar med att upphandla energieffektivitetsprojekt genom avtal om energiprestanda i stället för att genomföra dem genom ett konventionellt kontrakt för tjänster eller byggentreprenader. Det sistnämnda tillvägagångssättet ställer krav på att det finns tillräckliga finansiella och interna personalresurser för upphandlings- och övervakningsprocesser, samtidigt som den omfattande sakkunskap och garanterade prestanda som avtalet om energiprestanda medför säkerställer investeringarnas effektivitet.

I artikel 7.3 i direktiv (EU) 2023/1791 anges att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter ska bedöma om det är genomförbart att ingå långsiktiga avtal om energiprestanda ([72]) som ger långsiktiga energibesparingar när de upphandlar tjänstekontrakt med betydande energiinslag. Eftersom det i artikel 7.3 i direktiv (EU) 2023/1791 inte anges vilken typ av upphandlade tjänsteavtal som bör omfattas av denna bedömning, ska den göras, antingen individuellt eller inom ramen för en bredare bedömning, för varje upphandling av sådana avtal om de har ett betydande energiinslag.

([72]) Avtal om energiprestanda är avtalsarrangemang mellan en mottagare och en leverantör av en åtgärd för att förbättra energieffektiviteten som verifieras och övervakas under hela avtalsperioden, där investeringarna (byggentreprenaden, varorna eller tjänsterna) i åtgärden betalas i förhållande till en avtalad nivå av förbättrad energieffektivitet eller ett annat avtalat energiprestandakriterium, till exempel finansiella besparingar. Se även artikel 2.11 i direktiv (EU) 2023/1791.

Tjänsteavtal med betydande energiinslag är till exempel tjänsteavtal för tillhandahållande av värme- eller transporttjänster, tjänsteavtal för underhåll av byggnader eller gatubelysning eller tjänsteavtal om förvaltning av energiförbrukande anläggningar.

Användning av specialiserade energitjänster genom avtal om energiprestanda kan i) göra det möjligt för den offentliga sektorn att uppnå större energibesparingar, ii) undvika tekniska inlåsningar och iii) minska kostnaderna jämfört med interna lösningar ([73]). ([74]).

6.2.4. *Bredare hållbarhetsaspekter, sociala aspekter och aspekter kopplade till miljö och cirkulär ekonomi samt unionens kriterier för grön offentlig upphandling och tillgängliga likvärdiga nationella kriterier*

I artikel 7.5 i direktiv (EU) 2023/1791 fastställs för det första att medlemsstaterna ”får” kräva att upphandlande myndigheter och upphandlande enheter, när de ingår kontrakt enligt artikel 7.1 i det direktivet vid behov tar hänsyn till bredare hållbarhetsaspekter, sociala aspekter och aspekter kopplade till miljö och cirkulär ekonomi i sin upphandlingspraxis ([75]).

6.2.5. *Information om energieffektivitetseffekterna av kontrakt och information om faktorn för global uppvärmningspotential under hela livscykeln*

I enlighet med principerna om insyn ska offentliga köpare offentliggöra information om energieffektivitetseffekterna av kontrakt av ett värde som är lika med eller över de tröskelvärden som avses i artikel 7.1 i direktiv (EU) 2023/1791.

Enligt artikel 7.5 andra stycket i direktiv (EU) 2023/1791 ska informationen offentliggöras i meddelanden om offentlig upphandling på Tenders Electronic Daily (TED) via de särskilda fält som tillhandahålls på grundval av genomförandeförordning (EU) 2019/1780 ([76]). Denna information ska lämnas i de respektive meddelanden som ska offentliggöras enligt direktiven om offentlig upphandling och genomförandeförordning (EU) 2019/1780 om offentliggörande av meddelanden i TED, som är webbversionen av *Tillägget till Europeiska unionens officiella tidning* ([77]). Kommissionen kommer att göra de ändringar i TED som behövs i samband med dessa meddelanden.

Dessutom får upphandlande myndigheter besluta att ålägga anbudsgivarna att lämna information om faktorn för global uppvärmningspotential under hela livscykeln, användningen av koldioxidsnåla material och cirkulariteten hos de material som används i en ny byggnad och en byggnad som ska renoveras. Om de beslutar att göra det kan detta krav anges i upphandlingsdokumenten och i det avtal som ingås med den vinnande anbudsgivaren. Särskild vikt bör läggas vid att säkerställa att underlåtenhet att uppfylla kravet (att lämna ovannämnda information) leder till avslag för ett anbud i det berörda upphandlingsförfarandet eller avtalsrättsliga följder om deklarerade värden inte bibehålls vid genomförandet av kontraktet. Enligt artikel 7.5 är offentliggörandet av denna information särskilt relevant för nya byggnader med en golvyta ([78]) som är större än 2 000 kvadratmeter.

([73]) Moles-Grueso/Bertoldi/Boza-Kiss, EUR 30614 EN.

([74]) För ytterligare information om bedömningen av genomförbarheten av avtal om energiprestanda kan upphandlande myndigheter och upphandlande enheter till exempel se Moles-Grueso/Bertoldi/Boza-Kiss, *Energy Performance Procurement in the Public Sector of the EU – 2020* (2021) och Boza-Kiss/Zangheri/Bertoldi/Economidou, *Practices and opportunities for Energy Performance Procurement in the public sector in the public sector in EU Member States* (2017).

([75]) Vägledning om hur man införlivar bredare aspekter i upphandlingen finns här:
Grön offentlig upphandling: https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement_en.
Plattformen Public Buyers Community: https://public-buyers-community.ec.europa.eu/about.
Kommissionens tillkännagivande *Socialt ansvarsfull upphandling – En handledning till sociala hänsyn i offentlig upphandling – andra upplagan*, C(2021)3573 final, https://op.europa.eu/sv/publication-detail/-/publication/47c69b3a-cfcf-11eb-ac72-01aa75ed71a1/language-sv.
Socialt ansvarsfull offentlig upphandling: så fungerar det i praktiken – 71 exempel på god praxis, maj 2020.
Verktyg för offentliga inköpare: https://commission.europa.eu/funding-tenders/tools-public-buyers/social-procurement_sv.
Europeiska kommissionen/Iclei, *Buying green! A handbook on green public procurement* (2016).

([76]) Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2019/1780 av den 23 september 2019 om fastställande av standardformulär för offentliggörande av meddelanden om offentlig upphandling och om upphävande av genomförandeförordning (EU) 2015/1986 (eForms) (EUT L 272, 25.10.2019, s. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2019/1780/oj) kommer att anpassas för att tillhandahålla de fält som krävs för att göra energieffektivitetseffekterna transparenta i enlighet med artikel 7.5 andra stycket och säkerställa insyn i tillämpningen av energieffektivitetskraven genom att offentliggöra avtalens energieffektivitetseffekter genom att offentliggöra denna information i respektive meddelanden på Tenders Electronic Daily (TED).

([77]) https://ted.europa.eu/en/.

([78]) För att bedöma denna yta kan medlemsstaterna använda den typ av yta som de använder som referens i energicertifikatet (som i princip kommer att vara bruttogolvytan).

6.2.6. *Stöd till upphandlande myndigheter och upphandlande enheter*

I enlighet med artikel 7.5 tredje stycket i direktiv (EU) 2023/1791 ska medlemsstaterna stödja upphandlande myndigheter och upphandlande enheter i användningen av energieffektivitetskrav.

Bedömning av livscykelkostnader

En välkänd åtgärd för att stödja upphandlande myndigheter och upphandlande enheter är att förse dem med metoder för att bedöma livscykelkostnader ([79]). I direktiven 2014/24/EU och 2014/25/EU föreskrivs uttryckligen möjligheten att använda livscykelkostnader vid offentlig upphandling. Beräkningsmetoden och de uppgifter som anbudsgivarna ska lämna ska anges i upphandlingsdokumenten.

Vid användning av livscykelkostnaden beaktas fler faktorer än inköpspriset för en vara, en tjänst, en byggnad eller en byggentreprenad, då inköpspriset vanligtvis inte återspeglar köpets fulla ekonomiska inverkan på en köpares budget. En typisk bedömning av livscykelkostnaden baseras därför på följande:

— Inköpskostnader och alla tillkommande kostnader för exempelvis leverans (transport), installation och idrifttagning.

— Driftskostnader, inklusive kostnader för allmännyttiga tjänster såsom energi, vatten och andra förbrukningsvaror, skatter, försäkringskostnader, utbildningskostnader, reparations- och underhållskostnader.

— Kostnader för uttjänta produkter, t.ex. kostnader för bortskaffning, återvinning eller uppgradering och avveckling.

— Avdraget restvärde, som är intäkter från försäljningen av en tillgång efter det att den har tagits ur bruk.

— En tillgångs livslängd och garantitid ([80]).

Här har en rad sektorsspecifika verktyg för beräkning av livscykelkostnader utvecklats i syfte att underlätta för offentliga upphandlare att använda sig av livscykelkostnader (t.ex. för varuautomater, inomhus- och utomhusbelysning samt datorer och bildskärmar). ([81]) Dessutom har andra verktyg för beräkning av livscykelkostnader utvecklats inom Iclei-nätverket (lokala myndigheter för hållbarhet) ([82]).

Kompetensstödcentrum

Som ett led i stödet till upphandlande myndigheter och upphandlande enheter i användningen av energieffektivitetskrav krävs enligt artikel 7.5 i direktiv (EU) 2023/1791 dessutom att medlemsstaterna inrättar kompetensstödcentrum.

Fördelarna med kompetensstödcentrum är att de kan centralisera upphandlingsverksamheten och upphandlingsverktygen genom att till exempel i) anordna och genomföra ämnesspecifika utbildningar och workshoppar inom alla regionala/lokala territorier (fristående eller integrerade i mer allmän utbildning om offentlig upphandling) och ii) tillhandahålla handböcker. KEINO är till exempel ett nätverksbaserat kompetenscentrum för hållbar och innovativ offentlig upphandling i Finland. KEINO utvecklar upphandlares sakkunskap och erbjuder rådgivningstjänster om hållbar och innovativ offentlig upphandling.

För ytterligare vägledning kan upphandlande myndigheter och upphandlande enheter också vända sig till EU:s helpdesk för grön offentlig upphandling ([83]).

Samarbete mellan upphandlande myndigheter – även över gränserna

Många av problemen med att genomföra energieffektivitetskrav vid offentlig upphandling är gemensamma för många upphandlande myndigheter och upphandlande enheter, och det finns mycket att vinna på att delta i nätverk och samarbete med andra. Medlemsstaterna ska därför uppmuntra sådant samarbete (i enlighet med artikel 7.5 i direktiv (EU) 2023/1791).

([79]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/life-cycle-costing_sv/.
([80]) Perera/Morton/Perfrement, *Life Cycle Costing in Sustainable Public Procurement: A Question of Value* (2009) och Estevan/Schaefer/Adell, *Life Cycle Costing State of the art report* (2018).
([81]) https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/life-cycle-costing_sv/.
([82]) Till exempel Clean Fleets LCC tool för upphandling av fordon, https://iclei-europe.org/publications-tools/?c=search&uid=0IKEKnVb/.
([83]) http://ec.europa.eu/environment/gpp/helpdesk.htm/.

Olika nätverk med fokus på hållbar upphandling har redan inrättats på nationell eller regional nivå. Deltagande i sådana nätverk – eller i något av de många andra initiativ och projekt som genomförs i hela Europa – kan i hög grad bidra till att säkerställa fortsatt politiskt engagemang och synlighet för grön upphandling. Det kan också göra det lättare att ta del av relevanta finansieringskällor ([84]).

Gemensam upphandling

Med ”gemensam upphandling” avses en sammanslagning av en grupp upphandlande myndigheters eller upphandlande enheters upphandlingsverksamhet för att uppnå besparingar genom gemensamma inköp, lägre administrativa kostnader, teknisk kunskap och marknadskännedom ([85]). Detta kan vara särskilt värdefullt vid användningen av energieffektivitetskrav, eftersom det går att utbyta sakkunskap om energieffektivitet och marknadskännedom för energieffektiva produkter, byggentreprenader och tjänster. I mindre utsträckning kan det avse byggnader som normalt inte omfattas av reglerna för offentlig upphandling, och därmed inte heller av den gemensamma upphandlingsverksamheten. Gemensam upphandling kan till exempel utföras av inköpscentraler som erbjuder upphandlande myndigheter och upphandlande enheter centraliserade inköpstjänster.

6.2.7. *Fastställande av bestämmelser och praxis för att förbättra energieffektiviteten och undanröja hinder för detta*

Artikel 7.7 och 7.8 i direktiv (EU) 2023/1791 behandlar i huvudsak samma fråga, nämligen de hinder som avskräcker offentliga upphandlare från att investera i energieffektivitet och från att använda långsiktiga avtal om energiprestanda. Sådana hinder är ofta föreskrifter i lagar eller andra författningar eller administrativ praxis med motstridiga förhållningssätt. Medan det i artikel 7.7 i direktiv (EU) 2023/1791 föreskrivs att medlemsstaterna ska fastställa föreskrifter i lagar och andra författningar samt administrativ praxis med avseende på offentliga inköp samt årsbudgetar och redovisning för att minska effekterna av dessa hinder på upphandlande myndigheter och upphandlande enheter, föreskrivs det i artikel 7.8 i direktiv (EU) 2023/1791 att rättsliga och andra hinder ska avlägsnas.

Vidare är medlemsstaterna enligt artikel 7.8 i direktiv (EU) 2023/1791 skyldiga att rapportera till kommissionen om de åtgärder som vidtagits för att ta itu med hindren för införandet av energieffektivitetsförbättringar vid upphandling som ett led i deras lägesrapporter till energi- och klimatplanerna.

Till skillnad från artikel 7.1 i direktiv (EU) 2023/1791, som endast är tillämplig på offentliga kontrakt och koncessioner av bland annat ett värde som är lika med eller över de tröskelvärden som fastställs i direktiven om offentlig upphandling, är artikel 7.7 och 7.8 i direktiv (EU) 2023/1791 tillämplig på alla förfaranden för offentlig upphandling.

Exempel på rättsliga ([86]) och andra ([87]) hinder som avses i artikel 7.8 i direktiv (EU) 2023/1791 är följande: ([88])

— För liten budget.

— Rättsliga och institutionella hinder.

— Tidsbegränsningar.

— Bristande intresse hos de berörda offentliga upphandlarna.

([84]) Här är det värt att notera att kommissionen nyligen lanserade Public Buyers Community Platform, en innovativ plattform för att underlätta samarbete och kunskapsutbyte mellan upphandlande myndigheter och upphandlande enheter i hela Europa. Plattformen utgör en digital miljö där aktörer inom offentlig upphandling kan träffas för att utbyta bästa praxis, utbyta erfarenheter och diskutera utmaningar. *https://public-buyers-community.ec.europa.eu/*. Danmark underlättar utbytet av sakkunskap, liksom det franska regionala nätverket Grand-Ouest (www.reseaugrandouest.fr). På europeisk nivå är ett exempel Procura+-kampanjen som syftar till att sprida erfarenheter av grön offentlig upphandling över gränserna och hjälpa enskilda deltagare med det lokala genomförandet (www.procuraplus.org). Information finns också i Europeiska kommissionen/Iclei, *Buying green! A handbook on green public procurement* (2016).

([85]) Se t.ex. Europeiska kommissionen/Iclei, *Buying green! A handbook on green public procurement* (2016) s. 31 och Risvig Hamer i Steinicke/Vesterdorf, *EU Public Procurement Law* (2018) s. 444.

([86]) Dvs. hinder till följd av reglering.

([87]) Dvs. hinder som inte är en följd av reglering.

([88]) Luyckx/Pál-Hegedüs Ortega, *Public procurement of energy-efficient works, supplies and services – Support provided to projects under the Intelligent Energy Europe II programme and Horizon 2020 Energy Efficiency* (2020).

— Bristande tillgång till leverantörer.

För att komma till rätta med detta kan medlemsstaterna därför bland annat genomföra följande åtgärder:

— Anta upphandlingsriktlinjer, avtalsmallar och tolkningsmeddelanden eller förenkla administrativa förfaranden.

— Ta fram aktuella vägledande exempel på avtal om energiprestanda (t.ex. anpassade till nya kontraktsmöjligheter).

— Satsa mer på kvalitetssäkring (när det gäller tjänsternas kvalitet samt mätning och verifiering så att det blir norm i den offentliga sektorns insatser genom att strikt föreskriva dem i kontrakt) vid bedömningen av användningen av avtal om energiprestanda.

— Undanröja negativa incitament, såsom avsaknad av politiska åtgärder och mål för energibesparingar, förekomst av delade incitament och begränsat genomförande av offentliga byggnaders roll som förebild ([89]).

— Skapa incitament, till exempel i form av konkurrens mellan upphandlande myndigheter och enheter, där den upphandlande myndighet/enhet som har upphandlat de mest energieffektiva produkterna, tjänsterna, byggentreprenaderna eller byggnaderna får pris eller andra fördelar till följd av att ha vunnit tävlingen ([90]).

Här är det värt att notera att Life-programmets delprogram Övergång till ren energi, som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/783 ([91]), kommer att tillhandahålla finansiering för att stödja utveckling av europeisk bästa praxis i fråga om att genomföra energieffektivitetsåtgärder för att ta itu med beteende-, marknads- och regleringshinder för energieffektivitet. Detta kan hjälpa medlemsstaterna att undanröja ovannämnda hinder.

7. **Rapporteringskrav**

7.1. **Uppdatering av de integrerade nationella energi- och klimatplanerna**

I enlighet med artikel 14.2 i förordning (EU) 2018/1999 ska medlemsstaterna senast den 30 juni 2024 lämna in en uppdatering av den senaste anmälda integrerade **nationella energi- och klimatplanen**. Enligt artikel 14.1 i förordning (EU) 2018/1999 ska medlemsstaterna alltid lämna in ett utkast till uppdatering av den nationella energi- och klimatplanen ett år innan tidsfristen för inlämning går ut enligt artikel 14.2 i förordning (EU) 2018/1999.

Utöver förordning (EU) 2018/1999 ska artikel 5.5 första meningen i direktiv (EU) 2023/1791 beaktas vid uppdateringen av de nationella energi- och klimatplanerna. Enligt den ska medlemsstaterna varje år rapportera till kommissionen om den minskning av energianvändningen som uppnåtts av alla offentliga organ, uppdelade efter sektor. Denna uppdelning kan göras i linje med de datafält som ingår i tabell 2.

Presentationen i den uppdaterade planen ska omfatta uppgifter om vilken minskning av energianvändningen som ska uppnås för alla offentliga organ, uppdelade efter sektor. Målet för att minska den slutliga energianvändningen ska beräknas i enlighet med reglerna i punkt 4.1.2, och dess sektorsvisa uppdelning bör omfatta åtminstone följande delar:

Uppdelning efter de tre obligatoriska grupper som föreskrivs i enlighet med artikel 5.3 i direktiv (EU) 2023/1791: offentliga organ i lokala administrativa enheter med färre än 50 000 men fler än 5 000 invånare, offentliga organ i lokala administrativa enheter med färre än 5 000 invånare, alla andra offentliga organ.

Uppdelning efter offentliga tjänster, i enlighet med tabell 2.

Uppdelning efter kollektivtrafik och försvarsmakt endast om en medlemsstat har för avsikt att räkna in de minskningar av den slutliga energianvändningen som uppnåtts inom en eller båda av dessa sektorer för att minska den slutliga energianvändningen.

([89]) Moles-Grueso/Bertoldi/Boza-Kiss, EUR 30614 EN.
([90]) Procura+ Awards kan ses som ett exempel, https://procuraplus.org/awards/.
([91]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/783 av den 29 april 2021 om inrättande av ett program för miljö och klimatpolitik (Life) samt om upphävande av förordning (EU) nr 1293/2013 (EUT L 172, 17.5.2021, s. 53, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/783/oj).

Uppdateringen av de integrerade nationella energi- och klimatplanerna ska innehålla en beskrivning av de åtgärder som redan har genomförts eller som planeras för att uppnå målen för att minska den slutliga energianvändningen i artikel 5 i direktiv (EU) 2023/1791 samt renoveringsmålet i artikel 6 i det direktivet. De bör även innehålla uppgifter om genomförda eller planerade policyåtgärder som säkerställer efterlevnad av skyldigheterna i artikel 7 i direktiv (EU) 2023/1791.

Presentationen av de styrmedel och åtgärder för energieffektivitet som avses i punkt 3.2 i bilaga I till förordning (EU) 2018/1999 bör därför utökas så att den även omfattar ett avsnitt om åtgärder för den offentliga sektorn. Utöver de policyåtgärder som uttryckligen ingår i artikel 5.6, 5.7, 5.8 och 5.9 i direktiv (EU) 2023/1791 rekommenderas att detta avsnitt även innehåller en beskrivning av hur ansvarsfördelningen, till exempel mellan centrala, regionala och lokala myndigheter, säkerställs när en medlemsstat genomför skyldigheterna i artiklarna 5 och 6 i direktiv (EU) 2023/1791.

7.2. **Lägesrapporter**

Enligt artikel 17 i förordning (EU) 2018/1999 ska medlemsstaterna lämna in sina nationella **energi- och klimatlägesrapporter**, som täcker energiunionens alla fem dimensioner, varav energieffektivitet är en.

I artikel 21 i förordning (EU) 2018/1999 specificeras den information som ska rapporteras om energieffektivitet, vilket omfattar rapporteringen avseende skyldigheterna i artiklarna 5, 6 och 7 i direktiv (EU) 2023/1791. Medlemsstaterna är skyldiga att inkludera information om nationella utvecklingsbanor och mål, genomförandet av vissa styrmedel och åtgärder samt den information som beskrivs närmare i del 2 i bilaga IX till förordning (EU) 2018/1999.

Utöver förordning (EU) 2018/1999 ska artikel 5.5 andra meningen och artikel 7.8 i direktiv (EU) 2023/1791 beaktas i de nationella energi- och klimatlägesrapporterna. Enligt artikel 5.5 andra meningen i direktiv (EU) 2023/1791 ska medlemsstaterna rapportera till kommissionen om den minskning av energianvändningen som uppnåtts varje år för alla offentliga organ, uppdelade efter sektor. Enligt artikel 7.8 i direktiv (EU) 2023/1791 är medlemsstaterna skyldiga att rapportera till kommissionen om de åtgärder som vidtagits för att ta itu med hindren för införandet av energieffektivitetsförbättringar vid upphandling som ett led i deras lägesrapporter till energi- och klimatplanerna.

För att kommissionen ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt artikel 29 i förordning (EU) 2018/1999 att utvärdera framstegen rekommenderas att, i händelse av en översyn av definitionen av grundscenariot eller en justering avseende klimat eller tjänstenivå, informationen om uppnåendet av målen för att minska den slutliga energianvändningen för varje år i tillämpliga fall åtminstone bör omfatta följande delar:

— Översyn av definitionen av grundscenariot och den tillhörande målberäkningen, jämfört med den senaste lägesrapporten, inbegripet en verifierbar motivering till varför grundscenariot måste ses över.

— Klimatjusteringarnas inverkan på den rapporterade slutliga energianvändningen per tjänstesektor och klimatzon.

— Tjänstenivåjusteringarnas inverkan på den rapporterade slutliga energianvändningen.

Om en medlemsstat avser att räkna in den minskade energianvändningen inom kollektivtrafiken eller försvarsmakten bör informationen omfatta den minskning av den slutliga energianvändningen som uppnåtts inom kollektivtrafiken eller försvarsmakten.

De första nationella energi- och klimatlägesrapporterna skulle lämnas in den 15 mars 2023, varefter medlemsstaterna ska rapportera de framsteg som görs vartannat år, med undantag för kravet i artikel 5.5 i direktiv (EU) 2023/1791 som ålägger medlemsstaterna att rapportera den minskning av energianvändningen som uppnås av alla offentliga organ varje år.

Tillägg A

Beräkning av mål och kontroll av måluppfyllelse

Beräkning av mål: Formler för att beräkna en medlemsstats maximala slutliga energianvändning inom den offentliga sektorn i enlighet med skyldigheterna i artikel 5.1, 5.2 och 5.3 i direktiv (EU) 2023/1791

2025, 2026

$$FEC_{max,2025} = FEC_{G1,2025}$$

$$FEC_{G1,2025} = FEC_{G1,BL} \times R_{G1,BL_{2025}}$$

$FEC_{G1,BL}$

Slutlig energianvändning, grundscenariot för grupp 1

$$R_{G1,BL_{2025}} = \left(1 - \left(\frac{82}{365}\right) \times 0,019\right) = 0,996$$

82 är antalet dagar från dagen för införlivande, från och med den 11 oktober 2025 till slutet av 2025.

$$FEC_{max,2026} = FEC_{G1,2025} - (1 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL})$$

2027, 2028, 2029

$$FEC_{max,2027} = FEC_{G1,2025} - (2 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (1 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right)$$

$$FEC_{max,2028} = FEC_{G1,2025} - (3 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (2 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right)$$

$$FEC_{max,2029} = FEC_{G1,2025} - (4 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (3 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right)$$

2030, 2031

$$FEC_{max,2030} = FEC_{G1,2025} - (5 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (4 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right) + \left(FEC_{G3,BL} - (1 \times 0,019 \times FEC_{G3,BL})\right)$$

$$FEC_{max,2031} = FEC_{G1,2025} - (6 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (5 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL})\right) + \left(FEC_{G3,BL} - (2 \times 0,019 \times FEC_{G3,BL})\right)$$

För de följande åren (från och med 2032)

$$FEC_{max,20n} = FEC_{G1,2025} - \left((n-25) \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}\right) + \left(FEC_{G2,BL} - \left((n-26) \times 0,019 \times FEC_{G2,BL}\right)\right) + \left(FEC_{G3,BL} - \left((n-29) \times 0,019 \times FEC_{G3,BL}\right)\right)$$

där $n \in N : n \geq 32$.

Förkortning	Förklaring
$FEC_{G1,2025} = FEC_{G1,BL} \times R_{G1,BL_{2025}}$	Maximal slutlig energianvändning för grupp 1 år 2025 (proportionellt) (Grupp 1 omfattar alla offentliga organ utom de som ingår i grupperna 2 och 3, se nedan)

Förkortning	Förklaring
$R_{G1,BL_{2025}}$	$\left(1-\left(\frac{82}{365}\right)\times 0,019\right)996$ Minskningsmultiplikator för år 2025. $FEC_{G1,BL}$ minskas inte med 1,9 % 2025 utan proportionellt utifrån de återstående 82 dagarna 2025 från och med dagen för införlivande.
$FEC_{G1,BL}$	Slutlig energianvändning, grundscenariot för grupp 1. Grupp 1 omfattar alla offentliga organ utom de som ingår i grupperna 2 och 3.
$FEC_{G2,BL}$	Slutlig energianvändning, grundscenariot för grupp 2. Grupp 2 omfattar alla offentliga organ i lokala administrativa enheter med färre än 50 000 invånare men fler än 5 000 invånare,
$FEC_{G3,BL}$	Slutlig energianvändning, grundscenariot för grupp 3. Grupp 3 omfattar alla offentliga organ i lokala administrativa enheter med färre än 5 000 invånare.
n	År anges med två siffror, t.ex. 30 för år 2030

Kontroll av måluppfyllelse: Formler för jämförelse av mål och faktisk slutlig energianvändning (åren 2025–2031)

$$FEC_{real,G1,adj,2025} - RED_{T_OR_D,adj,2025} \times R_{T_OR_D_{2025}} \leq FEC_{max,2025}$$

$$FEC_{real,G1,adj,2026} - RED_{T_OR_D,adj,2026} \leq FEC_{max,2026}$$

$$FEC_{real,G1\&2adj,2027} - RED_{T_OR_D,adj,2027} \leq FEC_{max,2027}$$

$$FEC_{real,G1\&2adj,2028} - RED_{T_OR_D,adj,2028} \leq FEC_{max,2028}$$

$$FEC_{real,G1\&2adj,2029} - RED_{T_OR_D,adj,2029} \leq FEC_{max,2029}$$

$$FEC_{real,G1\&2\&3,adj,2030} - RED_{T_OR_D,adj,2030} \leq FEC_{max,2030}$$

$$FEC_{real,G1\&2\&3,adj,2031} - RED_{T_OR_D,adj,2031} \leq FEC_{max,2031}$$

Förkortning	Förklaring
$FEC_{real,G,adj,20n}$	Den slutliga energianvändningen för offentliga organ (utom transport och försvar), justerad (i förekommande fall), där G motsvarar antingen G1, G1 + G2 eller G1 + G2 + G3, beroende på år. s.t. ($n \in N : n \geq 21$) – för varje naturligt tal mellan 21 och 99
$RED_{T_OR_D,adj,20n}$	Minskning av den slutliga energianvändningen inom försvarssektorn eller transportsektorn (med *eller* avses antingen minskningen i försvarssektorn eller minskningen i transportsektorn eller minskningen i båda sektorerna) år 20n, justerad (i förekommande fall), jämfört med den slutliga energianvändningen i försvars- eller transportsektorn under utgångsåret (2021). s.t. ($n \in N : n \geq 25$)

Förkortning	Förklaring
	$\max\begin{cases} 0 & if\ FEC_{T\&D,20n} \geq FEC_{T\&D,2021} \\ (FEC_{T\&D,2021} - FEC_{T\&D,20n}) & if\ FEC_{T\&D,2021} > FEC_{T\&D,20n} \\ 0 & if\ FEC_{D,20n} \geq FEC_{D,2021} \\ (FEC_{D,2021} - FEC_{D,20n}) & if\ FEC_{D,2021} > FEC_{D,20n} \\ 0 & if\ FEC_{T,20n} \geq FEC_{T,2021} \\ (FEC_{T,2021} - FEC_{T,20n}) & if\ FEC_{T,2021} > FEC_{T,20n} \end{cases}$
	Slutlig energianvändning, transportsektorn s.t. $(n \in N : n \geq 21)$ — för varje naturligt tal mellan 21 och 99
$FEC_{D,20n}$	Slutlig energianvändning, försvarssektorn s.t. $(n \in N : n \geq 21)$ — för varje naturligt tal mellan 21 och 99
$FEC_{T\&D,20n}$	Slutlig energianvändning, transport- och försvarssektorn s.t. $(n \in N : \geq n \geq 21)$ — för varje naturligt tal mellan 21 och 99
$R_{T_OR_D_{2025}}$	$\left(\frac{82}{365}\right)$ Minskningsmultiplikator för besparingar inom transport och försvar 2025. De uppnådda besparingarna i den slutliga energianvändningen inom försvars- och transportsektorerna räknas proportionellt för 2025 utifrån de 82 återstående dagarna 2025 från och med dagen för införlivandet.

Tillägg B

Justeringar för klimat, ändade nivåer på offentliga tjänster och borttagning eller tillägg av offentliga organ

Klimatjusteringar

De grundläggande principerna för klimatjusteringar av den slutliga energianvändningen i enlighet med artikel 5.4 i direktiv (EU) 2023/1791 är följande:

— Endast den klimatberoende andelen av energianvändningen justeras för klimatvariationer. Vanligtvis avser detta endast den slutliga energianvändning som används för uppvärmning och kylning av byggnader.

— En medlemsstat får besluta att betrakta sitt territorium som en del av en eller flera klimatzoner.

— Klimatjusteringen beräknas för en medlemsstats totala slutliga energianvändning inom varje offentlig tjänstesektor för varje fastställd klimatzon ([1]).

— Klimatvariationer beräknas i enlighet med den aktuella kunskapsnivån med hjälp av följande parametrar: De vanligaste parametrarna för energianvändning är graddagar för uppvärmning och graddagar för kylning.

— En medlemsstat får fastställa klimatzoner på det sätt som är lämpligt för landet och på villkor att de klimatparametrar som krävs (graddagar för uppvärmning och kylning) finns tillgängliga för de fastställda klimatzonerna ([2]). Alla uppgifter om den slutliga energianvändningen för uppvärmning och kylning ska tilldelas en specifik klimatzon.

— För att undvika att beräkna mindre klimatvariationer, som vanligtvis har mycket begränsad inverkan på energianvändningen, bör tröskelvärde på plus/minus 5 % tillämpas för klimatparametrarna (vanligtvis graddagar för uppvärmning eller kylning) jämfört med utgångsåret. Detta innebär att klimatjusteringen endast genomförs om klimatparametern är 5 % högre eller lägre än under utgångsåret ([3]).

— Den klimatberoende andelen – dvs. den slutliga energianvändning som används för uppvärmning och kylning – bör uppdelas efter typ av offentlig tjänst, genomsnittlig teknisk konfiguration och klimatförhållanden. Vid definitionen av den slutliga energianvändningen bör dessutom endast hänsyn tas till energibärare som används i stor utsträckning för uppvärmning eller kylning. När det gäller uppvärmning är detta vanligtvis följande: fjärrvärme, naturgas, eldningsolja, pellets, träflis, fasta biomassabränslen, fasta fossila bränslen och el (endast den andel som används för uppvärmning). För kylning är detta vanligtvis följande: el (endast den andel som används för kylning) och fjärrkyla.

— Om en medlemsstat beslutar att göra klimatjusteringar för uppvärmning måste den även göra klimatjusteringar för kylning, förutsatt att ovannämnda tröskelvärden uppnås.

— Den korrekta uppskattningen av den klimatberoende andelen av den slutliga energianvändningen bör baseras på empiriska bevis och/eller relaterad forskning. Om medlemsstaten inte kan tillhandahålla meningsfulla uppskattningar av den klimatberoende andelen av den slutliga energianvändningen för en offentlig tjänst baserade på empiriska bevis, ska de standardvärden som anges i tabell 5 och tabell 6 anses vara lämpliga genomsnittsvärden.

([1]) Eftersom skyldigheten gäller medlemsstaterna som helhet är det inte lämpligt att beräkna klimatjusteringar på lägre uppdelningsnivåer, t.ex. för varje enskilt offentligt organ. En beräkning av klimatjusteringar på högsta möjliga uppdelningsnivå – dvs. endast uppdelad efter klimatzon och offentlig tjänst – är tillräcklig och innebär mindre risk för fel.

([2]) Graddagar för uppvärmning och kylning i EES offentliggörs av JRC på https://agri4cast.jrc.ec.europa.eu/dataportal/.

([3]) Tröskelvärdet på plus/minus 5 % gäller separat för varje klimatparameter. Detta innebär att om skillnaden i graddagar för uppvärmning jämfört med utgångsåret ett visst år ligger under 5 %, medan skillnaden i graddagar för kylning ligger över tröskelvärdet, tillämpas endast klimatjusteringen för kylning det året.

Allmän formel för klimatjustering av slutlig energianvändning för uppvärmning och kylning

$$FEC_{HC,\ adj} = FEC_{HC} \times (1 - f_{adj}) + FEC_{HC} \times f_{adj} \times \left(\frac{par_{base}}{par_{rep}}\right)$$

$FEC_{HC,adj}$	Slutlig energianvändning för uppvärmning eller kylning efter klimatjustering
FEC_{HC}	Slutlig energianvändning som rapporterats för energibärare som används för uppvärmning eller kylning ([4])
f_{adj}	Justeringsfaktor, motsvarande den klimatberoende andelen av den slutliga energianvändningen, som rapporterats för energibärare som används för uppvärmning eller kylning
par_{rep}	Värde för klimatparametern (graddagar för uppvärmning eller kylning) under rapporteringsåret
par_{base}	Värde för klimatparametern (graddagar för uppvärmning eller kylning) under utgångsåret 2021

([4]) I regel består energianvändningen för uppvärmning av den användning som rapporterats för fjärrvärme, naturgas, eldningsolja, pellets, träflis, fasta biomassabränslen, fasta fossila bränslen och den andel el som används för uppvärmning, medan energianvändningen för kylning består av den användning som rapporterats för fjärrkyla och den andel el som används för kylning (se tabell 5 och tabell 6).

Tabeller över standardvärden för klimatjusteringar:

Tabell 5 innehåller standardvärden för den klimatberoende andelen av den slutliga energianvändning som används för uppvärmning eller kylning, uppdelade efter offentliga tjänster och genomsnittliga klimatförhållanden, baserade på expertuppskattningar. Standardvärdena bör inte tillämpas för klimatjusteringar på byggnadsnivå utan är avsedda att tillämpas när klimatjusteringar görs för den *totala* energianvändningen för uppvärmning eller kylning i en offentlig tjänstesektor i en viss klimatzon, varvid klimatzonerna måste fastställas av medlemsstaten. De klimatberoende andelar som anges i tabell 5 avser endast energianvändning som används för uppvärmning å ena sidan och kylning å andra sidan. Energianvändningen för uppvärmning består av den användning som rapporterats för fjärrvärme, naturgas, eldningsolja, pellets, träflis, fasta biomassabränslen, fasta fossila bränslen samt den andel el som används för uppvärmning enligt vad som visas i tabell 6. Energianvändningen för kylning består av den användning som rapporterats för fjärrkyla samt den andel el som används för kylning enligt vad som visas i tabell 6.

Tabell 5

Standardvärden för den klimatberoende andelen av den slutliga energianvändningen för uppvärmning eller kylning, uppdelade efter offentliga tjänster och genomsnittliga klimatförhållanden

(i %)

Offentlig tjänst	För genomsnittliga klimatförhållanden i Central- och Nordvästeuropa		För genomsnittliga klimatförhållanden i Sydeuropa		För genomsnittliga klimatförhållanden i Nordeuropa	
	Energianvändning för uppvärmning	Energianvändning för kylning	Energianvändning för uppvärmning	Energianvändning för kylning	Energianvändning för uppvärmning	Energianvändning för kylning
Kontors- och förvaltningsbyggnader	80	90	65	90	85	90
Sjukhus och hälso- och sjukvårdsbyggnader	55	80	40	80	60	80
Skolor och förskolor	75	90	60	90	80	90
Universitet	80	80	50	80	85	80
Fabriks- och verkstadsbyggnader	85	90	80	90	90	90
Offentligt ägda bostadshus (t.ex. studentbostäder)	65	90	50	90	75	90
Andra offentliga byggnader (ägda eller hyrda)	65	90	50	90	70	90

Tabell 6

Andel av elanvändningen för uppvärmning och kylning, uppdelad efter offentlig tjänst och genomsnittliga klimatförhållanden ([1])

(i %)

Offentlig tjänst	Under genomsnittliga klimatförhållanden i Central- och Nordvästeuropa		Under genomsnittliga klimatförhållanden i Sydeuropa		Under genomsnittliga klimatförhållanden i Nordeuropa	
	Andel av elanvändningen för uppvärmning	Andel av elanvändningen för kylning	Andel av elanvändningen för uppvärmning	Andel av elanvändningen för kylning	Andel av elanvändningen för uppvärmning	Andel av elanvändningen för kylning
Kontors- och förvaltningsbyggnader	4	7	7	18	8	2
Sjukhus och hälso- och sjukvårdsbyggnader	7	18	7	30	6	7
Skolor och förskolor	3	5	4	12	4	2
Universitet	4	8	7	15	4	3
Fabriks- och verkstadsbyggnader	3	7	3	15	5	4
Offentligt ägda bostadshus (t.ex. student-bostäder)	2	3	3	20	3	1
Andra offentliga byggnader (ägda eller hyrda)	5	3	7	15	6	2

([1]) Värdena i tabellen utgör standardskattningar. Andelen beror dock till stor del på vissa egenskaper hos energisystemet i en viss medlemsstat, t.ex. den typiska andelen elvärme i värmeförsörjningen eller den typiska byggnadsteknik som används för olika offentliga tjänster. Medlemsstaterna får därför använda lämpligare värden baserade på statistiska uppgifter.

Justeringar för större förändringar i nivån på offentliga tjänster

De grundläggande principerna för justering av den slutliga energianvändningen när det gäller en lämplig tjänstenivå i enlighet med artikel 5.1 i förordning (EU) 2018/1999 är följande:

— I enlighet med vad som anges i tabell 2 görs justeringen separat för den slutliga energianvändning som rapporterats för de olika sektorerna för offentliga tjänster på medlemsstatsnivå ([5]), eftersom det krävs olika parametrar för att mäta tjänstenivån.

— De referensparametrar som används för att mäta tjänstenivån måste noggrant väljas ut och ha ett så direkt samband som möjligt med energianvändningen ([6]). Tabell 6 innehåller en förteckning över exempel på lämpliga referensparametrar i det aktuella sammanhanget.

— Genom tillämpningen av ett tröskelvärde på plus/minus 5 % beaktas endast märkbara förändringar i tjänstenivån. Detta innebär att en justering av tjänstenivån endast görs om parametern för att mäta tjänstenivån är 5 % högre eller lägre under ett visst år jämfört med utgångsåret.

— Om det i en viss offentlig tjänstesektor krävs en justering av tjänstenivån *och* en klimatjustering genomförs de två justeringsstegen efter varandra. Eftersom klimatjusteringen är olika för varje klimatzon i en medlemsstat skulle klimatjusteringen behöva göras först, och inte förrän därefter görs justeringen av tjänstenivån, som endast bör göras på medlemsstatsnivå.

Tabell 7

Förteckning över lämpliga referensparametrar för att mäta tjänstenivån, uppdelade efter offentliga tjänster

Energianvändning i byggnader	**Referensparametrar**
Kontors- och förvaltningsbyggnader	m^2 (luftkonditionerad yta)
Sjukhus och hälso- och sjukvårdsbyggnader	m^2 (luftkonditionerad yta)
Skolor och förskolor	m^2 (luftkonditionerad yta)
Universitet	m^2 (luftkonditionerad yta)
Fabriks- och verkstadsbyggnader	m^2 (luftkonditionerad yta)
Offentligt ägda bostadshus	m^2 (luftkonditionerad yta)
Andra offentliga byggnader (ägda eller hyrda)	m^2 (luftkonditionerad yta)
Energianvändning för processer	
Offentlig belysning	km gatubelysning eller antal ljuspunkter
Vattenförsörjning	Vattenanvändning per år
Avloppsvattenrening	Renat avloppsvatten per år
Avfallshantering	Avfallsproduktion per år
Övriga processer	Ingen referensparameter (ingen planerad justering)

([5]) Eftersom skyldigheten gäller medlemsstaterna som helhet är det inte lämpligt att beräkna justeringar som avser förändringar i tjänstenivå på lägre uppdelningsnivåer, t.ex. för varje enskilt offentligt organ. Det är tillräckligt och innebär mindre risk för fel om beräkningen görs på medlemsstatsnivå och endast uppdelas efter sektor för offentliga tjänster.

([6]) Till exempel har antalet elever eller barn som går i skola eller förskola ett ganska indirekt samband med sektorns energianvändning. Detta beror på att endast en betydande ökning av antalet barn skulle med viss fördröjning resultera i ett behov av nya anläggningar – och vice versa om antalet barn minskar. Detsamma gäller parametern personkilometer i förhållande till kollektivtrafikens energianvändning, eftersom en ökad eller minskad användning av kollektivtrafiken upp till ett visst tröskelvärde kommer att ha en försumbar inverkan på energianvändningen.

Energianvändning för mobilitetstjänster	
Kollektivtrafik	Körda kilometer per år
Fordonspark som ägs av ett offentligt organ för andra ändamål än kollektivtrafik	Ingen referensparameter (ingen planerad justering)

Allmän formel för justering av slutlig energianvändning efter förändringar i tjänstenivå

$$FEC_{adj} = FEC \times \left(\frac{par_{base}}{par_{rep}} \right)$$

FEC_{adj}	Justerad slutlig energianvändning
FEC	Slutlig energianvändning (insamlade uppgifter)
par_{rep}	Värde för parametern tjänstenivå under rapporteringsåret
par_{base}	Värde för tjänsteparametern under utgångsåret

Denna allmänna formel kan endast tillämpas om den valda parametern för att mäta tjänstenivån motiverar detta antagande om ett direkt samband mellan tjänstenivå och energianvändning.

Justeringar för borttagning och tillägg av offentliga organ

Om offentliga organ försvinner, nybildas eller av misstag utelämnas från grundscenariot bör principen om att jämföra lika med lika tillämpas vid jämförelse av grundscenariots energianvändning och den årliga slutliga energianvändningen. I konkreta fall innebär detta följande:

— När ett offentligt organ – oavsett skäl – upphör att existera bör dess slutliga energianvändning undantas från grundscenariot och från den slutliga energianvändningen under alla följande rapporteringsår. För tidigare år som redan har rapporterats är det inte nödvändigt att göra en ny beräkning av justerade resultat.

— När ett offentligt organ – oavsett skäl – läggs till bör dess slutliga energianvändning läggas till både i grundscenariot och i den slutliga energianvändningen under alla följande rapporteringsår. I så fall kan det hända att det för utgångsåret 2021 inte finns några uppgifter om slutlig energianvändning, och då kan den slutliga energianvändningen under det tillagda offentliga organets första verksamhetsår användas som grundscenario, med vilket den slutliga energianvändningen under de följande åren kommer att jämföras.

— Vid omstrukturering av offentliga organ bör jämförbarhet med utgångsårets villkor säkerställas så långt det är möjligt i enlighet med den allmänna principen om att jämföra lika med lika.

I samtliga ovannämnda fall bör det göras en fullständig omräkning av den slutliga energianvändningen för den föregående målperioden från och med 2025 ([7]).

([7]) Om medlemsstaten använder en lämplig programvarulösning för insamling av uppgifter om slutlig energianvändning samt för rapportering om måluppfyllelsen, bör den fullständiga omräkningen göras automatiskt med hjälp av applikationen.

Tillägg C

Praktiska exempel avseende artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791

1. **Uppfyllande av renoveringskravet (standardstrategin)**

I detta avsnitt presenteras en rad belysande exempel för att visa hur grundscenariot för beräkningen av det årliga målet bör fastställas. Tre specialfall visar hur grundscenariot och målet förändras under vissa omständigheter.

Årligt renoveringsmål

Tabell 8 visar hur det årliga målet kan beräknas på grundval av uppgifter om byggnadernas storlek och nuvarande effektivitetsklass.

Tabell 8

Exempel på grundscenario för ett byggnadsbestånd den 1 januari 2024

Byggnadens id-nummer	Total användbar golvyta (i m^2)	Nära-nollenergibyggnad	Byggnader som ingår i grundscenariot ([1])	Total användbar golvyta i byggnader som ligger under renoveringskraven (i m^2)
1	2 000	X		–
2	10 000		X	10 000
3	7 000		X	7 000
4	1 500		X	1 500
5	30 000		X	30 000
6	3 000	X		–
7	300	X		–
8	900	X		–
9	800		X	800
10	700		X	700
11	200 ([1])			–
Total användbar golvyta i grundscenariot (i m^2)				**50 000**
Årligt renoveringsmål (i m^2)				**1 500**

([1]) Byggnader med en total användbar golvyta på över 250 m^2 som den 1 januari 2024 ägs av offentliga organ och inte renoveras till nära-nollenergistandard.

Om man antar att situationen den 1 januari 2024 är att det årliga renoveringsmålet (i m^2) är följande: 50 000 m^2 × 3 % = 1 500 m^2. Detta kan uppnås genom att renovera byggnad 4 (i exemplet) eller genom att renovera flera byggnader för att komma upp i minst samma antal m^2 (t.ex. byggnaderna 9 och 10).

Det årliga renoveringsmålet förblir oförändrat under den tid då direktiv (EU) 2023/1791 är i kraft, även när nya byggnader tillkommer i byggnadsbeståndet eller när byggnader rivs eller säljs. Alla nya byggnader som ägs av offentliga organ måste vara nollutsläppsbyggnader från och med den 1 januari 2028, i enlighet med artikel 7 i energiprestandadirektivet. Det anges också att nya offentliga byggnader måste vara åtminstone nära-nollenergibyggnader till dess att standarden för nollenergibyggnader börjar tillämpas.

Exempel på rivning och ersättning

Medlemsstaterna får till den årliga renoveringstakten lägga till golvytan i nya byggnader som ägs av offentliga organ och som ersätter specifika byggnader som rivits under något av de två föregående åren. Ett exempel på detta undantag visas i tabell 9.

Tabell 9

Exempel på rivning och ersättning

Byggnadens id-nummer	Total användbar golvyta (i m^2)	Nära-nollenergibyggnad	Byggnader som ingår i grundscenariot ([1])	Status	Total användbar golvyta i byggnader som ligger under renoveringskraven (i m^2)
1	2 000	X			–
2	10 000		X		10 000
3	7 000		X		7 000
4	1 500		X		1 500
5	30 000		X		30 000
6	3 000	X			–
7	300	X			–
8	900	X			–
9	800		X	Riven byggnad	800
10	700		X		700
11	1 200	X		Ny byggnad	1 200
Total användbar golvyta i grundscenariot (i m^2)					**50 000**
Årligt renoveringsmål					**1 500**

([1]) Byggnader som har en total användbar golvyta som är större än 250 m^2, och som ägs av offentliga organ den 1 januari 2024, renoveras inte till nära-nollenergistandard.

Om man antar att byggnad 11 byggdes som ersättning för en viss byggnad (dvs. byggnad 9) som rivits under de senaste två åren, kan golvytan i byggnad 11 räknas in i målet upp till storleken på den gamla byggnad som rivits. Att räkna in denna byggnad innebär att det återstående målet för det året är 1 500 – 800 m^2 = 700 m^2.

Att räkna in 800 m^2 av byggnad 11 i målet är endast möjligt om medlemsstaten kan visa att de två villkoren i artikel 6.4 i direktiv (EU) 2023/1791 är uppfyllda, nämligen följande:

— **Kostnadseffektivitet:** (Totala kostnaden för rivning av byggnad 9 + totala kostnaden för uppförande av byggnad 11) < totala kostnaden för renovering av byggnad 9 till nära-nollenergistandard eller nollutsläppsstandard.

— **Hållbarhet:**

  — Totala energianvändningen för byggnad 9 under dess beräknade ekonomiska livslängd **>** (totala energianvändningen för byggnad 11 under dess beräknade ekonomiska livslängd + totala energin under byggfasen av byggnad 11)

    och

  — totala koldioxidutsläppen för byggnad 9 under dess beräknade ekonomiska livslängd > (totala utsläppen för byggnad 11 under dess beräknade ekonomiska livslängd + totala utsläppen under byggfasen av byggnad 11).

2. **Uppfyllande av renoveringskravet (alternativa strategin) – praktiska exempel**

Fastställa de årliga motsvarande energibesparingar som ska uppnås

För att fastställa de årliga energibesparingar som ska uppnås får medlemsstaterna välja den metod de föredrar, förutsatt att kraven i artikel 6 är uppfyllda. Ett sätt att göra detta är att varje år identifiera de byggnader som ska renoveras i varje kategori och de förväntade energibesparingarna, baserat på standardvärden för referensbyggnaders energianvändning före och efter renoveringen. I exemplet i tabell 10 och tabell 11 måste medlemsstaterna renovera 230 000 m^2 per år, men detta resulterar i två olika energibesparingskrav för år X och år X + 1. Detta beror på att byggnadernas fördelning mellan olika kategorier varierar mellan de två åren. De siffror som anges här är endast illustrativa.

Tabell 10

Uppskattning av motsvarande energibesparingar år X

Typer av referensbyggnader som ska renoveras år X	Total golvyta i byggnader som ska renoveras år X (i m^2)	Energianvändning före renovering (kWh/m^2)	Energianvändning efter renovering (kWh/m^2)	Energibesparing (kWh/m^2)	Totala energibesparingar (kWh)
Kontorsbyggnader	100 000	380	70	310	31 000 000
Utbildningsbyggnader	50 000	400	70	330	16 500 000
Sjukhus	30 000	300	70	230	6 900 000
Idrottsanläggningar	30 000	200	70	130	3 900 000
Annat	20 000	350	70	280	5 600 000
Totala energibesparingar som ska uppnås år X					**63 900 000**

Tabell 11

Uppskattning av motsvarande energibesparingar år X + 1

Typer av referensbyggnader som ska renoveras år X + 1	Total golvyta i byggnader som ska renoveras år X + 1 (i m^2)	Energianvändning före renovering (kWh/m^2)	Energianvändning efter renovering (kWh/m^2)	Energibesparing (kWh/m^2)	Totala energibesparingar (kWh)
Kontorsbyggnader	0	380	70	310	0
Utbildningsbyggnader	100 000	400	70	330	33 000 000
Sjukhus	30 000	300	70	230	6 900 000
Idrottsanläggningar	50 000	200	70	130	6 500 000
Annat	50 000	350	70	280	14 000 000
Totala energibesparingar som ska uppnås år X+1					**60 400 000**

Ett annat sätt att åstadkomma detta är att på liknande sätt som i tabellerna ovan beräkna vilken del av byggnadsbeståndet som skulle renoveras inom en viss tidsperiod (till exempel före utgången av 2030) och att uppskatta de genomsnittliga årliga besparingarna under denna tidsperiod.

TILLÄGG D

Andra riktlinjer avseende artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791

Förteckning över offentliga organs byggnader

I artikel 6.5 i direktiv (EU) 2023/1791 anges vilken typ av uppgifter som medlemsstaterna ska offentliggöra i denna förteckning. Medlemsstaterna får dock också ta tillfället i akt att samla in ytterligare uppgifter för att främja nationella politiska mål för byggnader och energieffektivitet. En mer detaljerad förteckning kan användas för att beräkna grundscenariot för målet i artikel 6.1 eller 6.6 i direktiv (EU) 2023/1791. Den kan till exempel användas för att utveckla en effektivare renoveringsstrategi på nationell nivå genom att

— identifiera de mindre effektiva byggnader som ska renoveras,

— gruppera byggnader efter kategori och typ, så att gemensamma renoveringsstrategier kan utvecklas,

— prioritera mer kostnadseffektiva renoveringar, till exempel baserat på energicertifikat eller vissa andra byggnadsegenskaper,

— prioritera onyttjade byggnader så att de kan användas för att hysa organisationer medan deras byggnad renoveras.

Nedan ges exempel på ytterligare uppgifter som medlemsstaterna kan välja att samla in, inklusive förslag till datatyp eller flera alternativ inom parentes:

Uppgifter som kan användas för att beräkna grundscenariot och målet i artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791:

— Byggnader som inte ingår i grundscenariot för renovering (JA/NEJ)

— Skäl för att undanta byggnader från grundscenariot för renovering (ej ägda/subventionerade bostäder som inte är kostnadseffektiva att renovera, redan nära-nollenergibyggnader den 1 januari 2024)

— Effektivitetsnivå/renoveringsstatus (nära-nollenergibyggnad/nollutsläppsbyggnad/motsvarande nära-nollenergibyggnad [1]) enligt artikel 6.2 a–c/annan)

— Renoveringsdatum (datum, om nära-nollenergibyggnad/nollutsläppsbyggnad/motsvarande nollutsläppsbyggnad enligt artikel 6 som valts i föregående punkt)

— Rivningsdatum (datum)

— Byggdatum (datum)

— Ersättning för byggnad som rivits (JA/NEJ. Fält tillgängligt endast om byggdatum > 2026)

Ytterligare byggnadsspecifika uppgifter:

— Adress (sträng)

— Ägare (antingen ett organ från en förteckning över offentliga organ, eller ett icke-offentligt organ)

— Nyttjandestatus (nyttjar själv/hyr ut till annat offentligt organ/hyr ut till andra organisationer än offentliga organ eller till privata/onyttjade)

— Offentligt organ som nyttjar byggnaden (om byggnaden hyrs ut till annat offentligt organ)

— Byggnadsegenskaper:

— Byggnadstyp (t.ex. en kategori för sektorer som omfattas av artikel 5.5 i direktiv (EU) 2023/1791 eller energicertifikats-kategorier)

— Aktuell energiprestanda enligt energicertifikat (kWh/m²/år)

[1] Renoveringsstatusen ”motsvarande nära-nollenergibyggnad” avser byggnader i den särskilda kategorin som, även om de inte uppnår status som nära-nollenergibyggnad eller nollutsläppsbyggnad, får räknas in i det årliga målet.

— Faktisk energianvändning per m^2 (kWh/m^2/år)

— Energiprestandaklassificering (nollutsläppsbyggnad, nära-nollenergibyggnad, A, B, C osv.)

— Huvudsakliga bränslen

— Begränsningar (skyddad byggnad, byggnad som ägs av försvarsmakten, byggnad som ägs av statliga myndigheter och som tjänar nationella försvarssyften, byggnader som används för andakt och religiös verksamhet)

Renoveringsstatus:

— Byggnad med renoveringspass (JA/NEJ)

— År för passets utfärdande (datum)

— År då renovering till nära-nollenergibyggnad/nollutsläppsbyggnad planeras

Medlemsstaterna får – men är inte skyldiga att – offentliggöra dessa ytterligare uppgifter om de väljer att samla in dem. Offentliggörandet av ytterligare uppgifter ger byggsektorn, energitjänsteföretagen och allmänheten information om renoveringsbehoven i den offentliga sektorn.

Tabell 12

Sammanfattning av de uppgifter som krävs och rekommenderas för förteckningen

Typ	Uppgifter
Obligatoriskt att samla in och offentliggöra	Golvyta Energicertifikat
Obligatoriskt att samla in och offentliggöra, om uppgifterna finns	Uppmätt användning för värme, kyla, el och varmvatten
Rekommenderas starkt att samlas in för att underlätta användningen av förteckningen	Offentligt organ som nyttjar byggnaden Stad/region Adress Om byggnaden ägs eller hyrs
Uppgifter som gör att medlemsstaterna kan beräkna grundscenariot och det årliga målet	Om byggnaden ingår eller inte ingår i grundscenariot för renovering Renoveringsstatus Renoveringsdatum Rivningsdatum Byggdatum Om byggnaden utgör ersättning för en byggnad som rivits
Andra lämpliga uppgifter för att kunna använda förteckningen som ett verktyg för att planera renoveringen av offentliga organs byggnadsbestånd	Ägare Nyttjandestatus Organ som nyttjar byggnaden Byggnadsegenskaper: Byggnadstyp Nuvarande energiprestanda …

En del av dessa uppgifter återfinns i energicertifikatet och det vore lämpligt att omvandla dem till dataformat om energicertifikatet endast finns med i pdf-format. Andra uppgifter kan behöva samlas in på annat sätt. Medlemsstaterna får hämta dem från andra databaser, eller genom att göra en kartläggning av fastighetsägare och hyresgäster, med regelbundna uppföljningar för att säkerställa att uppgifterna hålls uppdaterade. Ett annat alternativ är att utveckla en databas som är tillgänglig på distans och som offentliga organ själva har tillgång till och uppdaterar. För att begränsa den administrativa bördan och förbättra de insamlade uppgifternas kvalitet kan medlemsstaterna också införa lösningar som automatiserar datainsamlingen, till exempel genom smarta mätare, fastighetsförvaltningssystem, sakernas internet och digitala energisystem.

För att säkerställa konsekvens och ansvarsskyldighet får medlemsstaterna överväga att utse ett offentligt organ som ska förvalta och hålla förteckningen uppdaterad samt införa processer och verktyg för att utföra dessa uppgifter. Ett sådant organ skulle också kunna delta i andra rapporterings- och planeringsuppgifter i samband med åtgärder för att förbättra byggnadsbeståndets prestanda, i syfte att identifiera synergier och undvika dubbelarbete.

En länk till datainsamlingen enligt energiprestandadirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att direkt importera data från andra databaser och använda förteckningen som ett politiskt stödverktyg. Eftersom alla offentliga byggnader måste ha ett energicertifikat och alla energicertifikat måste laddas upp i en gemensam databas, kan medlemsstaterna till exempel hämta uppgifter om offentliga organ och automatiskt sammanställa huvuddelen av förteckningen utan att upprepa arbetet.

Medlemsstaterna får överväga följande stödåtgärder för att säkerställa att datainsamlingen sker snabbt och effektivt:

— Lansera en kommunikationskampanj som syftar till att nå ut till alla offentliga organ (och som främst riktar sig till lokala offentliga organ) för att informera dem om kraven på rapportering om de byggnader som de äger och/eller nyttjar.

— Skapa standardmallar eller direkta åtkomstpunkter till den nationella databasen, som om möjligt är ifyllda i förväg, som offentliga organ kan använda för att rapportera uppgifter om de byggnader de äger och/eller nyttjar.

— Göra det möjligt för offentliga organ att använda förteckningen för sin egen planering och rapportering, till exempel genom att göra det möjligt att se aggregerade data för sitt byggnadsbestånd, sina genomsnitt och trender.

I artikel 6 läggs tonvikten på den offentliga sektorn på grund av dess roll som förebild – dvs. att den offentliga sektorns åtgärder bör minska hindren för andra aktörer att använda energieffektivitetsförbättringar och byggnadsrenoveringar, främst genom att visa att de är genomförbara, kostnadseffektiva och ger fördelar i vidare bemärkelse. Renoveringen av offentliga organs byggnader kommer att hjälpa försörjningskedjan att utveckla expertis och erfarenhet, så att de bättre kan ge råd till privata kunder. Det är därför viktigt att sprida relevanta uppgifter om byggnadsrenoveringar för att bygga upp kapaciteten inom byggsektorn, men även inom andra sektorer (t.ex. finansiering), och följande överväganden kan beaktas för att fullt ut utnyttja effekterna av offentliga byggnaders roll som förebild:

— Använda förteckningen för att samla in uppgifter som är användbara för spridningsfasen.

— Samla in och presentera relevanta uppgifter för berörda parter, till exempel om installationskostnader, driftskostnader, prestanda (förhands- och efterhandsberäkningar) eller andra praktiska överväganden.

— Planera en spridningsstrategi för att nå ut till bransch-, företags- och bostadsaktörer med relevanta och effektiva budskap.

— Identifiera fallstudier och bästa praxis som kan utbytas, bland annat genom att säkerställa insatsernas fysiska synlighet i de renoverade byggnaderna.

Efterlevnad av det årliga renoveringskravet

För att driva på renoveringen av byggnader som ägs av offentliga organ finns det flera strategier som medlemsstaterna bör överväga:

— Fastställa en tydlig, långsiktig strategi för renovering av offentliga byggnader, såsom nationella byggnadsrenoveringsplaner. Utöver de ekonomiska resurserna skulle många av de organ som omfattas av artikel 6 i direktiv (EU) 2023/1791 (offentliga organ som äger eller hyr byggnader) kunna få stöd för att upphandla och organisera renoveringar på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

— Utse en central myndighet som ansvarar för prioritering och planering av renoveringar. Den centrala myndigheten skulle kunna ansvara för att avgöra vilka byggnader som bör renoveras först, genom att beakta energianvändningen, den nuvarande användningen och de aktuella planerna för det organ som nyttjar byggnaden. I samband med detta skulle den centrala myndigheten kunna utnyttja uppgifterna i den förteckning som upprättats i enlighet med artikel 6.5 i direktiv (EU) 2023/1791. Myndigheten skulle sedan kunna samarbeta med de ansvariga organen för att planera renoveringen så att den nya byggnaden också stöder den långsiktiga strategin för det organ som nyttjar byggnaden. Den skulle också kunna få i uppdrag att stödja organet när det gäller att fastställa finansieringsalternativen för arbetet.

— Offentliga organs byggnadsrenoveringar skulle också kunna prioriteras på ett decentraliserat sätt, baserat på motivationsnivån hos de offentliga organ som äger byggnaderna i fråga. En central myndighet skulle ansvara för att inrätta ett finansieringsprogram som offentliga organ kan ansöka till om de vill renovera sina byggnader. Detta alternativ bör åtföljas av informationskampanjer för att öka de offentliga organens medvetenhet om finansieringsprogrammet. Med detta alternativ kanske medlemsstaterna inte skulle nå sina årliga mål om inte tillräckligt många offentliga organ ansöker om finansiering för renovering av sina byggnader. Med detta tillvägagångssätt skulle medlemsstaterna också gå miste om möjligheten att prioritera att först renovera de byggnader som medför den största besparingen till den lägsta kostnaden (eller vissa andra strategiska kriterier).

— Överväga alternativa finansieringsmekanismer, såsom kontrakt för energitjänsteföretag (Esco), och centralt stödja offentliga organ som är öppna för sådana metoder.

Medlemsstaterna bör också överväga att utarbeta och offentliggöra tydliga metoder för att göra följande:

— Konsekvent identifiera vilka byggnader som ska renoveras och hjälpa offentliga organ att på lämpligt sätt överväga kostnadseffektivitet och teknisk, ekonomisk och funktionell genomförbarhet.

— Hjälpa offentliga organ som äger subventionerade bostäder att bedöma om renovering till nära-nollenergibyggnad kan utföras inom ramen för kriterierna för kostnadsneutralitet. Det är värt att beakta att medlemsstaterna fortfarande kan välja att renovera subventionerade bostäder som inte uppfyller kriterierna för kostnadsneutralitet till nära-nollenergibyggnader eller nollutsläppsbyggnader.

— Hjälpa offentliga organ att hantera byggnader som ingår i de särskilda kategorierna (skyddade byggnader, byggnader som tillhör försvarsmakten eller som tjänar nationella försvarssyften samt byggnader som används för andakt och för religiös verksamhet). Metoden kan hjälpa offentliga organ att göra följande:

  — Kategorisera dessa byggnader korrekt.

  — Fastställa den prestanda, eller de kriterier, som byggnader i de särskilda kategorierna enligt definitionen i artikel 6.2 i direktiv (EU) 2023/1791 måste uppfylla för att räknas in i renoveringskravet. En sådan metod kan till exempel fastställa vilka byggnadselement som kan ändras beroende på byggnadskategori.

  — Definiera en metod för att fastställa när överensstämmelse med vissa minimikrav avseende energiprestanda på ett oacceptabelt sätt kan ändra skyddade byggnaders karaktär eller utseende. Denna metod skulle kunna kopplas till hur de nationella lagstiftarna hanterar skyddade byggnader (t.ex. olika skyddsnivåer) och ge arkitekter och ingenjörer tydliga riktlinjer för vad som kan anses vara en godtagbar ändring.

  — Hantera fall där en byggnad kan användas för flera ändamål (t.ex. religiös verksamhet men även sociala evenemang).